

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.



Velja 8 K na leto.

XXX. letnik.

V Ljubljani, februar 1913.

II. zvezek.

O homiliji.

Predaval na prvem homiletičnem tečaju prof. dr. Ant. Koch.

Pri pozdravnem večeru prvega homiletičnega tečaja je opozoril rottenburški škof dr. Keppler posebno na predavanje prof. dr. Ant. Kocha iz Tübingena. Škof dr. Keppler je označil to predavanje kot eno najvažnejših. Profesor dr. Ant. Koch je govoril o homiliji. Predavanje je izšlo v knjigi »Vorträge auf dem ersten homiletischen Kurs in Ravensburg«.¹ Predavatelj je razvijal nastopne misli: Historično sta se razvili dve vrsti cerkvenih govorov: homilija in tematična pridiga. Že v svetem pismu najdemo sledove obeh vrst. Cerkveni očetje so večinoma vsi razlagali v svojih govorih sveto pismo, kot očeta prave homilije pa smemo imenovati pisatelja Origena. Tematičnih pridig najdemo pri cerkvenih očetih malo, le Bazilij Veliki, Gregor Niški in Gregor Nacianski so govorili včasih v tej obliki. V dobi cerkvenih očetov so tudi nastali izrazi za obe vrsti: »homilia« in »logos«, »homilia« in »sermo«, čeprav se včasih zamenjavajo. Skoro 16 stoletij je prevladovala homilija, bila je skoro edina oblika cerkvenega govora. Pri službi božji se je bral najprej oddelek sv. pisma in potem razlagal. V 16. stoletju sta bili obe vrsti enako v navadi, v 18. in 19. stoletju pa se je homilija skoro popolnoma umaknila s prižnice in pozabila. Šele v novejšem času se je spet vzbudilo zanimanje za homilijo, pri Nemcih ima največ zaslug za to škot Keppler.

Značilni razloček med homilijo in tematično pridigo je v njunem različnem razmerju do sv. pisma. Pri tematični pridigi si govornik izbere temo neodvisno od svetopisemskega teksta, naredi si svojo dispozicijo, a dokazuje in razlaga lahko s teksti sv. pisma. Homilija pa razlaga posamezne tekste, razbere iz njih misli in jih strne v eno glavno misel; se torej tesneje naslanya na sv. pismo, iz njega zajema ne samo temo, ampak tudi

¹ Vorträge auf dem ersten homiletischen Kurs in Ravensburg. Rottenburg a/N. (Württemberg). Wilhelm Bader. Str. 118. Cena M 1-80.

snov in dispozicijo. Še bolj jasno: v tematični pridigi govori pridigar in sv. pismo podpira njegovo besedo, v homiliji pa govori sv. pismo in pridigar razlaga, komentira božjo besedo. Napačno pa je misliti, da more imeti samo tematična pridiga red in enoto, homilija pa da ima samo množico nauk in misli brez vsake vezi in enote. Večkrat se je tudi ta slabost očitala homiliji. Če bi bilo to res, potem bi homilija po pravici morala izginiti s prižnice, ker enota in red sta neobhodno potrebni za vsak govor. Tako očitane velja samo slabi homiliji.

Ugledu homilije je zelo škodovalo, ker so v 17. stoletju začeli nekateri razločevati med malo (nizko) homilijo in visoko homilijo (homilia simplex vel submissa in homilia oratoria sive sublimis). Malo so imenovali ono, ki razlaga stavek za stavkom sv. pisma, iz tega izvaja nauke brez kakega reda in brez kake glavne misli, ki bi vezale te nauke. Visoka homilija pa bi bila ona, v kateri bi vladal red in enota, je torej bolj umetna. Ta razdelitev je bila do novejšega časa v navadi, sedaj so jo opustili, ker je bila pogrešena in neupravičena. Mala homilija ne zasluži imena cerkvenega govora in mora izginiti, ker se njena pomanjkljivost nikakor ne da spregledati. — Novejši — zlasti po Kepplerju razločujejo dve enakovredni vrsti homilije: eksegetično in tematično homilijo. Eksegetična bi bila tista, ki razlaga tekst za tekstom, ne da bi izgubila iz oči one glavne, vodilne misli, a ta centralna misel se pokaže šele ob koncu homilije kot rezultat naše razlage. Njena metoda je analitično-sintetična. Zato se imenuje eksegetična. — Tematična homilija bi bila pa ona, ki napove ono glavno misel že v začetku, a jo razvije in utemeljuje potem, ko razlaga tekst sv. pisma. Metoda je torej sintetično-analitična; ker napove temo, vodilno misel že v začetku, se imenuje tematična; je torej že bližje tematični pridigi.

Homilija, ki ima namen razlagati sv. pismo in ga uporabljati za življenje, ni samo upravičena, ampak celo neobhodno potrebna. Važna naloga cerkvenih govornikov je tudi razlagati sv. pismo, pomagati ljudstvu do boljšega umevanja svetega pisma. Sv. Avguštin imenuje pridigarja: »divinarum scripturarum tractator« in tridentinski zbor naravnost ukazuje »sacras scripturas divinarum legem annunciare«. Tej dolžnosti se pa najlažje in najbolj zadosti s homilijo, ker homilija ex officio razlaga in pojasnuje sv. pismo.

Tudi v interesu duhovnika samega je, če večkrat govori v obliki homilije. Homilija ga najbolj seznanja s sv. pismom, ker ga sili proučavati dotično perikopo. In poznanje sv. pisma je za cerkvenega govornika tako potrebno. Sv. Hieronim naravnost pravi: »Ignoratio scripturarum ignoratio Christi est.« Sv. pismo se imenuje celo najboljša homiletična knjiga: v njej dobi snovi za svoje govore, iz nje se uči, kako je treba govoriti nazorno, priprosto, a živahno. S tem ni rečeno, da se mora

umakniti tematična pridiga, niti ena, niti druga se ne sme zane-marjati, ker včasih bo tematična pridiga vendarle bolj na mestu. Najbolje je menjavati tematično pridigo s homilijo.¹ Homilija je sicer težja, treba je več truda, a ta trud se izplača. Zadnje čase je izšlo par dobrih knjig, ki imajo navodila za homilije: Dr. Keppler, *Adventsperikopen*, Herder, 1910,² Dr. J. Ries, *Die Sonntagsevangelien homiletisch erklärt, thematisch skizziert und in Homilien bearbeitet*. 2 zv. Paderborn, 1911. Emil Seipel, *Das Brot des Lebens*, Herder, 1910.³ Zlasti Riesove homilije so vzorne in zelo porabne, obenem je pred vsako homilijo obširna in temeljita eksegeza dotične perikope in več drugih dispozicij za slične govore.

Fr. Hočevar.

Dostavek uredništva. Pri Nemcih je šele škof dr. Keppler dosegel, da je prišla homilija zopet v popolno veljavo, pri Slovencih pa ima to zaslugo veliki Slomšek. Njegove homilije, ki obravnavajo vse nedeljske evangelije in berila, so izšle v letih 1835—1850.⁴ Slomškove homilije bi lahko imenovali vzorne tematične homilije. Taka homilija po nauku prvega homiletičnega tečaja »napove glavno misel že v začetku, a jo razvije in utemeljuje potem, ko razlaga tekst sv. pisma.« Prav tako označuje Slomšek svoje homilije v prvem (nemško pisanem) predgovoru 2. natisa »Hrana evangeljskih nauk« (str. I. V.), ko piše: »Obenan ist, nach Angabe des betreffenden Sonn- und Feiertags, die Hauptlehre (das Thema) der nachstehenden homiletischen Predigt angegeben, welche zu begründen der ganze Vortrag abzielt.« Tako n. pr. govori vernih duš dan (Hrana evangeljskih nauk, 3. del, 2. natis, str. 84) o neumrjčnosti. Po napovedi glavnega nauka homiletično razlaga dotično perikopo, potem glavni dogmatični nauk razloži in utemelji in končno v prisrčnih besedah opozarja na dolžnosti, ki sledé iz tega nauka. — Nekateri niso bili zadovoljni z njegovimi pridigami. »Vielen will diese homiletische Form minder gefallen,« piše v predgovoru (str. IV.) »Apostolske hrane«, on pa je kljub temu tudi vsa berila vzel za podlago tematičnih homilij, jih vzorno izdelal in s tem odločilno vplival na razvoj slovenskega cerkvenega govorništva. Ako škof dr. Keppler piše: »Ich hatte einige neueste Homiletica aus Österreich gelesen und mich über diese Verflachung des Inhaltes, Verwilderung der Form und Verrohung des Tones entsetzt«, moramo Slovenci reči, da naše govorništvo ni nikdar tako padlo, ampak se je vedno ravnalo po nauku sv. Pavla, ki pravi:

¹ Prav tako uči prof. Zupančič v *Duh. Pastirstvu* (II. izd., str. 184): »Najboljše je, da govornik napravlja sedaj pridigo, sedaj homilijo.«

² Prim. *Duh. Pastir*, I. 1911, str. 151.

³ Prim. *Duh. Pastir*, I. c.

⁴ »Hrana evangeljskih nauk« (I. 1845 v drugem natisu) in »Hrana apostolskih nauk«. — Češki prevod je izšel l. 1877, oziroma l. 1880.

»Sermo vester semper in gratia sale sit conditus.« (Col. 4, 6.)
K taki prijaznosti, razumnosti in modrosti v slovenskem cerkvenem govoru pa je zlasti pripomogel naš veliki učitelj škof Anton M. Slomšek.

Tretja predpepelnična nedelja. (Svečnica.¹)

1. Premišljevanje Kristusovega trpljenja nas od- vrača od hudega in spodbuja k dobremu.

Glejte, zdaj je prijetni čas, glejte, zdaj je dan zveličanja. II. Kor. 6, 2.

Trikrat je Jezus učencem napovedal svoje trpljenje, toda skrivnosti trpljenja niso mogli umeti. Pri prvi napovedi so ga hoteli po sv. Petru od trpljenja odvrniti, pri drugi so molčali in bili žalostni, pri tretji pa, pravi sv. pismo, tudi še niso umeli trpljenja.

Kristjani, ali ravnamo mi drugače? Ne; trpljenje Gospodovo ne napravi v naših srcih nič globokejšega vtisa, nego pri učencih. In zakaj ne? Zato, ker ga ne premišljujemo resno, ampak le površno. In vendar nas le resno premišljevanje Kristusovega trpljenja odvrača od hudega in spodbuja k dobremu. O tem naj vas, preljubi kristjani, moj današnji govor temeljito prepriča. Križani Zveličar, blagoslovi moje besede!

I. Vzrok vsega hudega, kar storimo, je naše hudo nageneje. Nič pa ni uspešnejšega, moč tega nangnenja v nas zati-rati, nego premišljevanje Gospodovega trpljenja. To nam dokazuje Zveličar sam v naslednjih slučajih.

Učenci Gospodovi so bili do prihoda Sv. Duha slabo tni ljudje. Ničemurnosti, častihlepju, sebičnosti, samoljubju in drugim slabostim so bili podvrženi. Na prigovarjanje svojega Učenika so bili posvefno zapustili in se n'ega oklenili. Pa glej, že zahtevajo plačilo za to! Misleč, da bo Gospod ustanovil mo-gočno pozemeljsko kraljestvo, vpraša nekoč Peter v imenu vseh drugih apostolov Zveličarja: »Glej, vse smo zapustili in smo šli za Teboj; kaj nam torej bo?« (Mat. 19. 27.) Toda kako zatre Gospod njihovo sebičnost in koristolovstvo? Kažoč na svoje trpljenje. — Pri drugi priliki želita Cebedejeva sina, Jakob in Janez, prvi dostojanstvi v domišljenem Gospodovem kral'estvu. In kako ju zavrne Zveličar? Vpraša ju, če moreta piti kelih trpljenja, katerega bo sam pil.

¹ L. 1913.

Kristjani, če je imel Jezus premissljevanje svojega še niti ne dopolnjenega trpljenja za zatiranje hudega poželenja za tako koristno, koliko koristne; še mora biti sedaj, ko je dopolnjeno in od evangelistov natančno opisano!

Kakor ravna Zveličar, tako tudi s v. P a v e l. — Novospreobrnjenci v Filipih se med seboj razpro. Katerega pripomočka se posluži apostol, da jih pomiri? Opominja jih, naj se spominjajo krotko in potrpežljivo trpečega Zveličarja. In to pomača. Vidite, predragi, tako uspešno je premissljevanje Jezusovega trpljenja za zatiranje hudega.

Pa tudi če to resnico zgolj v luči pameti premissljujemo, se nam potrjuje. Ni li nam že prirojeno, da moramo ljubezen z ljubeznijo, dobrote s hvaležnostjo, dobro z dobrim povračati? Da, one sovražiti, ki nas ljubijo, one žaliti, ki nam dobrote delé, je zoper vsako čustvo, zoper celo človeško naravo in pamet! Kje je pa bila kdaj večja ljubezen, kakor je ljubezen trpečega Zveličarja do nas? Svojo kri je za nas prelil in to takrat, ko smo bili njegovi sovražniki! Pozivljam te torej, kristjan, misli sam pri sebi: Moj Zveličar me je tako ljubil, da je zame najhujše bolečine pretrpel in najbridkejšo smrt na križu storil; pa za vse to mu bom nehvaležen, ga bom žalil, bom grešil? Pozivljam te, rečem še enkrat, misli tako! Ali bi bil še veren kristjan, da, ali bi bil še človek, ko bi to mogel.

Le pridi torej sem, l a k o m n e ž, prisvajaj si tuje blago, pa vedi, da si eden izmed tistih, ki Jezusu oblačila s telesa trgajo! Le pridi sem, o b r e k l j i v e c, obrekuj svojega bližnjega, pa vedi, da si eden izmed tistih, ki zoper Jezusa po krivem pričajo! Le pridi sem, p r e v z e t n e ž, povišuj se nad druge, pa vedi, da si eden izmed tistih, ki Jezusa zaničujejo! Le pridi sem, g r e š n i k, k d o r k o l i s i, greši nadalje, pa vedi, da s tem svojega Zveličarja bičaš, s trnjem kronaš, križaš, da njegovo dragoceno zate prelito kri z nogami teptaš, da ceno svojega odrešenja zaničuješ, da si trdovratnejši od Kristusovih morilcev, katerih se je precej izpreobrnilo ob pogledu na njegovo trpljenje!

In to premissljevanje, predragi, naj grešniku ne sega v srce? To premissljevanje naj ga od hudega ne odvrača?

II. Kakor uspešno je pa premissljevanje Kristusovega trpljenja nas odvračati od hudega, tako močno je tudi nas spodbujati k d o b r e m u. O tem takoj v drugem delu.

S v. P e t e r hoče izpreobrnjene Jude spodbuditi k stano vitnemu boju zoper svojo pokvarjeno naravo. Katero sredstvo bode pri tem neki rabil? Premissljevanje Kristusovega trpljenja. »Ker je torej Kristus trpel v mesu,« tako pravi, »bodi ravno ta misel vaše orožje.« (I. Pet. 4. 1.) Hebrejci trpé od nevernikov vsled svoje izpreobrnitve preganjanje. S v. P a v e l jih ne ve z boljšim potolažiti in utrditi, nego s premissljevanjem Gospodovega trpljenja. Njegove besede se glasé: »Glejmo na začetnika

in dokončavca vere, na Jezusa, kateri je za sebi predpostavljeno veselje križ pretrpel. Mislite nanj, ki je tako nasprotovanje zoper sebe prestal od grešnikov, da se ne utrudite in vam vaša srca ne upadejo.« (Hebr. 12. 2. 3.) Ali vidite, predragi, kakšno spodbudo k dobremu najdejo apostoli v premišljevanju Kristusovega trpljenja?

In kaj čuda? Kdo ne ve, kakšno moč imajo zgledi? Dajte navdušenemu človeku knjigo, v kateri so opisana pohvalna dela slavnega junaka; takoj se bo v njem vnel ogenj ponesemanja. Berite pobožni duši čednostne vaje kakega svetnika; takoj se bo v njej vzbudila želja, svetniku slediti. Tako spodbujajo zgledi. O kakšno spodbudo mora pa krščansko srce še le občutiti, če nad vse ginjlive zglede vseh čednosti občuduje na svojem trpečem Zveličarju! Le sem, o kristjani, v tem ogledalu se ogledajmo! Pridi siromak, glej tvoj Odrešenik je na križu oropan obleke! Pridi, bolnik, glej, tvoj Odrešenik je poln ran! Pridi, zatirani, glej, tvoj Odrešenik je ves v krvi! Pridite vsi, ki imate križe in težave, glejte, vaš Odrešenik visi v strašnih bolečinah na križu! Potrpi, krščanska duša, če te hudobni jeziki napadajo; tvoj Jezus, svetost sama, je obrekovan in zaničevan! Potrpi, če te preganjajo in sovražijo; tvoj Jezus moli glasno za svoje sovražnike! Potrpi, če te po krivem obsojajo in žalijo; tvoj Jezus, nedolžnost sama, je v smrt obsojen in križan! Kdo izmed nas, preljubi kristjani, naj bi ne bil potrpežljiv, krotek, spravljiv, ko vidi na križanem Zveličarju najlepši zgled potrpežljivosti, krotkosti, ljubezni?

Kralj Aleksander Veliki je vprašal nekoč enega svojih vojakov, kako mu je ime. Ta odgovori: Ime mi je Aleksander. Nato pravi kralj: »Ali odloži to ime ali pa izvršuj dejanja, ki so Aleksandra vredna!« Predragi, tudi mi moramo, ako hočemo zares kristjani biti, storiti, kar je Kristus pred nami storil; moramo mu slediti v čednostih, drugače nismo svojega imena vredni. To nam ukazuje Gospod sam, rekoč: »Zgled sem sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz storil, tudi vi storite.« (Jan. 13. 15.)

Končajmo sedaj, dragi verniki! Uverili smo se dovolj, da ni nič tako močno odvracati nas od hudega in spodbujati k dobremu, kot resno premišljevanje bridkega trpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Uporabimo to resnico v svoj prid! Postni čas se bo kaj kmalu pričel. Za ta sveti čas nam kliče danes sv. Cerkev v besede apostolove: »Glejte, zdaj je prijetni čas, glejte, zdaj je dan zveličanja!« Premišljajmo v tem zveličavnem času pogostoma in resno trpljenje in smrt Gospodovo! Posebno prisrčno naj se to zgodi ob petkih, ko opravljamo pobožnost sv. križevega potala! Ne premišljajmo pa Kristusovega trpljenja le v postnem času, ampak skozi celo leto! Vsak

p e t e k nas kliče zvon ob 3. uri popoldne na goro Kalvarijo v duhu; v s a k a s v. m a š a nas spominja krvave daritve Jezusove na križu; v s a k o s v. r a z p e l o nam predočuje Gospodovo smrt. Zatopimo se pri takih prilikah, predragi, resno, četudi kratko, v Gospodovo trpljenje! Prav tako resno premisljimo posamezne skrivnosti žalostnega dela sv. rožnega venca, kedar ga molimo! Da, če imamo kako izkušnjo v premagati ali če pridemo v priložnost greha, ozrmo se hitro na trpečega Zveličarja in recimo: O moj križani Jezus, ali naj tebe razžalim, ki si zame umrl? Ne; ne pripusti tega! Račje umreti, kakor grešiti! Amen.

K. Čik.

2. Katere Marijine čednosti moramo zlasti posnemati.

(Pridiga za žene.)

Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj. Luk. 1, 28.

Slavni škof št. Galski dr. Egger je spisal lep molitvenik za žene, osobito za matere, in pred navadnimi molitvami so kaj lepi nauki za krščanske žene. Začne pa te nauke takole: Solnce daje nam in celi zemlji luč in toploto. Zjutraj pozdravljamo z veseljem prihod solнца; pravimo, da je lepo vreme, če solnce celi dan vidimo nad nami svetiti; če pa se solnce skriva, je vsa zemlja nekako žalostna, ptički so tihi, cvetlice nočejo odpirati svojih čašic, pa tudi naše srce je nekako otožno. Če se nam v zimi oddalji solnce, prideta sneg in mraz, in željno pričakujemo, da bi se nam solnce zopet približalo v spomladi.

Solncu v naravi je podobna krščanska mati v krščanski družini. Oče je glava družine, mati pa njeno srce. Mati je središče družine. Kaj je hiša brez matere, družina brez gospodinje? Hiša brez matere je hiša brez sobe, ura brez koles, telo brez srca. Mati združuje red, njena ljubezen tolaži bridkosti in težave. Mati vliva veselje, mir, zastopnost in udanost v voljo božjo v srce svojih ljubih, ona deluje v družini kakor solnce v naravi. Če matere ni v družini, če je kam odšla, ali če je bolna, kako žalostno je v hiši; vsi čutijo, da nekaj manjka, in vsi so žalostni tako, kakor smo mi žalostni, če oblaki zakrivajo solnce.

Tiho, čisto tiho hodi solnce vsak dan svojo pot, in vendar koliko blagoslova troši na zemljo. Solnce je, ki vzbudi cvetlice iz zemlje in ki zori setve in sadje. Ravno tako tiho deluje mati v krščanski hiši. Njeno delovanje ni javno in hrupno. Pa vendar, koliko dobrega stori s tem, da otroke lepo krščansko vzgojuje, da državi izreja pridne podložne, Cerkvi goreče vernike in nebesom zveličane prebivalce. Otroška srca so v njeni roki, ona

jih upodablja kakor svečar vosek. Včasih solnce dozori žito, sadje, grozdje itd., vse lepo kaže, naenkrat pride strašen vihar in vse pomandra. Tudi mati mora včasih kaj takega doživeti. Včasih vzgoji z velikim trudom lepo krščansko svoje otroke, pa otroci morajo v svet in se pokvarijo. Včasih jeseni toča vse potolče, pa solnce se le zopet prikaže in dalje sveti in nanovo zori setve in sadje, in včasih je toplota in luč, ki izhaja od sonca, bolj močna kot toča in vihar. Kar je toča poškodovala, pa toplo solnce popravi. Krščanska mati je s svojim vplivom bolj močna kot hudobni svet. Naj se še hudobni svet toliko trudi, otrok, ki ga je mati dobro vzgojila, lepo naučila, lahko daleč daleč zabrede, pa p o g u b i se nikdar. In če svet toliko pokvarja, dokler bomo imeli krščanske matere, se nam ni treba ničesar bati, tako dolgo bo svet ostal krščanski. O da bi imeli vedno veliko takih mater, kakršno je imel sv. Avguštin, ki je rekel: »Za vse, kar sem, se moram zahvaliti svoji materi, ona me ni samo za ta svet rodila, tudi dušo mi je v varnost spravila.«

Krščanske žene! Če hočete biti prave krščanske matere, morate biti Mariji podobne. Marija mora biti vaš vzor. Danes vam hočem pokazati, katere čednosti morate posebno na Mariji posnemati. Posnemati morate: 1. njeno pobožnost, 2. njeno ponižnost in 3. njeno ljubezen do bližnjega.

I. Marija je bila p o b o ž n a. Njene misli so bile vselej pri Bogu. Ljubila je molitev in službo božjo in verske dolžnosti je izpolnjevala natančno in z veseljem. Angel Gabriel jo je našel, ko ji je vest prinesel, da bo postala mati božja, pri molitvi. Vsako leto je hodila na daljno božjo pot v Jeruzalem. Polna je bila sv. vere, polna trdnega zaupanja in goreče, plamteče ljubezni. Saj je bila dekla Gospodova. V Bogu je živela, trpela in umrla.

Tudi krščanska žena mora biti pobožna. Ne samo, da veruje vse, kar je Bog razodel in nam katoliška Cerkev zapoveduje verovati, ona mora biti še več — biti mora pobožna. Saj je njena duša že od narave nagnena bolj k mehkobi in milobi, in od narave že pripravljena za živjše in globokejše čustvovanje. Njena duša že od narave nekako čuti resničnost krščanske vere in jo tudi rajši sprejme in je bolj goreča v izpolnjevanju božjih zapovedi kot mož, ki ostane bolj hladen in mrzel. Bog je žensko ustvaril z večjim verskim čustvom, ker je njen namen biti mati, in mora kot taka otrokom v njihovih nežnih letih verski čut vcepiti v srce. Žena mora biti pobožna. To zahteva krščanska vera od nje. Ravno krščanstvu se ima žena za vse zahvaliti. Krščanska vera jo je povzdignila iz strahovitega stanja, v katerem je bila pri paganih, pri katerih je bila manj kot sužna. Nič ni gršega na svetu kot brezbožna žena.

Grdo je, če je mož neveren, a še grše, če je žena. Taka žena je nestvor, ona je, rekel bi, napol satana; za vsako hudobijo je pripravljena.

Pobožna žena mora rada moliti. Moliti mora za otroke in za svojega moža. Nič ni lepšega kot molitev dobre matere za svoje otroke.

Neki stari čuvaj na Zgornjem Avstrijskem je pripovedoval na prav gniljiv način, kako so on in njegovi bratje stali v bitkah na Zgornjem Laškem včasih sredi najhujšega boja. »Nič se nam ni zgodilo,« je vedno dostavil, »nič.« In zakaj nič? Poln prepričanja in svetega veselja je rekel: »Naša mati so doma za nas molili.« Lepa beseda pridnega otroka! Izvrstna mati je morala to biti.

Pobožna mati rada obiskuje sveto mašo, tudi med tednom; od oltarja se pri sveti maši razliva tolažba, mir, blagoslov in veselje v srca. Ona ve, da postane človek brez sv. zakramentov malozaupen in silno slab. Kdo potrebuje bolj tolažbe in moči, kot krščanska žena in mati?! Krščanska žena in mati mora veliko trpeti, mora večkrat stopiti na goro Kalvarijo. Kam se hoče iti potožit, kakor k Jezusu v zakramentu sv. Rešnjega Telesa! Kje hoče svoje srce izprazniti? Pred tabernaklom mora svoje srce izprazniti, da ne počí od žalosti in bridkosti. Materinsko srce je podobno kotlu pri železniškem stroju. Če je v kotlu preveč sopare, morajo jo izpustiti skozi zaklopnico. Tako mora tudi krščanska mati večkrat izprazniti svoje srce pred tabernaklom.

Žena, ki je res pobožna, skrbi za krščanski red in za krščansko življenje v hiši, posebno gleda na to, da se služba božja ob nedeljah ne zanemarja. Krščanska žena tudi ne obupava, če pride žalost in nesreča v hišo. Ona ve, da če pride nesreča v hišo, je božja roka, ki tepe, ona roka, ki le zato tepe, ker ljubi. In v tej zavesti najde pobožna žena tolažbo in moč. Močno in trdno stoji pod križem, kakor je ena žena enkrat neomahljivo stala pod križem, če je tudi vse zbežalo.

II. Marija je bila ponižna. Ko je zvedela, da bo postala mati božja, je čisto ponižno rekla: »Glej, dekla sem Gospodova.« Kot dekla se je obnašala ves čas svojega življenja. Svojemu sinu je stregla, pokorna je bila svojemu ženinu sv. Jožefu. Nikoli se ni povzdigovala, nikoli si ni časti iskala, ko je njen sin hodil po svoji domovini kot mogočen učenik in velik čudodelnik, pač pa je prihitela, ko je njen sin v veliki ponižnosti vzel nase sramoten les križa. Postavila se je pod križ na gori Kalvariji, da bi tu skupno s svojim sinom prenašala zasramovanje in zaničevanje.

Tudi vsaka žena mora biti p o n i ž n a. Ponižnost je potrebna vsakemu človeku, posebno pa ženi, ki je od narave že bolj slabotna in potrebuje povsod moči in opore moževe. Na-

slanjati se mora na moža kakor se vije bršljan okoli drevesa in se naslanja na njega.

Kot žena je sicer možu enakopravna, a vendar po nauku naše svete vere odvisna od njega, in mora biti njemu pokorna v vseh pravičnih rečeh. Zato je potrebno, da je ponižna. Nič ni zopet gršega na svetu kot ošabna in prevzetna žena. Taka žena ni sreča v družini.

Le ponižna žena vé, da ona ni prva v hiši, da je nad njo gospodar njen mož; taka žena ne bo hotela vse voditi in vladati, ona bo marsikaj rada potrpela in prenesla, molčala bo in molila. Le če je žena ponižna, se ne bo čez svoj stan oblačila in bo z vsem zadovoljna. Le če je ponižna, bo ubogala svojega moža in bo prijazna in potrpežljiva s svojimi podložnimi. Le ponižna žena bo dobra in usmiljena mati svojim otrokom. Ošabne in prevzetne žene pa ne more nihče pri hiši trpeti.

Sv. Filip Neri je moral enkrat neko redovnico izkušati, ali je res svetnica; kajti živela je pri ljudeh v sluhu svetosti. Ves blaten pride svetnik v samostan pred njo in zahteva od nje, naj mu škornje osnaži. Vsa razjarjena ga je redovnica nagnala iz samostana. Svetnik pride nazaj k papežu, ki ga je poslal, in pravi: »Ni svetnica, ker ni ponižna.«

Tako bi jaz rekel o ženi, ki ni ponižna: Ni krščanska žena, ni krščanska mati! Le ponižna žena je, kar bi morala biti, a n g e l v hiši.

Ostuden božjim očem je vsak ošabnež, kolikor bolj šele prevzetna žena.

III. Učite se od Marije ljubezni do bližnjega. To čednost je imela Marija v posebno veliki meri! Kako rada je pomagala! Mislimo le na gostijo v Kani Galilejski! Takrat je ona prva opazila, da nimajo vina. Ona je na Jezusa vplivala, da je pomagal. Kjer je videla Marija stisko in žalost, kjer je videla uboštvo in pomanjkanje, kjer je videla trpljenje, je vselej rada pomagala in še zdaj rada pomaga.

Krščanske žene! Vaš vzor je Marija. Tudi ve morate imeti predvsem ljubezen do bližnjega, morate rade pomagati, kjer kdo trpi. Usmiljenost je že v naravi ženskega srca. Srce ženskiino je mehko in milosrčno. Bog je ustvaril prvo ženskiino srce, da Adam v svoji sreči v paradizu ne bi bil sam. Če že hoče človek, ki živi v sreči, imeti srce, ki ž njim deli veselje, kako bolj še potrebuje tisti, ki trpi, srce, ki ž njim sočustvuje. In taka srca morate imeti, ve krščanske žene. Solze brisati, v žalosti in bedi pomagati, to je najlepše za ženo. Možu je dana večja moč, ženi večja ljubezen do siromaka in trpečega. Žena ima že od narave več zanimanja za bol, ona ima mehkejši čut za bolečine, tako da ji je skoraj naravna potreba pomagati v trpljenju. Neki imeniten mož piše: »Jaz ne vem, ali se motim ali ne, pa jaz mislim, da

žena tistih posebno ne ljubi, ki so srečni; njeno srce pravi: »Tu nimam ničesar opraviti, jaz grem odtod proč, jaz hočem tam biti, kjer je treba tolažiti, solze brisati in žrtve prenašati«; tu je ona v svojem življu, tu je njen delokrog.« Žena pač ve povedati siromaku prave besede usmiljenja, tolažbe in ljubezni. Koliko siromaštva, koliko nesreč, koliko bolečin in bridkih solz je na svetu! Žene, bodite Mariji podobne! Pomagajte rade in storite rade vsaka po svoji moči v ljubezni do bližnjega. Ve lahko storite veliko v svoji družini v tolažbo. Vidite, če pride mož domu od dela, mogoče razjarjen in siten, dajte mu dobro, ljubko besedo! Ali če kdo zbolí, pomagajte rade in hitro, saj dobra žena zna to tako, kakor noben zdravnik. Pomagajte tudi na zunaj, siromakom in trpečim z besedo in z dejanjem. Nekaterе svete žene so vam tukaj lep zgled. Sv. Elizabeta je nosila gobove v posteljo svojega moža. Umivala je njih rane in jih z največjim spoštovanjem poljubovala. Sv. Franciška je nosila po ulicah velikega mesta Rim drva v hiše siromakov.

V neki večji družbi so si žene ogledovale roke in presojevale, katera bi imela najlepše. Rzsodbo so pripustile nekemu gospodu. Ta gospod pa je rekel zelo modro: »Jaz ne vem, katera ima najlepše roke, moral bi siromake vprašati. Tista, ki najrajši pomaga, ta ima najlepše roke.«

Ne pozabite pa tudi duš svojih bližnjih! Tu boste lahko z dobro besedo marsikateri greh zabranile in pomagale duše reševati. Žena, ako je modra, ima velik vpliv in veliko moč. Žene, bodite po srcu Marijinem!

Bodite pa tudi dobre žene svojim možem. Mogoče, da od strani svojih mož veliko trpite. Da bi bolj natanko pogledali v to ali ono hišo, bi videli, da žena živi pravo mučeniško življenje, da je izpostavljena vsem sirovostim svojega moža, ki v vinu potaplja svojo dušo in srce. Ne more se braniti. Imamo pa č društva, ki branijo živali pred nepotrebnim trpinčenjem, a obrambnih društev za take uboge žene pa iščemo zastonj. Celó življenje trpijo brez pomoči. Pa žene, potrpite! En sliši vaše vzdihé, en sliši vaše iskrene prošnje, to je Jezus Kristus v tabernakelju, v svetem obhajilu pa pridete po tolažbo!

Če bote žene po srcu Marijinem, bodele tudi dobre matere svojim otrokom, take matere, kakršno je imel slavni Adolf Kolping, ki je rekel: »Veste, matere, kaj me je v sredi sprijenosti in skvarjenosti sveta poštenega ohranilo? Jaz sem imel ubogo mater, pa to je bila mati. O njej nisem nič slišal, ničesar nisem na njej opazil, česar ne bi bil dolžan spoštovati in ceniti. Ako so prišle name kake izkušnjave, spomnil sem se svoje pobožne matere in izkušnjava je bila premagana. Odkar mi je umrla, šele prav spoznam, koliko se moram zahvaliti njeni izreji in njenim molitvam.«

Blagor vam, krščanske žene, četudi nimate na tem svetu nič dobrega, plačilo za vaše trude in dobra dela bode večje kot za druge, vsi vaši križi se bodo tam nad zvezdami spremenili v večno neminljivo veselje. Amen.

E. Vračko.

3. Osnova pridige.

In ko so bili dopolnjeni dnevi nje-
nega očiščevanja po Mozesovi postavi,
so ga prinesli v Jeruzalem, da so ga
postavili pred Gospoda. Luk. 2, 22.

I. V evangeliju za praznik darovanja Gospodovega moramo najti pet čednosti bl. Device Marije.

1. Ponižnost v očiščevanju, ker tega ni bila potrebna. »Dnevi očiščevanja.« (Luk. 2, 22.)

2. Ljubezen do čistosti, ker se je dala brez potrebe prostovoljno očistiti: »Dnevi očiščevanja.« (Luk. 2, 22.)

3. Hvaležnost, ko je darovala Sina: »Da bi ga postavili pred Gospoda.« (Luk. 2, 22.)

4. Pobožnost v obiskanju svetih krajev. »V Jeruzalem.« (Luk. 2, 22.)

5. Uboštvo v darovanju: »Dve grlici itd.« (Luk. 2, 24.) To je bil namreč dar ubogih.

II. S tem, da se je dala Marija očistiti, ko tega ni potrebovala, nas je učila, kako se moramo dati očistiti mi, ki smo tega potrebni. In sicer se moramo dati očistiti na pet načinov.

1. Od madežev greha: »Bog ga je očistil grehov.« (Sir. 47, 13.) »Očiščenje od grehov je opravil.« (Hebr. 1, 3.)

2. Očistiti se moramo v spoznanju, glede razuma. »Iz čistega srca.« (I. Tim. 1, 5.), t. j. kakor pravi razlaga: iz razuma brez zmote. »Osnažite srca, ki ste dvojnih misli.« (Jak. 4, 8.)

3. Očistiti moramo svoj namen: »Postrgajte stari kvas« (I. Kor. 5, 7.) t. j. hinavščino. »Varujte se kvasa farizejev, ki je hinavščina.« (Luk. 12, 1.)

4. Očistiti moramo svoje govorjenje: »Čisto govorjenje potrdi ko prelepo.« (Preg. 15, 26.)

5. Odrtgati se moramo od reči, ki nam niso potrebne. »Vsako mladiko, katera v meni ne rodi sadu, bo odrezal.« (Jan. 15, 2.)

S. Thom. Aquin. Serm. Festivi: In Purific. — A. T.

Prva postna nedelja.

1. Postni čas — čas poboljšanja.

I.

Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi! Mat. 4, 11.

Preimenitno resnico nam kliče Zveličar v današnjem evangeliju v spomin z besedami: »Gospoda svojega Boga . . .« V njih je zaznamovan naš vzvišeni poklic, naša naloga tu na zemlji. Bogu moramo zvesto služiti, ako hočemo uživati pravo srečo tukaj na svetu in kedaj v večnosti. — Pa človek le premnogokrat pozabi na ta svoj poklic, zanemarja dolžnosti, ki jih ima do svojega Stvarnika, zabrede v greh in se tako postavi v nevarnost večne pogube. On ne služi Bogu, temuč hudiču.

Sv. Cerkev, njegova skrbna mati, pa si prizadeva na pravi pot ga pripeljati, zato mu ponuja vse zveličanske pomočke. Ob gotovih časih mu še bolj živo na srce govori ter ga spominja njegovih verskih dolžnosti. Tako posebno v svetem postnem času, ki smo ga nastopili. V evangeliju nam pred oči postavi Jezusa, kako se je on pripravljal za svoj vzvišeni poklic: človeštvo odrešiti od greha ter ga zveličati. V samotni, tihi puščavi se je na to pripravljal z molitvijo in postom. Duhovno pokrepčan po molitvi in postu je premagal izkušnjavca, ki je hotel kot vedni sovražnik človeštva, preprečiti to imenitno delo. Sv. Cerkev nas hoče, na Jezusa kažoč, opomniti, da bomo tudi mi satana, ki si vedno prizadeva v greh nas zapeljati, premagali, ako bomo Gospoda posnemali in se v tihi samoti z molitvijo in postom bojevali zoper izkušnjavca.

In če nas je vendar preslepil, da smo grešili, moramo se poprijeti rešilne deske po potopu ladje, t. j. zakramenta sv. pokore. Ravno postni čas je sv. Cerkev določila za prejem zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa v svoji četrti zapovedi: Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu in o velikonočnem času sprejmi sveto Rešnje Telo.

Da bi vam torej pripomogel k vrednemu prejemu zakramenta sv. pokore, namenil sem se vam ta nauk razlagati. Znano vam je, da je k sv. pokori potrebnih pet reči, namreč: izpraševanje vesti, kes, trdni sklep, spoved, zadostovanje. Danes torej o izpraševanju vesti. Zato premislimo:

a) Kako naj si vest izprašujemo?

b) Katerih napak naj se pri tem varujemo?

I. Vest izpraševati se pravi: preudarjati in premišljevati, kaj smo grešili od svoje zadnje dobro opravljene spovedi ali pa sploh od dalj časa nazaj v svojem življenju. Ker pa je to opr-

vilo zelo imenitno in je od njega odvisna dobra, veljavna spoved in vsled te tudi srečna ali nesrečna večnost, zato moramo

a) prositi Boga za pomoč in razsvetljenje, da bi nam podelil milost Sv. Duha, vsled katere bi svoje grehe prav spoznali, spoznane obžalovali ter se jih spovedali, kakor je k zveličanju potrebno. Če nam je že pri vsakem zaslužnem delu potreba luči od zgoraj, je je toliko bolj še pri vredni spovedi. Moč Sv. Duha je potrebna, da svoje oči obrnemo od sveta, ki jih tako rad nase veže, ter jih vpremo v svoje srce, kjer se ne pokaže ravno spodbudna podoba. Razsvetljava Sv. Duha je treba, da prežene dušno slepoto, ki nam je zakrivala notranjo ostudnost. Luči in moči božje je treba, da se ohrabrimo in svoj žalostni dušni stan razodenemo spovedniku. Torej prosimo v molitvi Sv. Duha, da naš spomin poživi in pamet razsvetli!

b) In zdaj naj z božjo pomočjo začnemo premišljevati svoje dozdanje življenje. V ta namen svetuje katekizem

1. naj pomislimo, kdaj smo se zadnjič veljavno spovedali in če smo opravili naloženo pokoro, Gotovo je dolžnost kristjanova na to pomisliti, ker neveljavne spovedi nič ne koristijo in se morajo ponoviti. Vprašaj se torej, kristjan, ali si lahko miren zavoljo zadnje spovedi, ali ti ni manjkalo morda kesanja, trdnega sklepa ali odkritosrčnosti? Tako naj se vprašujejo posebno ljudje, ki lahkomišljeno živé, se nahajajo v mnogih grešnih priložnostih in so zapleteni v mnoga posvetna opravila. In če najdeš, da je bila zadnja spoved pomanjkljiva in radi tega neveljavna, moraš si, ker jo je treba ponoviti, vse prejšnje (vsaj smrtne) grehe spet v spomin poklicati, ker še niso odpuščeni. Koj v začetku naj tak grešnik pove, kolikrat se je neveljavno spovedoval, da zdaj vse popravi in tako sebi in spovedniku olajša delo. — Ravnotako je potrebno pomisliti, ali je že zadnja pokora opravljena, ker če še ni, je treba pri spovedi naznaniti, zakaj da ne, da mašnik lahko presodi, ali so vzroki opuščanja opravičeni in jo potem spremeni ali pa grešnika o dolžnosti pouči. Enako mora pomisliti, ali je škoda na premoženju, časti, dobrem imenu . . . že poravnal, ker mora povedati, zakaj še ni tega dopolnil.

2. Ko si to premislil, potem pa si predočuj po vrsti božje in cerkvene zapovedi, svoje stanovske dolžnosti, različne vrste grehov ter se vprašaj, kako si se pregrešil z mislimi, besedami, dejanjem ali z opuščanjem dobrega. — Najboljše vodilo za izpraševanje vesti so omenjene zapovedi; te so namreč steza, po kateri mora kristjan hoditi, kdor se je ne drži, tisti zabrede, se pregreši. V to ogledalo naj se kristjan ozre in bo zapazil, ali se njegova podoba vjema z ono, kakršno Bog zahteva? Pri vsaki zapovedi naj se vpraša: kako se je zoper njo

pregrešil v mislih, besedah, dejanjih ali z opuščanjem. — Da se spomnimo grehov z opuščanjem, je primerno predočiti si dolžnosti svojega stanu, kako smo jih spolnovali.

Bere se, da se je nekdanj cesar Karol V. spovedoval pobožnemu menihu; ko našteje svoje (osebne) grehe, pristavi častitljivi menih: Grehov Karolovih ste se zdaj spovedali, a zdaj še povejte grehe cesarjeve. Tako bi se pač lahko reklo staršem, gospodarjem, mojstrom, poslom: . . . Grehov, ki si jih neposredno sam storil kot posamezen človek, si se prav obtožil, zdaj se še obtoži grehov hišnega očeta, kaj si opuščal, kaj se pregrešil v zakonu, v odgojevanju svojih otrok, v nadzoroivanju svoje družine . . . Otroci si naj izprašujejo vest, kako so se obnašali proti svojim staršem, gospodarji, kako do poslov; posli pa, kako do gospodarjev; mojstri, kako so morda silili pomočnike, učence ob praznikih k delu, niso nanje pazili, se niso nič zmenili, ali hodijo v cerkev, ali prejemajo sv. zakramente . . . ali ne. Mnogi se nič ne izprašajo o teh dolžnostih svojega stanu in vendar se zelo pregreše. — Da se lažje vseh grehov spomniš, je koristno pregledati razne vrste grehov, kakor sedem poglavitnih, devet tujih, čvetero vnebovpijočih, šestero zoper Sv. Duha . . . in natančno presoditi, ali si se jih zakrivil v mislih, željah, besedah, dejanju. — Pa tudi na število in okoliščine vsaj smrtnih grehov je treba pomisliti.

Na tak način si z natančnostjo in nepristranostjo izprašuj vest ter se posebno vprašaj po svojem poglavitnem ali priljubljenem grehu, iz katerega navadno izvirajo še drugi tvoji grehi.

Po takem redu, kakor je bilo zdaj omenjeno, naj bi si vest izpraševali posebno tisti kristjani, ki se že dolgo časa niso spovedovali ali pa želé dolgo spoved opraviti. Tem utegne tudi dobro služiti spovedno ogledalo, ki se najde v mnogih molitvenih knjigah. Glede ogledala je svetovati, da si človek najprej sam zase brez njega vest izpraša, potem šele se ga posluži in bere, če ni morda kakega greha pregledal. Sploh pa to ni potrebno, ker je za vsakega človeka vest najboljše ogledalo, ako ima le resno voljo; in pri navadnih spovedih je ogledalo preobširno ter lahko človeka zmeša, posebno otroke, ki se radi razvadijo, kar vse po vrsti iz ogledala naštevati, akoravno se niso v vsem pregrešili.

Osebam, ki se pogosteje spovedujejo, ni treba tako obširno in natančno po vrsti premišlevati vseh zapovedi, zadočuje, ako se skrbno izprašajo, kako so se pregrešile glede dolžnosti do Boga, do bližnjega, do samega sebe v mislih, željah, besedah, dejanjih ali z opuščanjem.

Pri tem imenitnem delu si torej vzemimo k srcu besede Sirahove (18.20): »Pred sodbo sam sebe izprašaj, in našel boš usmiljenje pred Bogom.« Posnemajmo Davida (ps. 76. 5.), ki pravi: »Moje oči bdijo pred časom; zbežan sem in ne govorim.

Premišljuje dni nekdanje, in večna leta si jemljem k srcu ter preudarjam ponoči v svojem srcu, in se vadam, in pometam svojega duha.« Če tako ravnaš, smeš pričakovati dobre, zveličavne spovedi.

II. Toda s a t a n, ki se že pri izpraševanju vesti boji, da bi mu ta duša ušla in se spravila z Bogom, priplazi se tudi, kakor k Zveličarju v puščavi, ki se je s premišljevanjem in postom pripravljaj na imenitno delo, ter izkuša preprečiti započeto izpraševanje in človeka preslepiti. Ako kristjan ni previden in se mu na njegove limanice vsede, zabrede pri izpraševanju v n a p a k e, ki mnogokrat store neveljavno njegovo spoved.

a) Taka napaka je lahkomišljenost, ki se pri mnogih kristjanih kaže v n a g l i c i in p o v r š n o s t i, s katero si vest izprašujejo. Če se napravijo k spovedi, kar nekoliko pomislijo, pa grehov se spomnijo in gredo takoj k spovednici, ali pa kar naštevajo že navadne grehe, o katerih le sklepajo, da bi jih utegnili storiti. Ta lahkomišljenost je zanjka satanova, ki človeka slepi, kakor bi ne imel nič grehov; ko bi pa globokeje pogledal v svoje srce, našel bi dovolj hudega, kakor ga morda pozneje najde spovednik, če te kaj izprašuje.

Da se ne boš pregrešil z lahkomišljeno n a g l o s t j o, vzemi si za izpraševanje potreben čas, posebno če si zelo lahkomišljeno živel ter se že dolgo nisi spovedoval. Kako se bo grešnik, ki morda cele mesece, leta . . . živi v grehih in se jih ni spovedoval, v par minutah za to pripravil, da bo z Bogom, vsegavednim, v spovednici sklenil svoj račun? — V izpraševanje moraš obrniti tudi potrebno m a r l j i v o s t, da se tako obvaruješ površnosti. Evangeljska žena zgubljenega denarja ni samo površno iskala, temuč je pregledala vse kote v hiši, preiskala vse posode ter se domišljevala na vse strani, — in njena marljivost je bila poplačana. Zato pravi sv. Frančišek Saleški: »Mi moramo svojo dušo odgrniti ter jo kos za kosom presojevati.« Taka p r i d n o s t in pazljivost bo nas pripeljala k pravemu spoznanju samih sebe.

In če tožiš, da je težko vseh grehov spomniti se, le posnemaj dobre kristjane, iz p r a š u j s i v e č k r a t (vsak dan) v e s t, potem ne boš v nevarnosti kakega greha pozabiti. In če pomisliš, kako natančno boš pred sodnim stolom božjim izpraševan, potem te bo minula lahkomišljenost.

b) Enako se boš obvaroval tudi druge n a p a k e, namreč s l e p l j e n j a s a m e g a s e b e. Samosvoja ljubezen, katero satan rad podpihuje, stori, da se ima človek za boljšega kakor je res in si šepeta: saj so drugi še slabiji kakor jaz. Zato olepšava rad svoje grehe, opravičuje, si jih skriva, zmanjšuje, izgovarja ter meni, da niso tako veliki. To se rado zgodi pri nečistih grehih. Nekateri menijo, da če si izprašajo misli, želje, je že dosti, in če jim tudi vest očita dejanjski greh zoper šesto

božjo zapoved, sami sebe pregovore, kakor da so ti že povedani z besedami »v mislih in željah«, in tako se o dotičnih grehah ne izprašajo in ne spovedo.

Tako slepljenje samega sebe se zgodi rado pri dolžnostih svojega stanu. Starši, gospodarji, mojstri kar nič ne mislijo, kako so spolnovali svoje dolžnosti do otrok, učencev, poslov . . . in če jih kdo na to opomni, pravijo: To bi imel dosti opraviti, e, kdo bi na vse to pazil. Prodajalci, ki go-ljufajo s slabim blagom bližnjega, tolažijo se s tem: Naj pa oči odpre in si reč ogleda, dandanes se ne izhaja brez takih do-bičkov — saj drugi tudi tako delajo.

Mnogi se slepijo posebno pri svojih priljubljenih grehah ali svoji poglavitni strasti, tako da si je kar nočejo obstati. Taka strast prevzame srce, otemni pamet, tako da jo človek za manjšo šteje ali jo celo izgovarja, zato jo pri izpraševanju vesti ne šteje po nauku Jezusovem, temuč po nazorih spačene-ga sveta, ki enake pregrehe razglašale za človeške slabosti. N. pr. mož začne popivati, zapravlja denar, prinese nemir v hišo, zabrede v grešna znanja, pohujšuje — pa o vsem tem noče nič vedeti. Noče veljati za pijanca, če se mu to očita. Ne bom tajil — pravi — da ga včasih preveč potegnem, pa če se človek toliko trudi, mora se včasih tudi kaj razveseliti. Ali žena je zelo prepirljiva, obrekljiva, sovražna, sploh jezična; pa če se jej kaj reče, je vsa nedolžna in le sitni mož, hudobni sosedje so vsega krivi. Enako je s tistimi, ki v sovraštvu žive in s skupuhi.

Kdor se tako slepi, ne bo si nikoli vesti dobro izprašal, nikoli ne bo spoznal svojih grehov. Da se boš tega varoval, dragi moj, le pomisli vselej pri izpraševanju vesti, kadar prideš do takega greha, ki te nekako vznemirja, katerega bi se nekako rad opravičil: ali bi moji izgovori in opravičevanja tudi pred sodnim stolom obveljali, ali bi mogel biti miren ob smrti, če bi se tega ne spovedal? In po tem se presodi in ravna; pri spovedi, gotovo boš premagal samosvojo ljubezen.

c) Kdor pa se je srečno obvaroval lahkomišljenosti in sle-potije (samega sebe), tega izkuša satan zmešati z bojazljivo-stjo. So ljudje, ki ne morejo nikoli dokončati izpraše-vanja vesti. Trudijo se cele ure in dneve, da bi si ja natanko vse grehe zapomnili, in ko imajo v spovednico stopiti, so tako v nejasnem, kakor začetkoma. Take bojazljive duše so toliko bolj zmešane, kolikor dalje se trudijo. Tako jim postane spoved, ki bi jim morala biti studenec tolažbe in pomirjenja, v grozno muk o. In ravno to satan hoče: rad bi jih od spovedi odvrnil ter oropal sladkega sadu tega sv. zakramenta.

Kbojazljivosti nagnjeni kristjani naj predvsem pre-mislijo, da Bog ni trinog, temuč ljubezniv oče, ki nič več ne zahteva, kakor da se tistih grehov obtožijo pri spovedi, katerih so si po skrbnem izpraševanju vesti res v svesti. Da pa se ta vestna skrb ne zamenja z boječnostjo, je najbolj gotovo, pod-

vreči se sodbi spovednikovi, ki bo že iz spovedi razbral, ali je to hvalevredna natančnost ali pa škodljiva boječnost.

Razodeni torej, dragi kristjan, vselej spovedniku svoj strah in nepokoj ter ga ubogaj, kar ti bo svetoval. Ako si ti vest resnobno izpraševal ter se želel vsega natančno spovedati, če bi tudi potem morda kak greh spregledal; — ne boj se, ti si spolnil svojo dolžnost, tvoji grehi so ti odpuščeni. Ako se pozneje spomniš kakega greha, povej ga le pri prihodnji spovedi. Če tako ravnaš, zagotoviš si dušni mir, ki je največji zaklad.

Tisti kristjan, kateri se teh napak varuje ter zapuje na božjo pomoč resnobno preudari svoj dušni stan, si bode dobro vest izprašal, pa tudi spoznal, kako nehvaležno se je obnašal do svojega Stvarnika, ker ga je razžalil s toliko grehi. O gotovo se mu bo obudila srčna želja, kakor zgubljenemu sinu, sprijazniti se zopet s svojim dobrim nebeškim očetom. Zato bo že zdaj odločno rekel: »Poberi se satan od mene; s teboj nočem nič več imeti; jaz hočem Gospoda svojega Boga moliti in njemu samemu služiti.« Peklenski zalezovalec bo pobežnil in tvoj angel varih bo pristopil, potolažil te in ti pri tvojem zveličanskem opravilu pomažal. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Sv. maša — vir vseh milosti.

III. Velika daritev na Kalvarij.

a) Darovalec je Kristus in tudi dar obenem.

Neizmerno gorja je prinesel na svet prvi greh. V nesrečo je pahnil Adama in vse njegove potomce. Kako nesrečne so se čutili stari narodi, nam svedočijo njihove pretresljive povedke: o deželi večne sence, o ognjenih rekah Aheronu in Stiksu, o ognju, ki ne ugasne, o Prometeju, katerega je prikoval Hefajst na skalovje in kateremu je kragulj vedno klujuval jetra, o Tantalu in Sisifu in njunih mukah. V teh basnih je bilo mnogo jedra. Kot môra so tiščali nanje strahoviti nasledki greha: ločen biti od Boga, kako težka peza! Nesrečen biti tukaj na zemlji in strah pred večno nesrečo na onem svetu, kolika bol! Smrt v takem stanu greha so strašna vrata v večno temo, v pogin, odkoder ni nobene rešitve več. Tako so zdihovali ljudje v vezeh suženjstva, ki so jih skovali sami. Toda vse bi se dalo še prenašati, tako delo in trpljenje, nasprotstvo naravnih elementov ter naposled tudi smrt. Le eno pa jim je grenilo življenje: ker so morali nositi sovraštvo božje. Obokovali so svoje grehe. Skušali so se približati Bogu, ki se jim je odtegnil. Zato so molili, odtrgovali si pridelke lastnih rok: poljske sadeže, živali svoje črede —

najdražje, kar so imeli — ter darovali pravemu Bogu ali pa svojim izmišljenim bogovom. Toda kljub temu so se ljudstva pogrezovala v vedno večje hudobije in s tem tudi v vedno večjo nesrečo. Vedno bolj so se šopirili napuh, nesramnost ter druge usodepolne zmote; sovražstvo, mnogoženstvo sta razdirala družine; nevednost ter slepota sta vpeljali grdo malikovavstvo. Zavrgli so narodi pravega Boga ter niso imeli nobenega zmisla več zanj, niti za resnico in večnost; laž in nesramno življenje sta dosegla vrhunec; cela zemlja je bila polna nezvestobe, moritve, praznovrstva, nevere, ostudnega malikovavstva, da, celo oboževanja samega sebe kljub lastni ničvrednosti . . . Zares, svet ni bil več vreden, da bi še obstal. Celó izvoljeno izraelsko ljudstvo se je pokvarilo; po veliki večini so odpadli od Jehove ter se obrnili k malikom. Daritve so se sicer še ohranile; toda bile so le gola zunanost; da bi se pa kesali svojih pregreh ter krenili na pravo pot in se tako s srcem vrnili k Bogu, to jim ni prišlo na um. Zato je pa Gospod tudi zavrgel take daritve ter poslal ljudstvu težke kazni. Izraelsko kraljestvo je razpadlo; v kraljestvu Juda je vladal poslednji Makabejec — Janez Hirkman; pod njim je hitelo judovsko ljudstvo v naglo propast; vršili so se neprestano boji in vstaje; celo judovska duhovščina se je omadeževala z morijami in izdajstvi. Naposled so se vmešali Rimljani v te vedne medsebojne borbe ter so leta 37. Judom kot kralja postavili Idumejca Heroda. S tem činom je bilo žezlo odvzeto od Juda in so bili časi dopolnjeni. Ker bi bila vsaka človeška pomoč v tako žalostnih razmerah zastonj, je prišel pomagat človeškemu rodu Bog sam. Kako pa je pomagal? Štrmi, o duša! Občuduj neumljivo božjo ljubezen: »Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinega Sina, da, kdor vanj veruje, ne bo pogubljen.« In prišel je iz svetlih nebes že zdavnaj obljubljeni in od vseh pravičnih tako zaželeni Mesija — Odrešenik, v katerem »naj bi bili oblagodarjeni vsi rodovi na zemlji.« (Gen. 26.)

Ko je za časa rimskega cesarja Avgusta po hudih, krvavih vojskah zavladal za nekaj časa mir po celem cesarstvu, je stopil na zemljo Jezus, božji Sin, kralj miru. Porodil se je v sveti noči v hlevcu blizu Betlehema. Srečna mati njegova je bila deviška Marija, potomkinja bivšega slovečega Davidovega rodu. »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji,« tako so svitle angelske trume oznanjale svetu. Novorojeno dete naj vrne Bogu čast, ki mu jo je odvezl greh ter sklene mir in poravnavo med razžaljenim Bogom ter grešnimi ljudmi. Zvezda je pripeljala modre iz Jutrovega k jaslicam novorojenega Zveličarja, da se mu koj po rojstvu pokloni o kot zastopniki paganstva; kajti tudi pagani naj bi bili deležni dobrot odrešenja. Osem dni po rojstvu je prehl prve kapljice svoje sv. Rešnje Krvi ter je dobil pomenljivo ime Jezus, po naše: Odrešenik, v znak, da »bo odrešil svoje ljudstvo od njih grehov!« kakor je naročil angel sv. Jožefu. In

rešil ga je po mukepolnem 33 letnem življenju s svojo krvavo smrtjo na Golgati; križ mu je bil oltar, na katerem je On kot srednik in veliki duhovnik daroval Očetu v nebesih svoje življenje. Ta veličastna daritev na križu je največje delo, ki ga je izvršila božja ljubezen; je krona vsega delovanja Sina božjega na zemlji. »Večje ljubezni nima nihče, kakor, če da svoje življenje za svoje prijatelje.« (Jan. 15.) Iz te vzvišene daritve nam dotekajo vse reke dobrot in milosti, še posebno pa sveta maša in sv. Rešnje Telo — takorekoč »iz studencev Zveličarjevih« (ex fontibus Salvatoris) t. j. iz sv. ran križanega Zveličarja. Daritev na križu je središče in vir vsega odrešenja ter zbirališče vseh narodov. Naravno je, da je moralo nehati staro izraelsko bogoslužje ter stare daritve, ko je bila dovršena ta velika daritev na Golgati. Oglejmo si s paznim očesom ter svetim strahom v dveh govorih to presveto daritev na križu ter premislimo danes te-le prevažne njene okoliščine: 1. darujoči duhovnik je Kristus; 2. dar je tudi Kristus.

Jeruzalem, ti mesto sredi zemlje (Cah. II.), k tebi so se ozirala s strmenjem ljudstva starega veka: Asirci, Egipčani, Perzi; k tebi se ozirajo še danes narodi zemlje. Ti, slavno mesto, si bilo kraj sprave, dobesedno kraj in bivališče miru! Saj se je v tebi dvigala templova gora, kjer je bilo sezidano osrednje prekrasno svetišče judovsko; tu je počivala skrinja zaveze; tu so molili pravega Boga; tukaj so se vršile daritve stare zaveze; v tebi je gospodovala gora Sion z Davidovim gradom; tebe, o sv. Sion, je Gospod sam ovekovečil z zadnjo večerjo ter ustanovitvijo najsvetejšega Zakramenta... Toda naša misel pohiti blizo tebe tja na Kalvarsko goro; raz to goro je zasvetila, sveti nam in bo svetila luč tvojega obličja, o Gospod (cf. Ps. 4.), po čudežih odrešenja, sprave, hvale in prošnje in veselje pride v naše srce. Na tej gori se je dovršila pred malo manj kot 19 stoletij največja daritev, daritev najpopolnejše ter neskončne vrednosti. Križeva daritev je postala središče cele človeške zgodovine, je največji in najvplivnejši dogodek, ki se je kdaj zgodil in se sploh more dogoditi na naši zemeljski obli. Iz te velike daritve izvira moč in veljava vseh drugih daritev.

Veliki petek je. Stopi v duhu z menoj na skalnato višino Golgate. Ogromna množica iz vseh vetrov vrvi ter se preriva po gori. Zdi se, da so vsi narodi sveta poslali semkaj svoje zastopnike. Krik in ropot odmeva daleč na okrog. Na vrhu gore poglej — o strašen prizor — štrle kvišku trije v skalovje zasaženi križi; na vsakem teh križev pa visi pribit umirajoč obsojenec. Ravnekar so končali rabeljni svoje krvavo delo. Opoldansko solnce hudo pripeka na množico ter neznansko vekša muke križanih. Kako zopern nama je vrišč in hrup surovih vojščakov,

brezsrčnih rabljev ter brezmiselne množice. Zato pustiva vse na stran! Stopiva k srednjemu križu! Glej! na njem visi v nepopisnih mukah Sin božji, Odrešenik sveta! Sočutno poglej nanj! Jezus, Sin božji, umira, na križu viseč med nebom in zemljo. Kako čudovit prizor božjega usmiljenja! Tako zna ljubiti le Bog! Kot zaničevan hudodelec, na sramotnem lesu, sredi dveh razbojnikov, umira božji Sin v neznanskih bolečinah zato, da bi s svojo krvavo smrtjo plačal grešni dolg sveta ter tako oprostil človeški rod greha ter večnih kazni. S sv. strahom in ljubečim srcem poklekni poleg žalostne Matere božje ter moli križaneža Zveličarja. Zatopi se v misel:

I. Jezus Kristus kot najvišji duhovnik opravlja na križu najsvetejšo daritev; križ mu je oltar; nanjem semoleč in trpeč daruje Očetu v nebesih. »Glej, to je veliki duhovnik, ki je v dnevih svojega življenja dopadel Bogu in je bil iznajden kot pravičnik ter je postal ob času jeze spraven dar. (Ecil. 4.)

Da pa moremo jasneje umeti ter dostojno preceniti Kristusovo daritev, preudarimo, kak poklic in namen ima duhovnik sploh?

Duhovski stan je kaj imeniten in vzvišen. Saj stoji duhovnik takorekoč med zemljo in nebom ter posreduje med ljudstvom in Bogom. O duhovskem stanu lepo piše sv. Pavel: »Vsak veliki duhovnik, izbran izmed ljudstva, je za ljudi postavljen v to, kar zadeva Boga, daruje dari ter daritve za greh.« (Hebr. 4.) Duhovnik naj je torej izvzet izmed ljudi. Seveda je že samoposebi umljivo, da mora biti duhovnik svet ter je dolžan živeti neomadeževano ter svojemu vzvišenemu stanu primerno. Kot zastopnik ljudstva in v njegovem imenu naj skazuje čast Bogu, ki mu gre kot Stvarniku in Gospodarju vesoljstva; moli ga naj in poveljuje; daje naj mu spodobno in dolžno zahvalo za brezštevilne, neprestane dobrote; preden naj polaga prošnje in težnje ljudstva; tolaži naj božjo jezo, ki jo vzbujajo obilne pregrehe ter naj grešnim ljudem donaša iz nebes odpuščanje grehov, svetost ter razne milosti. Tej čveterni dolžnosti pa zadostuje duhovnik posebno s tem, da daruje; to je tudi njegova prva dolžnost; brez duhovnikov ni daritev. Duhovnikov je živelo na zemlji že brez števila in jih bo še živelo; darovali so in bodo tudi v bodoče darovali, ker jim tako vleva stanovska dolžnost. Toda en duhovnik je, ki na nedosegljiv način nadkriljuje po svoji vzvišenosti, svetosti in veliki oblasti vse druge duhovnike; to je duhovnik vseh duhovnikov, edini ter najvišji duhovnik vesoljnega človeškega rodu: Jezus Kristus, ki je izvršujoč ta visoki poklic izvršil neprecenljivo daritev na križu, ki je vir in središče vseh ostalih daritev. V svoji vseobsežni ljubezni je Bog obdaril velikega duhovnika Jezusa Kristusa s tako polnostjo duhovske oblasti in časti, kakršne noben navaden človek ni zmožen. »Iz polnosti te nje-

gove najvišje duhovske oblasti izvirajo vsi duhovski poklici in sploh vse milosti, ki dotekajo in bodo dotekale zemljanom. On je pravi veliki duhovnik, ki rešuje v vseh časih vse, ki se po njem bližajo Bogu. Živeli so duhovniki pred njim; duhovniki žive tudi za njim. Toda vsi prejšnji so imeli le ta poklic, da so s svojimi daritvami predpodabljali edino veliko daritev Jezusa Kristusa ter so tako ohranjali v človeštvu vero na obljubljenega Odrešenika. Duhovniki nove zaveze pa ne stopajo k oltarju v svojem imenu ter svoji osebi, temveč v imenu in osebi Jezusa Kristusa in On je, ki po njih in v njih izvršuje duhovniško službo, vedno predstavljajoč Očetu svojo veliko daritev. Tako je On v resnici edini veliki duhovnik celega človeškega rodu.« (Kleutgen.)

Glej, Kristus, najvišji duhovnik, daruje pred nama najsvetejšo daritev, v katero zró angelske trume s sv. strahom. Toda nekaj bridko žali moje oko in moje srce. Ti najvišji duhovnik daruješ tako ponižan, tako zaničevan, naravnost v grozovitih okoliščinah! Ti daruješ viseč na križu, umirajoč! Daritve se navadno vrše na posvečenih krajih; duhovnik je oblečen v posebno, posvečeno obleko ter zbrano in pobožno opravlja sv. opravilo. Kako krasen ornat je imel n. pr. judovski veliki duhovnik, ko je stopil pred oltar: »Kakor se sveti zgodnja danica sredi megle in kakor luna ob svojih dneh in kakor solnce v svoji svetlobi, tako se je svetil Simon, veliki duhovnik, v templu . . . Kakor blesteča mavrica med veličastnimi oblaki, kakor cveteče cvetlice v spomladanskih dnevih in kakor lilija ob potokih, kakor svetel ogenj je bil on, kadar je oblekel častno oblačilo in je bil napravljen z vso lepotijo.« (Sir. 50.) Tako že posvečen kraj ter duhovniška obleka spominjata na svetost daritve. In ljudstvo čuti, da se pred njim vrši nekaj svetega, zato se pa tudi navadno obnaša s sv. strahom in dostojno. Toda kaj moram gledati na Kalvarski gori? Kako silno nasprotje? Ni li Kalvarska gora naravnost morišče? Vsaj se je izvršil tu brezsrčen, grozovit umor! In ta pisana množica! Po večini vidiš le zijala, zavidljivce, surove vojake, nečloveške rablje, hinavske pismarje in duhovnike . . . In ta krik, ki tako neprijazno bije na uho! Razbojnika kričita ter ječita, sovražniki zbadajo in sramote Jezusa, rabeljni kolnejo, rimski četniki pove-ljujejo. Kako vse drugače je pri drugih daritvah; tiho je in mirno; obnašanje je dostojno, slovesno! In Jezus sam! »Pojdite vunkaj« — kliče sv. Bernard — »in pogledjte svojega kralja kronanega z revščino in trpljenjem!« Da, nikdar v življenju še ni bil tako malo podoben duhovniku, kot ravno sedaj; saj visi pribit na lesu sramotnem! Njegov častni pas je sv. uboštvo ter nagota; njegovo oblačilo je stkanó iz samih ran ter krvavim škrlatom; njegova duhovska krona je spletena iz trnja. O Jezus, ti častiti veliki duhoven, srce se mi trese bolesti, ko te vidim v takem bridkostipolnem, krvavem ornatu. Poprej si bil najlepši

izmed človeških otrok, a sedaj nisi več podoben človeku, črv si, sramota ter zaničevanje ljudi. (Ps. 44, 21.)

Ker je človek grešil z nepokorščino in napuhom, se pokori Kristus z najskrajnejšim ponižanjem; zato On daruje zaničevanje, potrj; pripravlja se, da s svojo krvjo vstopi v Najsvetejše.

Zapri, o duša telesno oko ter premišluj križanega z dušnimi očmi v svitu sv. vere! Kaj ne, Bog je in človek skupaj, saj je pravi in edini Sin Boga Očeta in obenem pravi Sin Marijin! »Postavljen in maziljen je od Boga samega za velikega duhovnika ter je kot tak svet, nedolžen, neomadeževan, odločen od grešnikov ter višji kot so nebesa.« (Hebr. 7.) Toda »On nas je rešil prekletstva postave, ker je postal sam za nas prekletstvo« (Gal. 3.), t. j. On, nedolžno, brezmadežno Jagnje je nase vzel breme in kazen naših grehov, da bi nas istih rešil. Če je duhovnik srednik med Bogom in ljudmi, kdo je potem bolj sposoben za duhovniško službo, ker združuje v eni osebi božjo in človeško naravo? Domovinsko pravico ima tako v nebesih, kakor tudi na zemlji. Zares nihče ne more biti tako sposoben kot On, da spravi nebesa z zemljo, da odpre zaprti nebeški raj ter zopet prikljče blagoslov božji na proketo zemljo!

Že v svojih večnih sklepih je določil Bog svojega Sina za večnega duhovnika s slovesno prisego: »Gospod je prisegel in se ne bo kesal: Ti si duhovnik na veke po redu Melkizedekovem.« (Pr. 109.) Nanj je položil grehe celega sveta ter mu naročil, naj o svojem času reši svet z daritvijo na križu. V svojo višjo duhovsko službo je bil vpeljan v trenutku, ko se je učlovečil. Takoj, ko je bila njegova človeška narava ustvarjena ter združena z večno Besedo, je Jezus Kristus, z veseljem se pokoreč volji svojega nebeškega Očeta, sprejel svoje vzvišeno poslovanje ter sklenil, da bo na križu daroval svoje dragoceno življenje za odrešenje sveta. Na pretresljiv način najdemo ta njegov sklep zapisan v listu do Hebrejcev (10): »Zato pravi Kristus pri svojem prihodu na svet: Klavščine in daru nisi hotel; telo pa si mi pripravil. Žgavni darovi in darovi za greh ti niso bili všeč. Tedaj sem rekel: «Glej, pridem, da storim, o Bog, tvojo voljo.» Tako je Kristus slovesno obljubil, da hoče z daritvijo na križu obnoviti in popraviti vse (Ef. 1.), kar je v nebesih in na zemlji. In kako zvesto do pičice je Kristus izvrševal ter tudi dovršil svojo višjo duhovniško službo, kateri se je tako slovesno posvetil! Da bi zadostil za nepokorščino ljudi, se je vdano pokoril volji nebeškega Očeta skozi celo življenje tja do bridke smrti na križu! »Glej, pridem,« tako je govoril zadovoljno pri učlovečenju; »moje srce je pripravljeno.« Vdano je sprejel nase vse grehe sveta, da jih zbríše s svojo krvjo. Ko je kot osemdnevno dete prejel pomenljivo ime Jezus, je bilo ranjeno njegovo sv. Telo; takrat je že daroval prve kaplje sv. Rešnje Krvi; bil je že takrat duhovnik in jagnje obenem. Te kaplje krvi so porok, da bo kmalu dal za naše odrešenje vso svojo kri. Zopet se je daroval

v templu v naročju Marijinem, ko je bil star 40 dni. Toda kaj bi naštevali? Z eno besedo: Celó življenje Jezusovo je bila vedna, neprestana daritev. Kakor »velikan« je hitel Sin božji od žrtve do žrtve svoji veliki nalogi na križu nasproti. Njegovo velikodušno Srce ni poznalo drugega, kot le ljubezen do Boga in ljudi; ta neizmerna ljubezen je razširjala to božje Srce, da je vedno plamtelo ter se používalo v neprestanih žrtvah, kakor se používa góreča sveča, dokler ni počilo od preobilne ljubezni na križu, kjer je naš mili Zveličar dokončal svojo višjo duhovsko službo na zemlji. Veliki petek, dan njegove smrti, je bil Kristusov poročni dan: na križu je sklenil v svoji krvi novo zavezo s človeškim svetom. Sprejel je takrat svojo cerkev kot zaročenko; zato je bil ta dan dan največjega veselja njegovega Srca (Cant. 3), pravi Sv. Duh. Poglejte ga, kako visi ta božji ženin in veliki duhovnik na križu med nebom in zemljo. Njegova ljubezen je večja kot njegove bolečine. Njegove ranjene roke so široke razprostrte in kvišku dvignjene; vse ljudi bi rad objel te ponesel v svetla nebesa kot svoje ljubljene brate k svojemu Očetu. Glavo ima nagnjeno k poljubu; Srce ima odprto. Ta srčna rana nam odpre vpogled v svetišče božjega Srca, v katerem beremo s sv. strmenjem skrivnostipolne besede: »Bog je ljubezen« (Jan. 4.); »ker je ljubil svoje, jih je ljubil do konca.« (Jan. 13.) Položil je na oltar sv. križa najdragocenejši dar — samega sebe v klavščino; izlil je iz Srca zadnjo kapljo krvi. Na tako popoln in nedosegljiv način je izvršil veliki duhovnik svojo duhovniško službo na zemlji ter jo na skrivnosten način nadaljuje ter jo bo nadaljeval v naši sredini pri sv. mašah do konca sveta, v nebeškem svetišču pa brez konca dni. »Hitimo torej s trdnim zaupanjem k prestolu božje dobrote — k sveti maši, — da prejmemo usmiljenje in najdemo milost, kedar jo potrebujemo . . . Jezus je usmiljen in zvest višji duhovnik pri Bogu, da oskrbi spravo za grehe ljudstva« (cf. Hebr.). Njemu zaupaj pri sv. maši svoje skrbi, težave; ostani mu znaprej zvest ter mu tako povračuj ljubezen njegovo, za pretekle pregrehe pa mu daruj bisere spokornih solz, ker si žalil tolikrat ljubezni plamteče Srce najvišjega duhovnika.

II. Oglej si, o duša, še predragocen dar, ki ga je daroval veliki duhovnik Jezus Kristus na oltarju križa. On ni daroval malovrednih darov, n. pr. kadila ali krvi kozličev in telet, kakršne darove so darovali duhovniki stare zaveze. Daroval je s popolno vdanostjo v voljo nebeškega Očeta samega sebe kot neomadeževan dar Bogu (Hebr. 9.), in sicer tako popolnoma, da si zase ni prav nič pridržal. Njegov dar je bilo njegovo sv. Telo, ki ga je ustvaril stvarnik Sv. Duh na čudovit način iz brezmadežnega telesa Marijinega; to sv. Telo je izročil sam radovoljno ognju trpljenja, ki ga je popolnoma pokončal in použil. Dar njegov je bila njegova kot solnce čista duša, ki je bila že

koj pri stvarjenju prešinjena s polnostjo posvečujoče božje milosti ter okrašena z vsemi darinami Sv. Duha; to svojo dušo je izročil nepopisni žalosti, da je tonila v morju bridkosti in zapuščenosti; ta dušna zapuščenost je dosegla vrhunec, ko se mu je iz prsi izvil bolestni klic: »Moj Bog, zakaj si me zapustil!« Dar njegov je bila njegova brezmadežna, gorka, srčna kri, katere bi mogla ena sama kapljica odrešiti vesoljni svet; toda pretil in daroval je vso kri, tako da je izpraznil vse svoje žile in svoje sveto Srce. Daroval je Bogu svoje dragoceno življenje — življenje človeško, ki je bilo obenem življenje božje — ter je dokončal daritev, ko je dober pastir umrl na križu za svoje ovce. Tako je po besedah sv. Pavla stopil Jezus v svetišče s svojo lastno krvjo.

Zares prekrasen in veličasten je dar, ki ga je položil najvišji duhovnik Kristus na oltar križa! Manj vrednega daru sploh ni hotel darovati, ker bi ne bil primeren njegovemu Veličastvu in njegovi neizmerni ljubezni. Ga pa tudi ni v celem božjem stvarstvu daru, ki bi bil vreden takega duhovnika. Pa tudi noben drug dar bi ne mogel oprati ljudi in očistiti grehov, potolažiti jeze nebeškega Očeta ter nam zaslužiti zakladov milosti ter nebes.

Ah, krščanske duše, s kako dragocenim darom ste odrešene! Kakšna cena vas je mogla povzdigniti zopet do otrok božjih. Saj niste odkupljene z zlatom in srebrom, ampak z dragoceno Krvjo Kristusa kot neomaževanega Jagnjeta! (Petr. 1.). Zato se veselimo iz srca ter poveljučimo velikodušnega našega Zveličarja, »kajti vredno je Jagnje, ki je bilo zaklano, prejeti moč in božanstvo in modrost in čast, slavo in hvalo.« (Skr. r. 5.) Prav pomenljivo je, da sv. pismo na mnogih krajih primerja Odrešenika jagnjetu ali ga pa naravnost nazivlje Jagnje. Jagnjeta so bila najnavadnejši dar v stari zavezi ter so bila predpoda neomadeževanega Jagnjeta, ki je bilo za nas darovano na križu. Po tem božjem Jagnjetu so koprnela nebesa ter je klicala zemlja: »Pošlji nam Jagnje, o Gospod, zemlje Gospodarja,« je klical Izaija (p. 16.) v imenu človeštva; gledal ga je v duhu na križu, rekoč: »Darovan je bil, ker je sam hotel . . .« Prišel je dolgo zaželjeni. Ko se je prikazal množicam na obrežju Jordana, je pokazal sv. Janez Krstnik nanj ter je zaklical: »Poglejte Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta!« (Jan. 1.) Ni li mar Janez za tri leta gledal naprej ter videl v duhu Jezusa, visečega in trpečega na križu?

Tako je človeštvo, potrto radi grehov, hrepenelo po tej daritvi in Kristus sam je kot veliki duhovnik komaj čakal, da daruje samega sebe v spravni dar. Kaj rad je govoril s svojimi apostoli o svojem trpljenju in smrti; celo sredi veselja, ko se je izpremenil na gori Tabor, je opozarjal na svojo skrivnostno smrt v Jeruzalemu. Njegovo Srce je poznalo le eno željo in hrepenenje: odrešiti nas ter spraviti nas s svojim Oče-

tom. Ako ga je hotel kdo odvracati od trpljenja, je bil celo nevoljen. »Jaz moram biti krščen s krstom,« je dejal »in kako hrepenim po njem.« (Luk. 12.) Ali si, o duša, že katerikrat to ljubezen skušala pogledati? Ne z vodenim krstom, s krvjo je hotel biti krščen; in šele ko je dal zadnjo kapljo krvi, je zaklical v svoji neizmerni ljubezni: zadosti je, »dopolnjeno je.« (Jan. 19.) In ko je povabil svoje učence, naj ga spremljajo na njegovi zadnji poti v Jeruzalem, rekoč: »Glejte, gremo gori v Jeruzalem in vse se bo dopolnilo, kar je pisano po prerokih o Sinu človekovem . . . bičali ga bodo, križali in umorili« (Mat. 20.), je tako urno hitel pred n'imi, da so apostoli kar strmeli. (Mark. 10.) Napočil je zadnji večer Jezusovega življenja. Ko je jedel z apostoli velikonočno jagnje, je rekel prisrčno: »S hrepenenjem sem želel z vami jesti to velikonočno jagnje, preden trpim.« (Luk. 22.) Zopet isto hrepenenje po odrešilni smrti, ki je bila edini cilj njegovega življenja! Nato je v svoji oporoki človeškemu rodu zapustil v spomin neprecenljivo nekrvavo daritev nove zaveze — sv. mašo ter sladko nebeško hrano, ki je hrana našim dušam. »To delajte v moj spomin,« je naročil strmečim apostolom! Nato je vstal Kristus, da izmoli svojo višjeduhovniško molitev, preden stopi na križ, da opravi presv. daritev. Prevzvišena, v srce seğajoča je bila ta molitev, pravi izliv njegovega Srca pred veličastno odrešilno smrtjo. Iz te molitve odseva edina želja Jezusova: doseči hoče edinost ljudi z Bogom in edinost ljudi med seboj — tudi v Bogu; to je isto veliko načelo zveličanja, ki so ga oznanjevali angeli že ob rojstvu Kristusovem: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.« Zveličar sedaj hiti, da gre izvršit veliko nalogo. Ko z apostoli še zapoje zahvalno pesem, se poda proti Oljjski gori svojemu trpljenju nasproti. Sedaj glej Zveličarja, kako v vrtu Getzemani v smrtnih mukah poti krvavi pot; grehi vseh ljudi stiska;o Jezusu Srce; zbrisati jih hoče v svoji krvi. Bliža se izdajalec. Nato se izroči v roke sovražnikom. Poprej jih pa še vrže z močjo svoje besede na tla, hoteč pokazati, da ga ne more premagati človeška moč, pač pa da se uda sam. (Jan. 18.)

Sedaj ženo zvezanega pred sodnike. On, najnedolžnejši stoji kot zatoženec pred grešnimi sodniki, katere je prišel odrešit; mogočni sodnik živih in mrtvih se pusti sodit od sodnikov, katere bo sodil sam. »Smrti je vreden,« zakriči v svojem sovraštvu veliki duhovnik po kratki, krivični razpravi ter raztrga vrhnjo obleko. Sedaj glej prizor poln zlobe: vojaki in rabelji zasramujejo Jezusa; Odrešenik hoče izpiti kelih trpljenja do dna. Naposled obsodi cesarski namestnik Pilat Kristusa v smrt na križu s pomenljivo pripombo: »Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega; v i glejte!« Toda nesrečno in slepo ljudstvo kriči: »Kri njegova naj pride na nas in na naše otroke!« Strašne besede! Kri darovanega Sina božjega naj jim postane

maščevalna kri! Tako zahtevajo! Zgodilo se jim bo! Grozno božje maščevanje pride kmalu nadnje! Glej sedaj Jezusa, ki čaka na Pilatovem dvorišču, da mu prineso križ, to strašno morilno orodje. Utrujen in ves izmučen sedi na kamnu, kakor pové izročilo; kako so ga zdelali nečloveški rablji; ves je ranjen, okrvavljen; glavo trpinči trnjeva krona. Moj Jezus, milujem te; saj si zares: mož bolečin! Kristus čaka na križ, da izkrvavi na njem! Kake misli se pač sedaj podé v njegovi potrti duši? Molčé se daruje Očetu! Pogleda nazaj na svoje triin-tridesetletno življenje; pokoren je bil v revnem betlehemskem hlevcu, ležeč v jasliah med nespametnimi živalmi; vdano je prenašal muke na begu v Egipt; pokoren je bil staršem v tihi Nazareški hišici; spomni se svojega javnega delovanja, kako je učeč in deleč dobrote hodil po domovini. Njegovo dušo napolnjuje zavest, da je vedno izpolnjeval voljo svojega nebeškega Očeta ter ga poveličeval. Sedaj hoče postaviti krono svojemu življenju in odrešenju. Zato moli vdano: »Oče, poveličeval sem te vedno; bil sem ti pokoren v vseh trenutkih svojega življenja; sedaj pa je prišla ura, pred katero trepeta moja duša, ura silne bridkosti; toda pokoren ti hočem biti do teške smrti na križu; legel bom kot jačnje na ta pravni oltar, da prelijem na njem svojo kri do zadnje kaplje.«

Tako je molil in gledal v daljno bodočnost; gledal je tudi nate, o duša; zagorel je zate ter zahrepenel zate trpeti . . . Že se bliža poldanska ura. Solnce se dviga plamteč proti poldnevu ter obseva ginljivi prizor; tako tudi hiti neugasljiva ljubezen Kristusova proti vrhuncu, da zažari v polnem sijaju raz Golgatske višine!

Sedaj privlečejo križ. Glej, to je pravni oltar; na njem naj večni duhovnik Kristus daruje odrešilno daritev ter ga oblije s svojo Rešnjo krvjo; namenil ga mu je nebeški Oče, pripravili so mu ga grešniki. Toda kmalu bo postal križ svetilnik, ki bo razsvetljeval zemljo; postal bo bojno znamenje ter znak zmage nad svetom in peklom.

Ko ga gledaš na Pilatovem dvorišču, se zgroziš; tako gol je in suh, tako grozen in strašen; toda okrvavljen s Krvjo božjega Sinu, bo ozelenel in se razcvetel ter postal vsem oživljajoče drevo življenja. Kristus pogleda milo križ; brez obotavljanja stopi k njemu, šepetajoč morda psalmistove besede, s katerimi začne tudi mašnik cerkveno daritev: »introibo ad altare Dei,« t. j. stopil bom k oltarju božjemu; nato prime za križ, ga poljubi ter zadene na rame. »In je sam nesel svoj križ ter je šel na kraj, ki se imenuje po hebrejsko Golgata.« (Mat. 27.) Bila je ta pot težka. Vsak korak mu je pomnožil muke; trikrat se je utrujen zgrudil pod težkim bremenom. Sedaj prispe na višino Golgate. Rimski vojščaki mu ponudijo vina, zmešanega z mirom, da bi ga upijanili. Toda On noče okusiti pijače; pri polni zavesti hoče izpiti kelih trpljenja do dna. (Mark. 25.)

In sedaj, ve cedre libanonske, upognite vrhove; vi zidovi visokega templja, stresite se; ti mesto Davidovo, obleci se v žalno obleko! Zgodile se bodo stvari, kakršnih še ni videl svet in jih ne bo!

Krvoloki zgrabijo Kristusa; obleko mu strgajo raz života; vržejo ga na križ ter stegnejo; rabelji čakajo z žebli ter dvignjenimi kladivi; stotnik migne — in začne se grozno, krvavo delo. Pri vsakem udarcu kladiva se strese dno zemlje; nepopisna groza preveva stvarstvo . . . Bilo je približno ob uri, ko so duhovniki v templu na Moriji klali velikonočna jagnjeta in so izraelski hišni gospodarji pritrjevali vsak svoje jagnje na kol, da bi ga pripravili za velikonočno jed, ob isti uri je ležal tudi Jezus, to Jagnje božje, pribit na lesu križa na Golgati, da izkrvavi kot novo velikonočno Jagnje! Sedaj zgrabi o križ, ga dvignejo ter zasade v votlino. Kristus zaječi v silnih mukah. Tako stoji križ — to znamenje odrešenja — kot nekak most proti nebesom, kot Jakobova lestvica, po kateri morejo ljudje v nebesa, med nebom in zemljo. Ko je zdrčal križ v votlino, se je stresel pekel; stara kača se zviija; uničena je njena moč. Križev vrh moli proti nebu; to je Davidov ključ, ki naj odpre zaprta nebeška vrata; oba povprečna bruna sta obrnjena proti severu in jugu, kakor da hočeta obseči cel svet. Na križu pa visi veliki srednik, knez miru, zaželjeni narodov, krvaveč, trepetajoč, s smrtjo se boreč. On, veliki duhovnik moli in daruje. Kakor je nekoč Mozes molil na Sinaju z razprostrtima rokama za svoje ljudstvo, da zmaga in zadobi milost; roki sta mu podpirala Aron in Hur, da niste omagali. Tukaj moli veliki duhovnik Kristus za cel človeški rod za milost in odpuščanje; proseči roki pa mu podpirata rami križa. Toda s kolikimi mukami spremlja to molitev in daritev! »Kot voda sem razlit in vse moje kosti so razklenjene. Moje srce je kakor raztopljen vosek v mojem telesu. Moja moč se je osušila kakor čepina in moj jezik tiči na mojem nebu; in v smrtni prah si me pripeljal. Truma hudobnih me je oblegla. Moje roke in moje noge so mi prebodli, vse moje kosti so mi strli.« (Ps. 21.) Trnjeva krona mu dela grozne muke; oči so zalite s krvjo in solzami; roke so razklenjene čez mero; rame so ranjene; roke in noge pribite z debelimi žrebli ter prikovane na križ; vse telo je ena sama rana. Še hujše so pa njegove dušne muke! Prepojena je duša njegova od zaničevanja, zasramovanja, očitanja, nehvaležnosti, izdajstva, da, celo zapuščenosti od Boga; ta poslednja muka je bila pač najstrašnejša. Vse to je trpinčilo njegovo božje Srce tisočkrat hujše, kot vse telesno trpljenje. Ko gledaš svojega Zveličarja v tolikih bridkostih, zajokaj tudi ti, o duša; zakaj tudi ti si kriva!

Tri ure visi Kristus na oltarju križa. Iz njegovih ran teče v težkih kapljah sv. Rešnja kri; vsaka kaplja te krvi prinaša reke milosti in dobrot na svet. Vidno peša zmučeno telo bož-

jega trpina. Življenje mu gre h koncu. Srce mu bije le lahko, počasi. Naposled so izčrpane naravne moči. Tedaj Kristus odpre usta ter zakliče glasno zmagoslavne besede: »Dopolnjeno je!« S temi besedami pač ni hotel reči: Sedaj je konec trpljenja, temveč povedati je hotel sledeče: izvršil sem veliko nalogo, ki mi jo je naložil Oče; prerokovanja in predpodebe so dopolnjene; greh je končan; pravici božji je zadoščeno; odprt je vstop do nebeških zakladov ter v večni raj; le to mi še ostane, da umrjem. Še enkrat dvigne trudno glavo, se ozre z otroško-ganljivim in zaupljivim pogledom proti nebu, odpre usta ter zakliče z mogočnim pretresljivim glasom: »Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!« Truplo obledi ter se strese; glava mu omahne; enkrat še globoko izdihne ter umrje.

Velika daritev je končana!

Ah, kakšna smrt je to, ki je ravnokar nastopila! To ni smrt iz slabosti; umrl je Kristus, ker je sam tako hotel; kot gospodar življenja in smrti je sam povabil smrt, naj mu vzame življenje; tako je pa tudi v smrti pokazal svoje božje veličastvo in mogočnost. Glej, kako je smrtni klic tega umirajočega presunil vesoljno stvarstvo, da se je strmeč ustavilo za trenutek v svojih večnih, od Boga mu odkazanih potih, da s trepetom gleda to veliko daritev, pri kateri je umrl sam Bog in Stvarnik. Že takrat, ko se je boril na križu s smrtjo, je otemnelo solnce; sedaj pa se strese zemlja do osrčja, skalovje poka in se drobi, grobi se odpirajo, iz njih pa vstajajo mrličiči ter hodijo med prestrašenim ljudstvom... Tako je spričevala narava slovesno Njega, katerega so zavrgli nehvaležni ljudje! In dočodek v tempeljnu, kako pretresljiv je bil! Dragoceno, težko pregrinjalo, ki je ločilo sveto od najsvetejšega, se je hipoma z velikim šumom pretrgalo od vrha do tal! Raztrgala ga je nevidna božja roka! Groza je obšla duhovnike, ki so bili zaposleni v tempeljnu. Stara zaveza s svojim svetiščem je dovršila svojo nalogo; začela se je nova zaveza, zaveza sprave in miru v krvi edino-rojenega Sinu božjega. Padel je zastor, ki je ločil zadolženega človeka od prestola božje milosti. Vsi imajo odtlej dostop do tabernakeljna — sv. Rešnjega Telesa, dostop do zakladnice božjih dobrot. Nebesa so zopet odprta vsem, ki s pomočjo božje milosti hodijo po potih pravice in resnice. Napočila je nova, zlata doba za človeški rod!

Tako veličastna je skrivnost odrešenja! Pri odrešilni smrti Kristusovi so se izčrpale božja vsemoškočnost, modrost in ljubezen. Zares tako globoko, krasno in bogato je to čudo odrešenja, da »celo angeli hrepene gledati vanj« (1. Pet. 1.); da, skozi vse veke bodo strmeli vanj ter je spoštljivo, s svetim strahom ter radostjo molile angelske trume ter celo človeštvo. Zato sv. Cerkev o veliki noči poje radostipolno: »O čudovito ponizanje tvoje dobrotljivosti do nas, o Bog! O ljubezen čez ljubezen! Da bi hlapca odrešil, si dal svojega Sina!«

Pač nikjer tako, kakor na Kalvarski gori ob odrešilni smrti Kristusovi se je na pretresljiv način uresničila velika beseda apostola ljubezni: Bog je ljubezen.«

Prisostvovali smo v duhu presveti Kristusovi daritvi na gori Kalvariji, temu največjemu zgodovinskemu dogodku, iz katerega dohaja svetu zveličanje. »Gledali smo tvoja dela, o Bog, ter smo zatrepetali.« (cf. Hab. 3.) Ni čuda! Saj je zatrepetala celo neobčutna narava! Daroval je sam veliki Bog — Jezus Kristus; dar je bil zopet Bog — Kristusova človeška narava, združena z drugo božjo osebo; oltar je bil križ; in ogenj, ki je použil predragoceni dar, je bil ogenj čiste, neugasljive, požrtvovalne božje ljubezni, ki je dosegla tukaj svoj vrhunec... »Saj večje ljubezni nima nihče, kakor če dá kdo svoje življenje za svojce.« In to ljubezen je ravno potrebno posebno poudariti. Saj je imel Kristus poseben namen, da bi s to ljubeznijo vnel naša srca k nasprotni ljubezni. »Prišel sem, da sem prinesel ogenj na zemljo, in kaj hočem družega, kot da gori?« (Luk. 12.) Koliko src je že zagorelo ob pogledu na križanega Boga! »Ljubezen božja nas sili,« je vzkliknil sv. Pavel, in ta ljubezen ga je gnala kot gonilna sila k neverjetnim naporom za Boga in duše! Sv. Francišek je s tako ljubeznijo premišljeval Križanega, da mu je naklonil Kristus rane, s katerimi je postal ta sveti mož tudi na zunaj podoben Križanemu. Blagrujmo ga! Ako pa nismo vredni mi enake sreče, je vendar eno neobhodno potrebno, da Kristusa križanega nosimo v svojih mislih, nosimo v svojem srcu. Zato mislimo pogostokrat na nežno, velikodušno ljubezen Jezusa Kristusa ter se ozirajmo v globine njegovega Srca. »Utopite se« — nas vnema bl. Marjeta Alakok — »vedno in povsod v ta ocean ljubezni prav globoko, pa bodo žarela vaša srca v istem ognju, ki gori v tem Srcu za Boga in ljudi, prav tako, kakor postane železo goreče, ako ga vtaknete v ognjeno peč.« Biti pa mora ta ljubezen dejanska. »Bodite torej posnemovalci božji, kakor prelubi otroci, in hodite v ljubezni, kakor je tudi Kristus nas ljubil in se za nas dal v dar in klavščino Bogu v prjeten dar,« tako nas opominja sv. Pavel. (Ef. 5.) Vsi ste kristjani; ime imate po Kristusu; zato naj pa tudi vsak živi kot zvest učenec Kristusa, izpolnjuje naj božje zapovedi, zatira strasti, izvršuje naj zvesto svoje stanovske dolžnosti, da more reči: Ne jaz živim, v meni živi Kristus. Ako si predstojnik, glej, da se pokori cela tvoja hiša Križanemu; zato imaš križ na odličnem kraju v sobi! Pa tudi v javnosti spoznavaj Križanega očitno, neustrašeno! Pri volitvah se pokaži, čegar ime nosiš! Zavračaj povsodi Kristusu sovražno časopisje, podpiraj krščanske časopise... Tako boš vsaj nekoliko povračeval Kristusu njegovo neizmerno ljubezen. Ako pa morda komu izmed vas veljajo besede Kristusove: »Savel, Savel, zakaj me preganjaš?«

zakličem istemu pri ranah Kristusovih: vrni se nazaj na ljubeče Srce Jezusovo! Ako boš še nadalje zametal Kristusa, kaj mu boš odgovoril, ko boš stal pred njim kot strašnim sodnikom z bliščječimi ranami, spominki njegove neizmerne ljubezni? Te li mar ne bodo zadele te leskeče se rane kot švigajoče strele ter te uničile? Kaj, ko bi šele takrat spoznal krivico, ki jo delaš Odrešeniku, spoznal šele takrat svojo neumljivo kratkovidnost in slepoto, da ljubiš stvari, da, celo greh, Kristusa pa mrziš, sovražiš, morda ga celo z velikimi grehi vnovič križaš? Kako drago bi takrat plačal eno samo kapljo krvi božjega Jagnjeta. Toda prepozno bi bilo! Zato glej, da se sedaj spametuješ ter daš Kristusu svoje srce! Saj si nepreklicljiva last njegova — odkupljen si z njegovo sv. Rešnjo Krvjo. Prosite ga, o dragi kristjani, da vname vaša srca blažilna ljubezen Kristusova; naj isti ogenj ljubezni, ki prešinja Srce Jezusovo, prešinja tudi vaša srca. Ostanite zvesti Križanemu do groba! Predvsem pa radi hitite k sv. maši, iz katere boste najhitreje zajemali to ljubezen ter tudi vse drugo, kar potrebujete za čas in večnost. Pri vsaki sv. maši pa poklekni pred križanega Zveličarja ter zaupno kliči k njemu z desnim razbojnikom — saj je sv. maša taista daritev kot ona na križu —: Gospod, spomni se me; izgubljena ovčica sem, za katero si dal življenje; daj mi svojo ljubezen, tolaži me, vlij mi žalost nad mojimi grehi in nakloni spokornih solz. Glej, jaz ti od danes darujem svojo voljo, svoje počutke, svoja nagnjenja, sebe celega. Vžgi v mojem srcu ljubezen, da plamti z vedno večjo silo ter pokonča v meni vse strasti; naj ljubim le tebe in nič drugega na svetu! O ti Jagnje božje, zame pribito na križ, ti žrtev ljubezni, o ljubeznivi Bog in veliki duhovnik, ljubim te, moja največja dobrot; naj iz ljubezni do tebe umrjem, ki si me tako ljubil, da si umrl zame. — Ti pa, o žalostna Marija pod križem, tvoje Srce je bilo vedno oltar, na katerem je plapolal ogenj božje ljubezni, daj da

Srce se nam bo vnelo,
In za Jezusa gorelo
Bo v ljubezni vekomaj. Amen.

Fr. Rihar.

3. Osnova pridige za 1. postno nedeljo.

»Glejte, sedaj je prijeten čas, glejte, sedaj je dan zveličanja.«

II. Kor. 6, 2.

Z besedami: »Glejte, sedaj je prijeten čas,« hoče sveta Cerkev priporočati čas posta in pove obenem tudi v z r o k : »Glejte, sedaj je dan zveličanja.«

Postni čas je prijeten:

1. Ker je čas, ko lahko iščemo Boga: »Čas pa je iskati Gospoda, dokler ne pride, kateri vas bo učil pravice.« (Og. 10, 12.)

2. Je čas, v katerem smo Bogu všeč: »Čas dopadajenja je, o Bog.« (Ps. 68, 14.)

3. Je čas, da se poboljšamo: »Dokler ne pride popravljeni čas.« (Hebr. 9, 10.)

4. Je čas, da se odpovemo strastem: »Čas za obrezovanje (trte namreč) je prišel.« (Vis. p. 2, 12.)

5. Je čas, da prejmemo usmiljenje od Boga: »Vstani, usmili se Siona, ker je čas, da se ga usmiliš, ker čas je prišel.« (Ps. 101, 15.)

6. Je čas trpeti preganjanje: »Bridek čas za Jakoba, toda rešen bo iz njega.« (Jer. 30, 7.)

7. Je čas, da si zaslužimo zveličanje: »Ne zadržuj besede ob času rešitve.« (Sir. 4, 28.)

8. Je čas dobro delati: »Čas je delati, o Gospod.« (Ps. 118, 126.)

V svetem postnem času moramo delati zlasti za svojo dušo, k čemer nas napeljujejo sledeči vzroki:

a) V tem času se beró berila in evangeliĳi, ki nas vabijo k molitvi, k postu, k miloščini, k pravičnosti itd.; zato je nepoboljšljiv tisti, ki tudi sedaj noče delati; je pa tudi gluha, ker se ne zmeni za opomine sv. pisma.

b) Vabi nas sam Stvarnik. Bilo bi zelo krivično, ko bi ne hotelj mi za Boga nič storiti, ko nam je vendar On toliko dal.

c) Vabi nas tudi narava sama, ki je pozimi počivala in pričela sedaj zopet delati, kakor n. pr. rastline, zelišča, živali. »Jastreb na nebu spozna svoj čas.« (Jer. 8, 6.)

d) Spodbuja nas zgled Kristusov, ki nam je v tem času izkazal velike dobrote. Sv. Bernard piše: »Tisti, ki me je vsega z eno besedo ustvaril, je pri odrešenju veliko govoril, delal čudeže, trpel hudo.«

e) Zapoved sv. Cerkve, da naj se vsak izpove, posti, obiskuje cerkve. »Ne puščaj v nemar postave svoje matere.« (Preg. 1, 8.)

f) Zgled drugih. Sramotno bi bilo, ko bi samo ti z malo drugimi ne hotel delati. »Ko imamo torej tako silo pričkolj sebe, zato vrzimo tudi mi raz sebe vse breme in greh, ki se nas drži, potrpežljivo se lotimo naloženega nam boja...« (Hebr. 12, 1.)

g) Obilna milost božja, ki se deli sedaj. Verjetno je, da Bog, ki nam je izkazal toliko dobrot, v teh dneh še

posebno deli svoje milosti. »Kot pomočniki vas opominjamo, da ne sprejemate zastoj božje milosti.« (II. Kor. 6, 1.)

h) Velikonočni praznik. Kdor pričakuje slovesen praznik, mora tudi dolgo bdeti; zato poje sv. Cerkev:

»Naj ne bo težko vam zjutraj rano vstati,
Bož obljubil je čuječim krono dati.« (Hymnus.)

Telo vstalega Kristusa bomo sprejeli v svoje srce, kar pa smemo le s čistim srcem. »Naj torej človek sebe presodi, in potem naj je od tega kruha in pije iz tega keliha. (1. Kor. 11, 28.)

Ako bomo vredno posvečevali štiridesetdanski post, bomo kmalu dospeli po sv. evangeliju k nebeški mizi, h kateri naj nas pripelje Kristus Jezus. Amen.

D. Thomas Apu., Serm. dominicales. — B. K.

Druga postna nedelja.

1. Postni čas — čas poboljšanja.

II.

Vstanite in nikar se ne bojte!
Mat. 17, 7.

Kolikor bliže se čuti človek božjemu veličastvu, toliko bolj boječ postane, spreletava ga neka sveta groza. Ko je Mozes v gorečem grmu zagledal veličastvo božje, se je bal; ko je očak Jakop v sanjah čutil bližino božjo, spreletel ga je svet strah; ko so Izraelci ob gori Sinajski med gromom in bliskom Boga govoriti slišali, bili so s strahom in grozo napolnjeni. In še zdaj ljudem tesno postaja pri srcu, kadar se jim vsemogočnost božja razodeva v naravi. — Tudi današnji evangelij nam pripoveduje, da so apostoli Peter, Jakop in Janez strahu padli na svoj obraz, ko so na gori Tabor ob izpremenjenju zagledali moččnost in veličastvo Jezusovo. Pogled izpremenjenega Gospoda in nebeški glas sta jih navdala s tako grozo in strahom, da je Jezus sam k njim pristopil, se jih dotaknil ter rekel: »Vstanite, nikar se ne bojte!«

Odkod pa izvira ta bojazen pred božjim veličastvom? Odtod, ker se človek v zavesti svoje nepopolnosti in grešnosti boji bližati se božjemu veličastvu, kakor se boji hudodelec, krivice si svest, stopiti pred svojega sodnika. In v takem stanju je kristjan, kadar si dobro izprašava, vidi pred seboj (morda) celo vrsto malih, pa tudi velikih grehov in se spomni neskončno svetega Boga, svojega pravičnega sodnika, pred katerim se enkrat mora prikazati. Gotovo mu tesno postaja pri srcu, strah ga izpreletava pri misli: kaj bo z njim v večnosti. Blagor mu, kdor si to bojazen obrača v dušni

prid ter poslušaj besede sv. Cerkve, katere je nekdanj Jezus govoril preplašenim učencem: »Vstanite, nikar se ne bojte.« Vstanite tudi vi — ubogi grešniki — iz groba svojih pregreh po resničnem kesanju in spokorjenju, in nikar se ne bojte, tudi vi boste našli milost. To se bo zgodilo v zakramentu sv. pokore, če boste vestno izpolnili vse pogoje.

Še bolj imeniten kot izpraševanje vesti pa je drugi pogoj, namreč: kesanje. Torej premišljajmo danes:

- a) Kakšno mora biti kesanje,
- b) kako potrebno je,
- c) kdaj in kako se obudi?

I. Sveti tridentinski zbor, kakor tudi vsak katekizem, nas uči, da je kes srčna žalost in stud nad storjenimi grehi. Ali to je splošno rečeno, treba je pomisliti tiste lastnosti, ki jih ima pravo kesanje, da se zadobi odpuščanje grehov. Pravo kesanje pa mora biti:

1. Notranje. Le tedaj je tako, ako človek grehov ne obžaluje samo z ustmi, temveč jih tudi v srcu studi kot največje zlo in resnično želi, da bi jih nikdar ne bil storil. To kesanje se ne sme omejiti samo na zunanosti.

Samo besede, zdihljeji, solze in zunanje otožno vedenje še ne zadostujejo pred Bogom. Sv. Janez Krizostom piše o tem: »Paziti moramo, da se ne bomo motili; kajti jaz sem jih že veliko videl, ki so se postili, jokali, se na prsi trkali, nosili spokorne pasove, tako da če bi bil le po zunanjem sodil, bi bil mislil, da jih prešinja pravo kesanje; pa ni bilo tako, ker se njih notranjost ni strinjala z zunanostjo; in vsa zunanja mrtvila, katerih se srce ne udeležuje, niso nič družega, kakor senca in pretveza pokore«. Sicer te zunanosti tudi niso zametovati, ker vemo, da so pravi spokorniki (David, Magdalena, Peter) tudi tako razodevali svoje kesanje; ali če le pri teh ostane, potem kesanje pred Bogom ne velja. Marsikateri se slepijo meneč, da je vse storjeno, če ali iz bukev ali pa v spovednici z jezikom odmolijo kes, znotraj pa o tem nič ne vedo. — Kes mora priti iz globočine pottega srca. Greh ima namreč v srcu svoj začetek, v njem zasadi svoje korenine. Kjer je pa začetek greha, ondi mora biti tudi začetek kesanja. Srce in duša človekova morata biti presunjeni globoke žalosti, zato ker je bil najsvetejši Gospod z grehi razžaljen. Pa kdo poreče: »Ah, jaz sem tako mrzel in ne čutim nobenega kesanja!« Toda tako čustvo se tudi ne zahteva, ker ni vselej v naši oblasti; zadostuje, ako ti moreš resnično v svojem srcu vzdihniti: Žal mi je, da sem grešil, — je tvoje kesanje pravo, četudi ne občutiš zunanje žalosti.

2. Pravo kesanje bo tudi splošno, ker ravno iz srca izhaja. Splošno pa je, če se obžaluje v si storjeni, posebno pa smrtni grehi. Razločevati je treba med smrtnimi in malimi grehi.

Kar se tiče smrtnih grehov, je neizogibno potrebno, da jih človek obžaluje vse brez razločka. Kajti po vsakem velikem grehu postane človek sovražnik božji in ostane tako dolgo, dokler ima še katerega nad seboj. Zato je kesanje čez vse grehe neogibno potrebno. Sicer že zadostuje, če se sploh obudi čez vse grehe žalost, ne pa, da bi moral že za vsakega posebej kes obujati. Ako bi kdo le en smrtni (priljubljeni) greh izvzel ter ga ne obžaloval, bilo bi njegovo kesanje slepilno. Brez obžalovanja se noben greh ne odpusti. Kdor ne obžaluje enega smrtnega greha, ne bo mu odpuščен, in zbog tega tudi noben drugi ne, ker se en greh brez drugega ne odpušča, ali se odpusté vsi ali pa nobeden.

Glede malih grehov pa nas uči sv. Cerkev, da jih sicer ni neizogibno potrebno, vendar pa zelo koristno obžalovati. Odpustljivi grehi nas sicer od Boga ne ločijo ter nas ne oropajo milosti, akoravno jo oslabé. Kdor se spoveduje le malih grehov, je pač potrebno, da vsaj enega izmed njih resnično obžaluje, ker sicer bi nevredno prejel sv. zakrament. Toda zelo koristno je, da kesanje obsega vse, tudi najmanjše grehe; kolikor obširnejše je, toliko več milosti prejme duša in toliko bolj čista bo in Bogu dopadljiva. Zato naj poseben tisti, ki se spovedujejo malih grehov, čez vse obude kes ter naj imajo resnično voljo jih opustiti. Dobro je, če v svoje obžalovanje vselej sklenejo še kateri večji greh iz prejšnjega življenja.

3. Pravo kesanje mora biti nadnaravno, t. j. obžalovanje greha mora izvirati iz nadnaravnih nagibov. Kako pa je to razumeti?

a) Ko bomo vedeli, kaj je naravno kesanje, bomo lažje umeli nadnaravno. Naravno je kesanje, ako pride zgolj iz posvetnih nagibov. Tak kes izvira že iz človeške volje brez posebne milosti. Človek že po naravi ljubi pozemeljske blagre, ljubi zdravje, premoženje, čast in veljavo pri drugih; boji se pa bolezní, sramote, škode, kazni. Ako torej vidi, da je zavoljo greha prišel v kako nesrečo, vzbuja se mu v srcu nek stud nad grehom. Pijanec ima naravno kesanje, ker si je z nezmernostjo zdravje pokvaril, premoženje pognal in je zdaj zaničevan. Dekle ima naravno kesanje, ker je njeno nečistovanje prišlo na dan, je zdaj osramočena pred vsemi in ima dovolj hudega prestatí.

Toda tako naravno kesanje ne zadostuje v zakramentu sv. pokore. Taki ne obžalujejo greha kot neskončno razžaljenje božje, temveč le njegove nepovoljne posledice. Takim je žal, da so prišli v časno kazen, sramoto, škodo, nesrečo; ako bi teh nasledkov ne bilo, bi zopet grešili. Toda to kesanje ne podeli odpuščanja.

b) Iz višjih nagibov, ki jih uči sveta vera, mora prihajati kes. Teh nagibov nam ne pove pamet, ti so nam znani le iz nadnaravnega razodenja božjega. In zopet je to kesanje dvojno. — Nadnaravno popolno kesanje je tisto, ki izvira iz popolne ljubezni do Boga. Ako človek greh obžaluje zato,

ker je Boga, največjo dobroto, svojega stvarnika, Odrešenika in posvečevalca razžalil, ima pravo kesanje, ki mu zadobi odpuščanje grehov, če se jih ne more spovedati. K toliki ljubezni se človek brez posebne milosti božje težko povzdigne.

Laže pa se grešnik pospe do nepopolnega kesanja, ako pomisli na večnost ter mu pred oči stopi njegova usoda. Z grehom je izgubil prelepa, obljubljena nebesa, zaslužil pa je peklo. Zato mu žalost in strah navdajata srce. In to je začetek božje ljubezni, ko zopet želi v prijaznost božjo stopiti. Tak kes s spovedjo sklenjen grešnika opraviči. (Trid. ses. 14. c. 4.) To kesanje je nekako bolj sebično, ker se človek boji zaslužene kazni v večnosti in ker jej ravno želi oditi, zato je pripravljen vse storiti, kakor Bog zahteva in tako dospe zopet v njegovo milost.

II. Kesanje je neizogibno potrebno za odpuščanje grehov, ono ima prvo mesto med deli spokornikovimi, pravi tridentinski zbor (s. 14. c. 4.). Kako potrebno je, razvidim posebno iz treh vzrokov:

a) Bog sam tirja, naj grehe obžalujemo, ako hočemo, da nam jih odpusti. Bog je gospodar vseh milosti; on jih deli le na tisti način, kakor se njemu dopade. Sklenil pa je nobenemu ne odpustiti težkih grehov, kakor če jih resnično obžaluje. Smrtni greh je odvrnitev od Boga in povrnitev k stvari. Ako se hočemo greha znebiti, moramo se zopet vrniti k Bogu. Po svoji hudobni volji smo ga bili zapustili, zato ga moramo pa svoji volji zopet iskati. K temu nas sam opominja po preroku (Eceh. I. Joel 2.) rekoč: »Obrnite se k meni, potem se bom tudi jaz k vam obrnil. Izpreobrnite se k meni iz vsega svojega srca... Raztrgajte svoja srca, pa ne svojih oblačil.« In psalmist (50. 19) pove, kako je zadobil odpuščanje, zatrjujoč: »Skesanega in ponižanega srca Gospod ne bo zavržel.« Torej resnično žalost in kesanje hoče Gospod za odpuščanje grehov.

b) Sv. Cerkev nas uči, da nam popolno kesanje more zadobiti odpuščanje, ako tudi manjkajo vsi drugi pomočki. Lahko se zgodi, da ni več časa izpraševati si vesti, ni več prilike spovedati se, ni več mogoče pokore opraviti; ako ima pa človek popolno kesanje (s srčno željo spovedati se), že to zadobi odpuščanje grehov.

c) Kesanje je tako imenitno, da se z nobeno rečjo ne more nadomestiti in v nobenem slučaju. Ako si kdo iz nevednosti ni dobro vesti izprašal, da mu kak težek greh ni prišel v spomin, mu vendar to ne škoduje, dobrotljivost božja mu to izpregleda, če mu le kesa ni manjkalo. Ako kdo po nezadolženem vzroku pozabi se spovedati katerega večjega greha, ne zadržuje mu tudi to odpuščanje grehov, če mu le kesa ne manjka. Ako kdo naložene pokore iz pozabljivosti ni opravil, ostane mu grešni dolg odpuščen, kar je bilo pomanjkljivega, še pozneje popravi. Če se bolnik več ne more spovedati, več ne

pokoriti, pa le znamenje da, da bi rad sv. zakrament prejel, da se kesa, se lahko odveže in grehi so mu odpuščeni. Tako se razne napake in pomanjkljaji pri prejemu tega zakramenta popravijo in nadomestijo, le kes se ne more nadomestiti, naj si bo, da bi pravega kesanja ne imel iz nevednosti, iz zmote ali slabosti. Ako nimaš kesanja, stori kar hočeš — nič ti ne pomaga. Izprašuj si vest cele dneve in noči, posti se, bičaj se, pokori se kolikor najbolj moreš, spovej se natančno grehov, komur hočeš, naj te tudi odveže: če nimaš pravega kesanja, je odveza ničevna, ne dobiš odpuščanja. Tudi v največji sili, v smrtni nevarnosti, se ne da nadomestiti. Tu Bog vse izpregleda, spoved, sv. popotnico, sv. poslednje olje — le kesanja človeku ne izpregleda.

Torej se ne more nikdar in z nobeno rečjo nadomestiti in je vsakemu smrtnemu grešniku neizogibno potrebno, če hoče vredno prejeti sv. zakrament in zadobiti odpuščanje.

III. Ker pa je kesanje tako potrebno, moramo pač skrbeti, da ga bomo prav in resnično obudili. Kaj nam je torej treba glede obujevanja pravega kesa?

Kristjan se bo pač vprašal: kdaj mu je treba tako zelo važno kesanje obuditi in kako bo zadobil resnično kesanje.

1. Katekizem nam svetuje, kar je vsakemu jasno, da naj resnično kesanje obudimo ob sprejemu zakramenta sv. pokore sploh, kakor tudi poleg tega v raznih okoliščinah.

Kdor bi pri spovedi kesanja ne obudil ali ga sploh ne imel, ta bi gotovo nevredno prejel sv. zakrament, ker bi manjkalo poglavitnega pogoja. Zatorej, kristjan moj! Ko se pripravljáš za sv. pokoro, si izprašáš vest in izpoznaš svoj žalostni dušni stan, takrat že obudi kesanje nad svojimi grehi in ves skesan že pristopi v izpovednico, potem se boš še z veliko večjo žalostjo obtožil in boš kesanje še bolj prisrčno molil. Ne čakaj torej z molitvijo kesa prav do sklepa spovedi in zadobljene odveze, temveč opravi to preje in prejmi sv. zakrament že s skesaním, potrjim srcem.

Izven sv. zakramenta pa naj se nadnaravno popolno kesanje obudi večkrat v življenju, posebno v smrtni nevarnosti in kolikorkrat je bil kdo tako nesrečen, da je smrten greh storil, pa se takoj ne more izpovedati. Če kdaj, je posebno v smrtni nevarnosti naša dolžnost popolni kes obuditi, ker takrat se odločuje naša večnost. In ako ima človek takrat še smrten greh na svoji vesti, v tem slučaju ga edinole popolni kes, če ni mogoče več se izpovedati, more rešiti večne pogube. In ker človek velikokrat, skoro vsak dan bolj ali manj greši, in ker je vsak greh razžaljenje božje, ker je mnogo ljudi, ki so dolgo v grehah živeli, akoravno

so se pozneje z Bogom spravili ter zadobili njegovo milost, in bridek spomin na prejšnje grehe ostane — je pač dobro večkrat kes obuditi, bogaboječji kristjani to storé vsak večer. In kdor se je zapletel v smrtni greh, naj koj, kakor hitro mogoče, obudi, ker je v nevarnosti večne pogube in vse, kar v takem stanu stori, je brez zasluženja in cene za večnost. Saj ga bo ta kes nagnil, kolikor prej mogoče izpovedati se in dušni mir zadcbiti.

2. Pa kako bo ubogi grešnik zadobil pravo kesanje? Kaj se mora storiti, da se obudi nadnaravni kes? Pri tem imenitnem dejanju morata dva delovati: Bog in človek. Ljubi Bog mora s svojo milostjo grešniku pamet razsvetliti, srce prešiniti in voljo nagniti, da greha hudobijo izpozna, studi in sovrži. Pa tudi grešnik mora svoje storiti. Za to milost mora pristrčno Boga prositi ter se zlasti žalostni Materi Mariji in sv. spokornikom priporočiti za njih priprošnja. Zraven pa tudi premišljevati tiste pretresljive resnice sv. vere, ki pripomcrejo k nadnaravnim nagibom kesanja. Ako hočeš, ubogi grešnik, doseči pravo žalost, stori tudi ti (s sv. Karolom Boromejem) v duhu tri postaje: prva je žalost nad grehi, ker si z njimi zaslužil trpljenje v peklu; druga je žalost nad grehi, ker se po njih zgubi nebeška čast; tretja je žalost nad grehi, ker je po njih razžaljen Gospod Bog.

Prvi pripomoček skesati se je premišljevanje pekla. Preseli se v duhu v pekel. Glej pogubljene, za vekomaj so v strašnem trpljenju, v žvepljenem ognju, v večni temi. Pa ni iskricc upanja nimajo v rešitev iz tega trpljenja. Zakaj to? Zavoljo smrtnih grehov, morda zavoljo enega samega. In ti si tudi tako storil, tudi tebe čaka ista kazen . . . ali se ne treseš . . . bojiš? Le božji potrpežljivosti se imaš zahvaliti, da nisi že tje pahnen. Kako ti je pri srcu? O kako nespametno si dozday ravnal . . . zanaprej mora biti drugače . . .

Ozri se pa zdaj proti nebesom! Misli si vse lepote in krasote sveta, vse radosti, ki jih človeško srce čutiti more — proti lepoti in radosti nebeški vse zginejo kakor iskra pred solnčnim žarom. Tako srečo bi bil lahko užival na večno — za nebesa te je Bog ustvaril — pa s svojimi grehi si se odpovedal tej časti. Ali te ne bo peklo srce, da si tako nehvaležno ravnal? Pa še je čas pribojevati si nebesa z resnično pokoro.

Le prestavi se v duhu na goro Kalvarijo in občuduj pred sv. razpelom božjo ljubezen in dobrotljivost! Sinu božjega vidiš na križu viseti in med najgroznejšimi mukami umreti. Glej, to je delo grešnikov, tudi tvoje! In vendar te Jezus še ni zavržel, kakor zaslužiš; celo odprte ima roke in te želi objeti kot izgubljenega sina. Mari ne boš žaloval zavoljo svoje hudobije in prosil svojega Zveličarja za milost? — O, če

vse to preišljuješ, mora se tvoje srce omehčati, ljubezni božje vneti in trdno skleniti, Boga ne več žaliti ter mu zanjaprej zvesto služiti.

Ako se bomo takih pomočkov posluževali, potem bomo z milostjo božjo dosegli tisto popolno kesanje, kakršno je neizogibno potrebno za odpuščanje grehov. Ta sveti strah in groza, ki ga občutimo zbog svojih grehov, nam bo v dušni blagor, boječnost nam bo prinesla sladki mir, notranja žalost pa veselje. Po pravem kesanju bomo tudi mi duhovno izpremenjeni, iz otrok jeze postali bomo otroci božji, tudi naš obraz se bo svetil v žaru milosti božje, naše srce bo občutilo predokus sv. nebes in bo s Petrom hvaležno vzdiknilo: Gospod, dobro je tukaj, pri tebi, prebivati. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Sv. maša — vir vseh milosti.

IV. Velika daritev na Kalvariji.

b) O bogatih sadovih Kalvarske daritve ter o slavi sv. križa in sv. maše.

Bilo je na veliki petek, približno ob uri, ko so v templu na gori Moriji darovali velikonočna jagnjeta ter je vsak izraelski gospodar doma svoje jagnje pripravljajl ter ga pekel na ognju, da pripravi svoji družini velikonočni obed; takrat je visel tudi mili Jezus na križu trdo pribit, umirajoč, obdan in prešinjen od ognja dušnih in telesnih bolečin na mrtvaškem holmu na Golgati, da bi izkrvavel in umrl kot novo, pravo velikonočno Jagnje za grešno človeštvo. Semkaj od templja je odmeval zategnjen, milodoneč glas srebrnih pozavn, ki so klicale tje k daritvam, obenem pa nehote oznanjale svetu tudi sv. rešnje smrt božjega Jagnjeta . . . Veliki duhovnik je stopil na krvavi prestol sprave ter je daroval sebe v smrt, ki je nastopila šele po triurnem groznem mučeništvu na trdem križevem lesu. O duša, ponižaj se, strmi in moli! Ah, kdo najde besedi, da izrazi skrivnost te veličastne daritve, ki je tako prepolna trpljenja, tako bogata ljubezni ter tako neizmerna v svojih nasledkih?

Ko je naš Gospod zaklical na križu: »Dopolnjeno je!« ter umrl z nagnjeno glavo, se je stresla zemlja, skalovje se je drobilo, mrliči so vstajali . . . Umevno! Tako je sama priroda pričala s svojimi močmi za Sina božjega ter njegovo Božanstvo! Zatrepetala je pa tudi od strmenja nad velikim delom odrešenja! Saj je ta trenutek: smrt Kristusova najvažnejši in najsvetejši v celi svetovni zgodovini! Mnogi kralji in knezi,

vojskovodje in državniki so že zapustili ta svet; toda, kaj je njihovo delo v primeri z delom Sinu božjega. Prikazali so se kakor zvezdnat utrinek — in so hipoma zopet izginili; nihče se več ne zmeni zanje. Vršile so se že velike bitke, izvojevane so bile krasne zmage, mogočne države so stopile na plan ter so zopet izginile, narodi so prišli in zopet odšli; toda slavni dogodki so v primeri s Kristusovo odrešilno smrtjo tako brezpomembni in malenkostni, kakor je malenkostna mala iskrica proti veličastnemu solncu, so kakor kapljica proti svetovnemu morju. Vse delovanje svetovnih velikanov je le nespametna otročarija, ako jo prispodablamo Kristusovemu odrešenju. Učinki Kristusove smrti se ne raztezajo le na celo človeštvo od Adama tja do poslednjega človeka, temveč se gajo tja doli v pekel ter tja gori v nebesa, da celo tja v globine presvete Trojice. Kristus je s svojo krvjo poravnal dolg človeštva, raztrgal je »dolžno pismo ter ga pribil na križ;« premagal je greh in smrt, strl je moč vojvodu tega sveta, odprl nam je vrata do nebes. Bog je spravljen, človeštvo je odrešeno. Da, izpod vznožja sv. križa se je razlila po širni zemlji reka božjega usmiljenja; groza smrti je omiljena, saj je uničena moč greha, ki je največji vzrok smrtne groze. Zato pa opeva sv. Cerkev, ozirajoč se na prekrasne učinke daritve na križu, v svojih slavospevih les križa, ki je bil vreden spoznan, da se je dotikal s svojim deblom svetih udov ter nosil odkupnino sveta; poveljuje ga kot »drevo, lepo ozaljšano in obžarjeno, plemenito in izbrano izmed vseh dreves, ker noben gozd ne požene enakega po listih, cvetju in vejah«. To poveljano drevo je bilo oblitno s krvjo umirajočega božjega Jagnjeta. Zato so pa tudi njegove veje polne cvetja milosti in sadežev življenja. Ti listi nikdar ne usahnejo ter so narodom v zveličanje. (Skr. raz. 22.) Premišljujmo danes: 1. bogate sadove križeve daritve; 2. slavo sv. križa ter 3. slavo daritve sv. maše.

I. Pridite vi vsi, ki ljubite Boga, »pridite, pojdemo na goro Gospodovo« (Mih. 4.), na Kalvarijo, ki je »rodovitna in vesela gora« (Ps. 67.); rodovitna je po svojih neizmernih bogastvih in zakladih, ki jih je na njej zaslužil naš Odrešenik s svojo veličastno daritvijo; vesela pa je za nas, ker so ta bogastva in ti zakladi postali na naša last, in to po nepojmljivi dobrotljivosti Jezusa Kristusa, ki je umrl za nas. Zato nam kliče sv. apostol Pavel: »V vsem ste postali po njem bogati, tako da vam ne manjka nobena milost.« (1. Kor. 1.) In na drugem kraju: »Zaradi vas je postal ubog, ko je bil bogat, da bi obogateli vi po njegovi revščini.« (2. Kor. 8.)

Smrt Kristusova na križu je bila daritev v pravem pomenu. Vse za daritev potrebne pogoje najdemo na njej. Daroval je Kristus sam, ki je bil postavljen od Boga za

najvišjega duhovnika, zato da je izvršil to veliko daritev. Dar je bila njegova človeška narava, združena z naravo božjo. Križ je bil oltar. Uničenje daru se je izvršilo s prelitjem krvi ter s smrtjo Kristusovo, ki je nastopila vsled grozovitih muk. Daritveno dejanje je izvršil Kristus sam ter se je žrtvoval sam božjemu veličastvu. Storil je pa to iz namena, da bi s tem priznal božjo gospodstvo nad vsemi stvarmi ter popolno odvisnost človeka in vseh stvari od njega, hotel je s to daritvijo dostojno Boga proslaviti ter ga spraviti s človekom. Zato je pa umevno in naravno, da so bili učinki križeve daritve tako preobilni, prebožati...

a) Izvršena je bila na Kalvarski gori najpopolnejša častilna daritev! Saj je izkazala božjemu Veličastvu večjo čast in slavo, kot so jo in jo še bodo izkazovali vsi angelški in svetniški zbori z Marijo vred; da, vsa čast in proslava, ki jo morejo vse mirijade ustvarjenih bitij izkazovati Bogu, je v primeri s slavo in častjo daritve na križu le malenkostna. Saj je bilo tukaj na križu darovano življenje, ki je vredno več kot življenje vseh ljudi in angelov! Na kako pretresljiv način je bilo priznано božje neomejeno gospodstvo nad vesoljstvom, ko je Sin božji v popolni pokorščini do nebeškega Očeta svoje neskončno dragoceno življenje daroval in je njegovo raztepeno, izžeto, strto sveto truplo viselo na križu uničeno, použito! Zares, to je bila častilna daritev, nad katero sta strmela nebo in zemlja! Použil jo je tisti ogenj, o katerem je govoril sam Sin božji: »Gorečnost za tvojo hišo me razjeda.« (Ps. 68.) Poveličal je Kristus Boga tako, kakor zasluži. »Oče, poveličaj svoje ime« — tako je molil pred trpljenjem. — In prišel je iz nebes glas: »Sem poveličal tvoje ime in poveličal ga bom.« (Jan. 12.)

b) Doprinešena je bila najpopolnejša zahvalna daritev. Izvršil jo je Kristus zase in za nas; zase, da se je božjemu Veličastvu zahvalil za povišanje svoje človeške narave, ker jo je združil z drugo božjo osebo, ter za vse prednosti, ki izhajajo iz te čudovite zveze; za nas pa, da bi namesto nas odplačal Bogu dolg zahvale za vse brezštevilske zemeljske in večne dobrote. Ako pri kalvarski daritvi znak zahvale ostaja nekako v ozadju, se temu ne čudimo, saj je Kristus malo ur poprej izvršil pri zadnji večerji nekrvavo daritev nove zaveze, katera daritev je v tesni zvezi z daritvijo na križu ter že po svojem imenu ter bistvu izraža znak zahvale — sveto evharistijo.

c) Dovršena je bila najmogočnejša prosična daritev. Naš najvišji duhovnik je na križu molil z razprostrtimi rokami, molil je glasno in zopet tiho v svetišču svojega Srca, molil je s solzami in zdihljaji. Zato piše apostol: »On je v dnevih svojega mesa daroval molitve in prošnje z močnim glasom in s solzami njemu, kateri ga je mogel oteti od smrti in je bil uslišan zaradi svoje vdane volje.« (Hebr. 1.) Znano ti je, da naredi mašnik pri sv. maši dvakrat »memento«, t. j. spomni se! Takrat

predloži Bogu z zbranim duhom posebne prošnje in potrebe svoje ter onih, ki ga za to prosijo. Glej, tak »memento« je naredil Kristus, ko je visel tri ure na križu, obdan od skrivnostne temé, v nemi tihoti; predložil je takrat Očetu potrebe in prošnje celega sveta in vsakega posamnega človeka. Pri tem »memento« tudi tebe ni pozabil! Saj si mu bil živo pred očmi z vsemi tvojimi potrebami in skrbmi. Prosil je zate ter te prošnje zjedinił s svojo krvjo! Ker je predložil takrat Bogu vse težnje človeštva in posamnikov, zato izvirajo iz te premo-gočne prošnje daritve vse dobrocte, ki so jih kdaj ljudje že prejeli, ali pa, ki jih še pričakujemo za dušo in telo, za čas in večnost.

d) Izvršena je bila najmogočnejša sprava daritev. Pač bi zadostovala za odrešenje sveta ena sama kaplja Kristusove krvi ali ena sama kratka molitev Kristusova; saj je bil Sin božji, katerega vsako najmanjše opravilo ima brezkončno vrednost. Toda hotel je izvršiti preobilno zadostitev za naše pregrehe — prelil je svojo kri ter dal najdražje, kar je imel, življenje svoje, pač zato, da bi si s tem pridobil naša srca in tem večjo našo ljubezen. »On nas je ljubil in nas opral naših grehov v svoji krvi,« piše sv. Janez v skrivnem razodenju (1, 5.). Pripravil nam je torej kopel svoje krvi, da v njej očiščujemo madeže naših duš. Pomniti moramo tudi, da se je Kristus daroval za vse grehe vseh ljudi po besedah sv. Janeza: »Jezus Kristus je spravił dar za naše grehe; toda ne le za naše grehe, ampak za grehe celega sveta.« (Jan. 2.) Vse neštete trume izvoljenih so in bodo rešene in izveličane edino le po sveti rešnji krvi Kristusovi, ki je tekla zanje. O prevelika ljubezen! Sin božji je hotel okusiti grenko, krvavo smrt, da bi mi odšli večni smrti, kateri smo zapadli s svojimi grehi! O kristjan, ozri se na krvavo žrtev na križu s hvaležnim srcem; saj trpi in mré Kristus tudi za tvoje grehe! Poglej pa Križanega z žalostjo, saj so ga križale tudi tvoje številne hudobije; poglej pa tudi nanj z zaupanjem in prisrčno ljubeznijo do božjega Sina, ki je za tvoje grehe hotel plačati tako težko, krvavo odkupnino, ter stori, k čemer te opominja sv. Pavel: »da ne živiš več sebi, ampak njemu, ki je zate umrl.« (2. Kor. 5.)

Zares! Kako veliko, nepremagljivo moč je imela občudovanja vredna daritev na križu in kako prekrasne dobrocte nam dotekajo po njej!

Pognalo je drevo križa na golgatskem slemenu preobilne, sladke, zlate sadove, ki jih lahko trga vsak zemljan v krepilo, hladilo, izveličanje... Utolažena bodi zemlja! Naj nehajo teči solze! Strup greha je pokončan po zdravilni krvi Jezusovi; jeza božja je utolažena! In kakor so v zemeljskem raju izpod vznožja drevesa življenja tekle štiri reke ter namakale vrt, tako vro iz vznožja sv. križa reke milosti po vrtu sv. Cerkve ter v srca posamnih kristjanov! Na Kalvariji se je naravnost izčrpala božja

vsemogočnost, modrost in ljubezen: sadovi, ki jih je ondi obrodilo drevo odrešenja, so tako bogati in dragoceni, da »celo angeli hrepené vanje gledati« (1. Peter), da, skozi vekov veke se jim bodo divili ter se strmeč vanje ozirali . . .

Na stežaj nam je odprta ogromna, neizčrpna zakladnica božjih milosti in dobrot za dušo in telo, za čas in za večnost, za vse okoliščine človeškega življenja. Ako govorim o zakladnici, ti morda misli nehote uidejo na kupe zlata in draguljev, kar pravzaprav ni nič čudno, saj živiš med svetom, kateremu je zlato — vse. Toda vprašam te: kaj so vse ameriksanske zlate gore, kaj vsa transvalska demantna polja, kaj vsi biseri na morskem dnu proti eni sami milosti, zasluženi na križu. Toda tukaj nimaš le nekaj tako dragocenih milosti pred seboj, nasproti ti blesti celo brezkončno morje božjih draguljev in dobrot! Če moreš, pa premeri to morje, »to polnost milosti in dobrot.« (Rim. 5.) »V vsem ste postali bogati po njem (Kristusu), tako da vam ne manjka nobena milost« (1. Kor. 1.), tako nam kliče sveti Pavel. Tukaj se nam nudi dragocena odkupnina, s katero lahko odplačamo Bogu ves, še tako ogromen grešni dolg ter se moremo oprčstiti vseh kazni za greh. Iz prahu, iz globin grešnosti in nesreče nas je Gospod povzdignil tja med angelske kore, sprejel nas je celo za svoje otroke ter nas povišal k taki slavi, da človeško srce o tem niti sanjati ni moglo, kaj še želeli! Nakopičene so tu dejanske milosti, da moremo premagovati izkušnje, izpolnjevati božje zapovedi, da moremo biti stanovitni do konca . . . Tu se nam blesté nasproti dar svete vere, vlite čednosti, darine Sv. Duha, nebeški zakramenti, med njimi najsvitlejša bisera: sv. maša in sv. Rešnje Telo. . . . Od tu tekó neprestano milosti v krstni kamen, tekó na čelo birmančevo, v dušo duhovnikovo, v srca zaročencev, v čute in dušo umirajočega; svetijo se v očesu in srcu spokornika, blesté se v kelihu na oltarju ter se izlivajo, kakor iz nebeške čaše, v duše pri sv. obhajilu. (»Večna molitev«.) Iz tega morja izvirajo vse te in druge milosti ter tekó in bodo tekle do sodnjega dne po vesoljnem svetu ter bodo posvečevale in osrečevale vesoljni človeški rod: in če tudi črpajo milijoni in milijoni iz tega nepreglednega morja, ne bo se usušilo, na vse strani bo razširjalo luč, življenje, srečo. Kakor žarno solnce, kljub temu, da že tisočletja ogreva zemljo ter jo razsvetljuje, ne izgubi svoje toplote in svetlobe, tako tudi ne more usahniti zakladnica križeve daritve, četudi neprestano zajemajo iz nje vsi milijoni, ki so živeli, še živé in bodo živeli do konca dni! Če se pa ozremo na nepregledne množice izvoljenih v nebesih, katerih nihče prešteti ne more, nam je zopet jasno, da je njihova sreča sad Kristusove daritve; saj so oprali svoja oblačila v krvi Jagnjeta. (Skriv. raz. 7.) In mi, ki hrepenimo po nebesih, bomo mogli priti tje le po moči sv. križeve daritve. Daritev na križu je torej zares občudovanja vredna daritev, pri kateri se razodeva v najsijajnejši luči božja

modrost, mogočnost in ljubezen. Nikdar ne bomo zadostno čislali, nikdar se zanjo primerno zahvalili, nikdar zadosti nanjo mislili, da bi iz nje spoznali neskončno božjo velikost in ljubezen, hudobijo greha, vrednost posvečujoče milosti božje in dragocenost naših duš. Ko zremo čuda kalvarske daritve, mi nehoté silijo v spomin besede sv. Pavla: »O globočina bogastva, modrosti in znanja božjega! Zakaj iz njega in po njem in v njem je vse; njemu bodi slava vekomaj.« (Rim. 11.)

II. Toda kaj bi nam pomagalo vse to, ako bi se ne mogli približati tem zakladom ter zajemati iz tega morja milosti in trgati zlatih sadov raz drevo sv. križa? Da si zamoremo prisvojiti te neizmerne zaklade, nam je na razpolago dvojen pripomoček: 1. živ spomin na križ in križanega ter ljubezen do njega; 2. še posebno pa sv. maša, ki ohranja spomin daritve na križu ter nas postavi dejansko prav tik križa Kristusovega . . .

1. Pretresljiv je cerkveni obred pri odkritju križa na veliki petek; takrat kliče Cerkev vernikom trikrat besede: »Poglejte les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta! Pridite, molimo!« Toda nikakor bi ne zadostovalo, ako bi se spomnili križa in križanega le na veliki petek; storiti moramo to dan na dan, da vedno bolj spoznavamo ter umevamo »širokost in dolgost, visokost in globočino božje ljubezni.« (cf. Efež. 3.) Križ je naša edina upanje! Saj je na križu kot na oltarju — umrl večni duhovnik Kristus ter je na njem izvršil veliko odrešilno daritev; s križem kot bojnim orožjem je slavno zmagal kot junak greh in peklenske moči; na križu nam je pridobil brez števila neminljivih dobrot ter sveta nebesa. Križ je postal podlaga njegovega božjega kraljestva na zemlji, žezlo njegove moči ter značilno in zmagoslavno »znamenje Sinu človekovega«. »V znamenju križa« je izpremenil Kristus paganski Rim v krščanski, premagal ves svet ter ga podvrigel svojemu milemu gospodstvu. Križ je zablestel na cesarskih kronah, na javnih trgih in potih, po mestih in vaseh, v hišah in v samotah; povsod zazré oko to znamenje našega odrešenja; križ nam neprestano kliče v spomin nedolžno Jagnje božje, ki je na njem izkrvavelo za nas. Na križ se ozira utrujen zemljan, da se potolaži ter okrepi na trnjevi poti v večno domačijo. Saj puhti iz križa nek uprav nebeški vonj, budeč povsod življenje, deleč tolažbo. Križ se sveti na cerkvenih stolpih, na oltarjih, kjer se opravlja daritev sv. maše; sveti se na prsih hrabrih junakov, dviguje se na grobeh kot znak upanja na bodoče večno življenje. Križ bo tudi naznanjal prihajajočega sodnika na strašni dan sodbe. Križ je po besedah sv. Gregorija iz Nice vez, ki obsega vesoljni svet. Vedno nam kliče v spomin neumljivo ljubezen Kristusovo do nas ter budi v

naših srcih z nepremagljivo silo nasprotno ljubezen. »Noben les« — pravi bogoljuben pisatelj — »tako ne podžiga ljubezni do Boga, kot les križa.« Odtod tudi ona neugasljiva ljubezen svetih oseb do križa in križanega. Tako je imel sv. Pavel vse svoje misli in želje pri križanem, zato je mogel zapisati: »Mene pa Bog varuj, da bi kaj drugega poznal med vami, kakor Jezusa Kristusa in njega križanega.« (1. Kor. 2.) Sv. Frančišek Seraf. je skoraj oslepel vsled solz, ki jih je pretakal pred križem. Nekoč so ga našli vsega objokanega; vprašajo ga, zakaj da joka. Sveti mož odgovori: »Srce me boli, ko premišlujem bolečine in sramoto, ki so jo prizadeli mojemu Gospodu. In moja bolečina raste, ko vidim ljudi, ki ga nečejo ljubiti ter nimajo nobenega srca zanj.« Kolikorkrat je čul meketati jagnje, mu je zadrželo srce; spomnil se je Kristusa, nedolžnega Jagnjeta, ki je izkrvavelo na križu za grehe svetá. Sv. Alfonz je molil pred križem: »Kako, ali ne bo potegnil k sebi vseh src tisti Bog, ki umrje osramočen in trpeč na križu, in to iz ljubezni do svojih stvari? Kako morejo te stvari potem še kaj drugega ljubiti kot Boga? Kako še na kaj drugega misliti, kot na zahvalo tako ljubeznivemu dobrotniku?« Križ vzbuja žalost nad grehom ter sovraštvo do njega; saj je ravno greh prizadel Kristusu toliko trpljenja. Samostanski brat je videl nekoč svetega Dominika, ki se je vračal od podobe križa z objokanimi očmi; vpraša svetega moža, zakaj da je pred križem jokal? Sv. Dominik odgovori: »Kako bi ne jokal? Saj je križ moje dolžno pismo in jaz berem v njem vse grehe, ki sem jih pred Bogom zakrivil; obenem pa spoznam, koliko odkupnino je moral plačati Odrešenik zame!« — V križu iščemo tudi tolažbe in moči v trpljenju; saj se iz njega izliva nebeška sladkost: v njem je moč duše, veselje srca. (Tomaž Kempčan.) — Živel je v hribih kmet. Na njegovem domu so se naselili križi in bridkosti. Žena mu je umrla ter zapustila tri nedorastle otrčiče. V hlevu je razsajala živinska bolezen. Kaj čuda, da je mož jel obupavati. Gre iskat tolažbe k svojemu dušnemu pastirju, dve uri hodá. Župnik ga zares potolaži, da se je mož kar oddahnil. »Ko bi bili vi bližje,« je rekel odhajajoč, »bi lahko vselej našel tolažbo; toda v hribih nimam nikogar, ki bi me tlažil.« In utrnila se mu je solza. Toda župnik mu reče: »Ljubi mož! Vi imate pod vašo hišo, prav blizu, ljubelega soseda, križanega Zveličarja v zidani kapelici. Temu pojdite potožit; dobro srce ima in vé, kaj se pravi trpeti.« Kmetič se je zahvalil ter se vrnil domov. Kadar mu je postalo zopet hudo pri srcu, se je vselej podal h križanemu v kapelico pod hišo; tam je dolgo ostajal ter zopet potolažen odhajal; dobival je ondi čudovito moč, polajšanje ter novega poguma. — Križ te vodi tudi k zatajevanju samega sebe: »Tisti, ki so Kristusovi, so križali svoje meso s svojimi strastmi vred.« (Gal. 5.) Križeva pot je najvarnejša, pa tudi častna, prav kraljevska pot v nebeško

domovino. Zato voljno sprejemaj vse križe, ki ti jih pošilja Zveličar; čuj njegov opomin: »Kdor hoče biti moj učenec, naj zataji samega sebe; vzame naj vsak dan križ nase ter naj hodi za menoj!« Po zgledu svetih duš celó hrepeni po križih, zdihujoč: »trpeti ali umreti«, ali celó: »naj ne umrem, o Gospod, ampak trpim naj!« S trpljenjem postaja vedno podobnejši trpečemu Zveličarju. Mar niso sladke besede sv. Pavla: »S Kristusom sem pribit na križ?« Po križevi pcti hitiš za Kristusom proti obljubljeni deželi, kjer bo Bog obrisal vsako solzo iz naših oči; tje, kjer ni smrti, ne žalosti, ne bolečine. (Skr. raz. 21.) Križ ti kaže tako končni tvoj cilj — sveta nebesa.

Duhovnik Jezusove družbe Spee je bil nekoč silno potr ter si je želel smrti. On pripoveduje: »Šel sem pred križ ter rekel: Gospod, rad bi pohitel v nebeški raj; kakšen ključ pa moram imeti? In čul sem v srcu odgovor: Sveti križ. Zopet sem vprašal: Rad bi se popeljal preko morja! Kakšno ladjo moram imeti? Zopet čujem odgovor: Sveti križ! Zopet sem vprašal: V nebesa želim; kakšno lestvico moram imeti? Odgovor: Sveti križ. Ko sem to čul, sem se razjokal, ker bi bil lahko našel vse zaklade in bogastva v svetem križu, pa sem toliko časa ljubil prazne stvari.«

Ali sedaj razumeš, zakaj ti bodo dali, ko boš umiral, križ v poljub in križ v roke, ko boš ležal na parah, ter križ na tvoj grob? Plemenitašem obesijo, ako ležé isli na mrtvaškem odru, nad glavo družinski grb. Tebi, ki si plemenit otrok božji, bodo dali na parah in nad grbom križ, znamenje, da si otrok božji po zasluženju Kristusa križanega.

To je velika, občudovanja vredna skrivnost sv. križa! Kristus živi, Kristus zmaga ter vlada v srcih ter tudi v javnem življenju — po sv. križu, iz katerega izhaja njegova nepremagljiva moč in slava, nam pa dohaja naša tolažba v življenju, po smrti pa večna sreča!

2. Toda pomni sledeče!

Že zdavnaj bi bil pozabljen križ in križani; pozabljena bi bila Kalvarija ter veličastna daritev, ki se je izvršila pred 1900 leti na tej gori; časovni tok bi zagrnil ta veliki dogodek v morje pozabljivosti; morda bi le zgodovina hranila suho dejstvo, da je bil to in to leto križan na Kalvariji neki Kristus, katero dejstvo pa bi ne imelo nobenega učinka na srca in svet. Toda Kristus je — strmi, o duša — v svoji nezapopadljivi ljubezni ovekovečil svojo kalvarsko daritev, postavil je križ ter samega sebe kot darovano Jagnje prav sredi med nas — po daritvi sv. maše. Ustanovil je Kristus, ta večni duhovnik, v svoji cerkvi sv. mašo, to novozavezno daritev, ki naj nam dan na dan tja do konca sveta kliče v spomin kalvarsko daritev ter njegovo smrt na križu; toda ustanovil je ni le zato, da nas spominja Kristusove smrti; sv. maša nam res-

nično na novo predstavlja in obnavlja to daritev. »To delajte v moj spomin,« s temi besedami je Kristus naročil apostolom ter njihovim naslednikom, da naj z nekrvavo daritvijo sv. maše vedno ponavljajo njegovo odrešilno smrt na križu. Sv. tridentinski zbor pravi: »V tej božji daritvi, ki se opravlja pri sv. maši, je ravno isti Kristus pričujoč in se nekrvavo daruje, namesto ljudi in zanje, kakor se je nekdanj darovalna oltarju križa.« (Seja 22.)

Ozri se tja na oltar! Glej, to je naša Kalvarija! Na njem Kristus dan na dan vnovič daruje po svojih mašnikih samega sebe, svoje sv. rane, svojo prelito kri, ter na skrivnosten, nekrvav način ponavlja svojo smrt, ki jo je prestal na križu! Vsako jutro se dvigne na njem drevo križa s križanim Zveličarjem; pred tvojimi očmi, nekaj sežnjev proč od tebe umira v skrivnostni smrti tvoj veliki duhovnik, v kelihu se lesketa njegova sv. Rešnja kri, ki se pretaka zate, za cel človeški rod! »O čudež,« ti kliče sv. Krizostom, »skrivnostna miza je pripravljena, Jagnje božje je zate darovano, duhovnik se trudi zate, duhovni ogenj švigne s posvečenega oltarja, kerubini so navzoči, serafini hite semkaj, šestokrili duhovi zakrivajo svoje obličje, vse dušne moči molijo z duhovnikom, duhovni ogenj šine iz nebes, kri v kelihu teče za tvoje očiščevanje iz neomadeževanega Srca; in ti tega ne vpoštevaš!« Naj te ne zadene to očitjanje velikega cerkvenega učenika! Dan na dan ti je odprta pot do sv. križa, tako da vsak dan lahko trgaš bogate, zlate sadove, ki so zrastle in dozoreli iz Kristusove smrti na vekomaj znameniti veliki petek. Sam sv. Tomaž Akvinski piše: »Pri sveti maši najdeš vse tiste sadove, ki jih je pridobil Kristus na križu. Tukaj tudi lahko trgaš in uživaš najslajši sad, nebeško mano — presveto Telo Jezusovo in piješ sv. Rešnjo Kri pri sv. obhajilu. »Vzemite in jejte, to je moje telo; vzemite in pijte, to je moja kri!« Tako nam je naročal v poslednji svoji volji Kristus. O čudež božje ljubezni! Darovani Jezus hoče prihajati v naša srca, hoče se najtesneje družiti z nami kot sladka in močna nebeška hrana, ki nas tolaži in krepi v dolini solz ter nam daje poguma za največje reči, ki jih more dovršiti le Bog. O zares, sveta, blažena sklenitev! Kristus nas je zagotavljal: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem!« Po sv. obhajilu ne živimo več toliko sami, ampak Kristus sam živi v nas in deluje po nas!« »Kdor pa ostane v meni in jaz v njem,« tako nam veli zopet Kristus, »ta prinaša mnogo sadu!« Sad ta pa obstoji največ v svetem življenju, da od dne do dne postanemo podobnejši Zveličarju ter znamo zanj, za zveličanje svoje duše in za bližnjega tudi trpeti ter prinašati največje žrtve.

Tako nam skrivnostipolna daritev sv. maše kliče vedno v spomin Kristusovo daritev na križu, taisto vedno obnavlja pred

nami ter nam naklanja njene prebogate sadove; posebno pa se nam pripravlja kruh življenja ter Kristusovo kri — to nebeško živo vodo, ki teče v večno življenje; v moči te nebeške hrane gremo dalje v dolini solz, dokler ne pridemo na goro Gospodovo! (3. Kralj.) Kdo bi po takem razmišljanju ne zagorel za dragoceno daritev sv. maše ter zahrepenel po sv. obhajilu ter klical pogostokrat: »Pridi, Gospod Jezus, pridí, moje srce hrepeni po tebi!«

Zrli smo s sv. strahom in ljubeznijo na najsvetejšo daritev na Kalvariji, ki je in bo vekomaj sladka paša za oči angelov in vseh bogoljubnih duš. Daroval jo je veliki duhovnik — Bog in človek Jezus Kristus. Čisti, neomadeževani dar je bil zopet on sam. Iz te prevzvišene daritve nam je priteklo neizmerno morje milosti. Ker se je na križu izvršila ta daritev, zato nam je tako drago to znamenje našega Odrešenika, da veselo in spoštljivo vzkliknemo: »O križ, naše edino upanje, bodi nam pozdravljeno!« Dan na dan se hočemo ozirati na križ Kristusov, da se vedno bolj zatopimo v neizmerno ljubezen križanega Boga in zagorimo v vedno večji ljubezni zanj. Pred križem hočemo objokovati svoje grehe ter delati trdne sklepe za sveto, bogoljubno življenje. Ob vznožju križa nam dozori sklep: Nobelega greha več, ki je Kristusu prizadel toliko trpljenja! Predvsem pa ljubimo in visoko čislajmo sv. mašo, v kateri Kristus ponavlja na skrivnosten način svojo kalvarsko daritev. Kristus je sicer umrl na križu, toda tretji dan je v poveličanem telesu zmagooslavno vstal. Vesela aleluja je odmevala v vsem stvarstvu nad veliko zmago. Sedaj pa, ko se je vrnil Kristus k Očetu nazaj, živi tam gori v nebeški slavi in ondi kot večni duhovnik nadaljuje svojo duhovniško službo pred očmi svojega nebeškega Očeta in jo bo nadaljeval na vseh vekov veke. Ondi prosi za nas kot naš srednik ter predstavlja Očetu blesteče rane, te znake svojega krvavega trpljenja ter slavne zmaže, ki se svetijo sedaj kot svitle zvezde ter neprestano glasno in slovesno cznanjajo Večnemu Očetu, koliko je trpel njegov ljubljeni Sin ter da je v svoji preveliki ljubezni pretil kri za nas. To je veličastna nebeška daritev, po kateri Kristus kot večni veliki duhovnik naklanja in posreduje sadove križeve daritve človeškemu rodu v teku stoletij tja do sodnjega dne, dokler ne bo dopolnjeno število izvoljenih v nebesih. Pa tudi potem, ko bo odrešenje slavno in vsestransko dokončano, bo Kristus Gospod kot slavni zastopnik poveličane Cerkve troedinemu Bogu v proslavo doprinašal na vekov veke daritev, hvale in zahvale. V to večno nebeško daritev zro mirijade nebeških duhov, strmeč in moleč prepevajo velikemu duhovniku in Odrešeniku z mogočnimi akordi: Slava in hozana Gospodu in Odrešeniku, hozana na višavah! Toda veliki duhovnik Kristus ne daruje le v nebesih, on daruje tudi na zemlji

sredi človeških otrok ter ponavlja svojo križevo daritev, in sicer po rokah mašnikovih v naših cerkvah, na naših oltarjih. Moli in poveljuj božje Srce Jezusovo, ki hoče razlirati žarke svoje ljubezni do konca dni raz posvečenih oltarjev na človeški rod, ti žarki naj sijejo v srca ljudi ter jih ogrevajo z božjo ljubeznijo ter jih napolnjujejo z nebeškimi milostmi in blagodari. Kako srečni smo, da smo lahko vsak dan pri sv. maši, se tako približamo sv. križu, gledamo pred seboj z dušnimi očmi križanega, se ž njim prijateljsko razgovarjamo, mu potožimo svoje nadloge ter tako pomoč in tolažbo, kakor one srečne osebe, ki so bile tako srečne, da so stale pod križem ter umirajočim Kristusom na Kalvariji! O vi vsi, ki ljubite križanega Zveličarja ter svojo srečo ter zveličanje svojih duš, hitite radi, če mogoče vsak dan k sv. maši ter zajemajte iz večnega studenca, ki izvira neprestano na oltarju! Saj potrebujete pomoči vsak dan! Ne izgovarjaj se nihče, da nima časa! Ako bi resno hotel ter imel pravo ljubezen do Kristusa in svoje duše, bi potrební čas za sv. mašo že našel! Kadarkoli pa prideš k sv. maši, imej spoštovanje in sveti strah pred to strašno, pa obenem tako ljubko daritvijo. Sv. Jakob apostol te takole opominja: »Vse umrljivo meso naj molčí, naj stoji s strahom in trepetom; odstrani naj vsako posvetno misel! Saj prihaja Kralj Kraljev, Gospod Gospodov, Kristus, naš Bog, da bi bil zaklan ter podan vernikom v hrano. Z veliko močjo gredo pred njim angelski kori, mnogooki kerubini, šesterokrili serafini . . .« Kličem ti: Ljubi in ceni sv. mašo čez vse stvari na zemlji! Kakor je daritev na križu središče cele zgodovine, tako mora biti tudi sv. maša središče tvojega življenja; biti mora tvoje solnce. Vsa tvoja sreča je odvisna od tega, ako se vredno združuješ s to sv. daritvijo in s sv. Rešnjim Telesom v sv. obhajilu ter si tako zagotoviš sadove Kristusove smrti. Odtrgan od sv. maše in od sv. obhajila si kakor mladika, ki je odrezana od debla; nobenega sadu za večnost ne prineseš več . . . Kako bi te peklo na smrtni postelji ter v neskončni večnosti, ako si malomaren in mrzel za to prevažno skrivnost . . . Ko bo prišel sodnji dan Kristus, večni sodnik, na oblakih neba, obdan od angelov, z zmagoslavnim križem ter leskečimi ranami, te bo vprašal tudi, kako si ljubil daritev sv. maše; od tvojega odgovora bo odvisna tudi tvoja večna usoda . . .

Pri sv. maši poklekni spoštljivo pred oltar, v duhu poljubi s sv. strahom sveti križ, poljubi s hvaležnostjo ranjeni nogi, poljubi sv. kri, željno jo vsrkaj v se, proseč, naj ti napoji dušo in srce za vztrajno sveto življenje. Vzdihni pa tudi iz srca: O Jezus, ne dopusti, da bi se kdaj ločil od tebe, ne od tvojega križa, ne od sv. maše, ki je duša mojega bitja, življenje mojega življenja ter moj najdragocenejši zaklad, za kateri veličastni dar ti bodi čast in hvala vekomaj. Amen.

Fr. Rihar.

3. Jezusovo večkratno izpremenjenje.

In se je izpremenil pred njimi.
Mat. 17, 2.

Sv. Pavel je zapisal v listu do Hebrejcev (13, 8): »Jezus Kristus je ravno tisti včeraj in danes in vekomaj.« V primeri z večnostjo sv. pismo besedo »včeraj« kaj daleč raztegne, ko pravi: »Tisoč let je v tvojih očeh kakor včerajšnji dan, ki je minil.« (Ps. 89, 4.) Zato je hotel reči sv. Pavel, da je Jezus Kristus vekomaj ravno tisti po svojem bistvu in po svojih lastnostih. V današnjem sv. evangeliju pa smo slišali, da se je izpremenil, veličastno izpremenil na gori Tabor v Galileji vpricho dveh zastopnikov stare zaveze in treh nove zaveze. To se pravi: Jezus se je pokazal v svetli podobi, v nebeški luči, bistvo njegovo pa je ostalo isto, bistvo včlovečenega Sina božjega. Ta dogodek se bere tudi pri včerajšnji sv. maši in dne 6. avgusta je poseben spominski dan tega dogodka v cerkveni pratiki.

Če ostanemo pri besedi »Jezus se je je izpremenil« ter se ozremo v celo osebnost Jezusovo, najdemo več izpremenjenj Sina božjega. Oglejmo si ta izpremenjenja Jezusova posamezno.

Če se naš duh povzdigne v sv. nebesa ter se zamisli v presveto Trojico, v troedinega Boga, vidimo drugo božjo osebo od vekomaj v nebesih, enega bitja, ene narave, kakor Bog Oče in Bog Sv. Duh. Sv. Pavel pravi v listu do Hebrejcev (1.), da je Sin božji »svetloba časti in podoba njegovega bitja in da je njegov sedež od vekomaj do vekomaj«. Torej ima od vekomaj tudi iste lastnosti z Očetom in Sv. Duhom; je ravno tako brezkončen, vsemogočen, neskončno moder, neskončno resničen in zvest.

1. Ko pa se je imela izpolniti obljuba božja, da reši človeški rod greha in večnega pogubljenja, tedaj se je Bog Sin iz zgolj ljubezni ponudil v spravo svojemu Očetu in izpremenil se je v toliko, da je po besedah sv. Pavla »podobo hlapca nase vzela, človeku se vpodobil, in po ynanjem najden bil kakor človek.« (Fil. 2, 7.) Sin božji, ki se v sv. pismu imenuje tudi »Beseda«, je stopil na to revno zemljo med ljudi, kakor molimo dan na dan v angleškem češčenju: »In beseda je meso postala in med nami prebivala.«

Prišel je Sin božji na svet v podobi ubogegega, ljubekega deteta, h kateremu je nebeška svetloba pripeljala betlehemske pastirje, zastopnike judov in tri modre z Jutrovega, zastopnike paganov, zastopnike tudi naših pradedov. Nebeški Oče mu je dal po angelu ime Jezus, kar pomeni Odrašenik in Zveličar; sv. evangelisti ga imenujejo tudi Kristusa, obljubljenega Mesija, Maziljenca.

2. Ko je potem učil in s čudeži in prerokbami potrjeval, da je res Sin božji, tedaj se je proti koncu svojega učeniskega delovanja veličastno izpremenil. »Njegov obraz se je svetil kakor solnce, njegova oblačila pa so bila bela ko sneg.« Kdo se je v stanu v to nadzemljsko lepoto in bliščobo prav zamisliti? Gcspod je sedaj razodel nekaj svoje nebeške svetlobe, katero je sicer moral kakor po čudežu zakrivati, ker bi ga ne bili imeli za človeka in bi tudi ne bil mogel tako trpeti. Sedaj pa se je hotel dati spoznati, sedaj je hotel, da prošine nekoliko nebeške bliščobe iz njegovega presvetelega telesa, zato so bila videti oblačila tako svetla in silno bela, kakor jih ne more ubeliti noben belivec na zemlji, piše sv. Marka (9, 2.).

O prelepi Jezus! Ko bi bili pač tudi mi mogli gledati tvojo bliščobo! Pomačaj nam, da te enkrat gledamo v nebesih v vsem tvojem sijaju!

Sv. Terezija je videla v prikazni za trenutek poveličano roko Zveličarjevo; odslej ni našla na zemlji nič več lepega in hrepenela je le poveličanega Jezusa gledati v nebesih.

K veličastnemu izpremenjenju Jezusovemu spada neločljivo tudi prikazen dveh svetih mož, Mozesa, zapovednika Izraelcev, in Elija, očeta prerokov. Počastit sta prišla njega, ki ga je stara zaveza naznanjala kot Odrešenika sveta. Sv. Lukež piše: »In sta se prikazala v veličastvu, in sta pravila o njegovem odhodu, katerega je imel dopolniti v Jeruzalemu,« t. j. o njegovi smrti (9, 36.).

Učimo se iz tega v veselih urah misliti, da nas utegne zadeti tudi bridkost in trpljenje, v žalostnih dneh pa se tolažimo z nebeškim veseljem.

Božja pričujočnost in njegovih svetnikov — to je sreča nebeška. Zato ni čuda, da apostol Peter ni mogel molčati, ampak je predlagal, naj vedno vse kar takole nebeško ostane.

»Ko je še govoril, glej! jih je svetel oblak obsenčil; in glej! glas iz oblaka, rekoč: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje; njega poslušajte!«

Bog iz nebes je torej ukazal, da moramo v Kristusa verovati in poslušni biti njegovim zapovedim. Ne posvetnjakov, ki govoré nasprotno sv. evangeliju, ne laži-učenicov, ki dvoumno uče in pišejo o sveti veri, imate poslušati, ampak njega poslušajte, ki sta ga Mozes in Elija še po svoji smrti priznala kot svojega Gospoda, njega, ki ga je nebeški Oče tako slovesno proglasil učenika veseljnega sveta, njega, ki je luč svetá. (Jan. 8, 12.)

Dá, Oče nebeški, z veselim srcem poslušamo tvoje Sina, z veselim srcem verujemo vse, kar je učil in kar nam po svoji Cerkvi zapoveduje verovati. Poživi našo vero!

3. Jezusu pa, ki je javno izrekel, da to govori, kar je slišal in videl pri svojem nebeškem očetu (Jan. 8.), so začeli pismarji in farizeji streči po življenju. Sam se je bridko pritožil, rekoč: »Sedaj pa me iščete umoriti, človeka, kateri sem vam resnico

govoril, ki sem jo od Boga slišal.« (Jan. 8, 40.) On, ki je prišel pričevat resnici ter greh zatirati, si je napravil s tem mnogo strupenih sovražnikov, ki so ga vjeli, pred sodbo postavili ter po krivem zatožili. In od začetka njegovega trpljenja na Oljiski gori pa do bridke smrti na križu zapazimo marsikako izpremenjenje na njem.

Tam na vrtu Getzemani se je izpremenil toliko, da je bilo njegovo presveto telo v takem krvavem potu, ki je v kapljah padal na zemljo. Grozna notranja bridkost mu jih je iztiskala iz vseh potnih luknjic.

In zopet se je moralo izpremeniti njegovo obličje o b v j e t j u ; zakaj na samo njegovo besedo: »Jaz sem, so odstopili in padli na zemljo.« (Jan. 18, 5, 6.) Grozno je morala nanje vplivati ta beseda in gotovo je strašna resnoba njegovega obraza tudi vse presunila, kakor je tam na gori blagrov miloba njegovega obličja množice pridrževala pri njem, in zopet v puščavi. Ni čuda, saj je on tisti, o katerem je rekel nebeški Oče, da »nosi vse z besedo svoje moči in vsi angeli božji naj ga molijo.« (Hebr. 1, 3, 6.)

4. Če sledimo trpečemu Odrešeniku k sodbi pred Pilatom, pokažejo ga nam sv. evangelisti grozno izpremenjenega na Pilatovem dvoru. Sv. Matevž n. pr. piše: »In so ga slekli, in so mu škrlatast plašč ogrnili. In so spletli krono iz trnja, in so mu jo na glavo dejali in trst v njegovo desnico in so pred njega poklekovali in ga zasramovali, rekoč: Zdrav bodi, kralj judovski! In so vanj pljuvali in trst jemali in ga tolkli po glavi.« (27, 28—30.)

Kristjani! Pred tako strahovito izpremenjenim Zveličarjem pokleknimo v duhu in molimo ga z njegovimi angeli kot svojega Gospoda in Boga, izrazimo svoje najgloblje sočutje tako neizrečeno zaasramovanemu Jezusu. O kolik razloček med današnjim evangelijem in tem popisom istega evangelista deset poglavij pozneje. Sv. Cerkev je leta 1885. potrdila posebno nadbratovščino v čast presv. obličju Odrešenikovemu.

Celó paganu se je zasmilil tako nezaslišano zdelani Jezus, zato ga pripelje venkaj, pove, da ne najde nad njim nobene krivice in jim reče: »Glejte človek!« (Jan. 19, 4, 5.) Hotel je Pilat reči: Glejte bornega, že preveč pckorjenega človeka, imejte vendar usmiljenje z njim! Takega »moža bolečin« je prerokoval Izaija, pristavlja, da je bilo kakor zakrito njega obličje. (53, 3.)

5. Ali naj vam pokažem Jezusa mrtvaško izpremenjenega na gori Kalvariji, na svetem križu? Ali ga vidite, kako medli od pekoče žeje, ali ga slišite, kako v bridki zapuščenosti kliče k nebeškemu Očetu ter vse prerokbe dopolniviši, izroči svojo dušo v njegove roke? »In solnce je otemnelo« (Luk. 23, 45.), ko je pravo nebeško solnce zašlo na svetem križu.

6. Pa oglejmo si čisto drugačno izpremembo njegovo, izpremembo v zgodnjem jutru velikonočne nedelje! Vidimo ga poveličanega na duši, poveličanega na telesu, poveličanega na svoji božji naravi. Saj piše sv. evangelist Luka v dejanju apostolov, opiraje se na psalmistovo prerokbo, da »njegovo meso ni videlo strohnenja.« (2, 31.) In apostol Pavel, ki je prejel nebeško razodetje naravnost od Gospoda Jezusa, pravi, da bo Zveličar ob sodnjem dnevu izpremenil naše revno telo, ker ga bo vpodobil svojemu častitljivemu telesu. (Fil. 3, 21.) Sv. evangelist Janez pa nam pove, da je od mrtvih vstali Jezus obdržal samo znamenja žebljev na svojem telesu.

Ko je ustanovil sv. Cerkev ter ji izročil svoje nebeške zaklade, vzdignil se je s poveličanim telesom v nebo, kjer sedi na desnici Očetovi, to je, on ima tudi kot človek isto čast z Bogom Očetom nad vsem v nebesih in na zemlji.

7. In glejte in strmitel! V istem času, ko je pričujoč v nebesih, je tudi na zemlji po prečudni izpremembi. Pri s v e t i m a š i, pri nekrvavi daritvi nove zaveze, se namreč izpremeni kruh v njegovo rešnje Telo in vino v njegovo rešnjo Kri, in je potem od povzdigovanja do končanega zauživanja pričujoč na oltarju z dušo in s telesom, s krvjo in z mesom, po božji in človeški naravi. In tak je tudi pričujoč v tabernakeljnu, in tak se dá izpostavljati v monštranci na oltar in nositi v slovesnih procesijah, in tak se nam daje zauživati v sv. obhajilu, in tak hoče biti tudi naša popotnica v neznano večnost.

8. Pa še enkrat ga bomo videli čudovito izpremenjenega, videli veličastvo njegovo, videli vsi na koncu svetá pri v e s o l j n i s o d b i. Če je Jezus rekel: »Takrat se bodo pravični svetili, kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta« (Mat. 13, 43), kako se bo svetil šele sam! In zopet piše sv. Matevž: »In takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu; in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, in bodo videli Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom.« (Mat. 24, 30.)

Predragi v Gospodu! Sv. Pavel piše Korinčanom: »Glejte! skrivnost vam povem: Vsi bomo sicer vstali; toda izpremenjeni ne bomo vsi.« (I. 15, 51.) To se pravi, da ne bodo vsi oblečeni z veličastnim telesom, ker niso vsi pravični. Hudobni bodo, pravi sv. Avguštin, nestrohljivi vstali, pa bolečine kazni jih bodo prevzele. Ako hočemo biti sodnji dan častitljivo izpremenjeni ter zagledati božjega Sodnika kot našega predobrega plačnika, ne pa kot srditega kaznovavca, moramo se že sedaj v zdravih dneh v marsičem tudi mi izpremeniti. Ubožati nam je predvsem sv. Pavla, ko piše Kološanom: »Iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji.« Precej za tem pa apostol obljubi tudi plačilo za to, rekoč: »Kadar se bo pa prikazal Kristus, vaše življenje, takrat se boste tudi vi prikazali

z njim v časti.« (Kol. 3, 1.—4.) Pomnimo tudi opomin apostolov v današnjem berilu, ko pravi: »To namreč je volja božja, vaše posvečenje,« in podobno v listu do Hebrejcev: »Hrepenite po miru z vsemi in po svetosti, brez katere nihče Boga ne bo gledal.« (12, 14.)

Neka francoska rodbina nosi v svojem grbu solnčnico z napisom: «Soli soli», to se pravi: samo k solncu! Ker pa je znano o solnčnici, da se vedno obrača le proti solncu, naj že sije na nebu ali se skriva za oblaki, bi to imelo veljati o vsakem katoliškem kristjanu, tak bi moral biti vsakdo izmed nas v duhovnem pomenu. Vsak pogled, vsaka misel, vsaka želja, vsaka beseda, vsako dejanje, vse naše življenje v sreči in nesreči bi moralo obrnjeno biti le proti njemu, ki se imeňuje v sv. pismu »Solnce pravice« (Mal. 4, 2.), k Jezusu Kristusu, Gospodu našem, k njemu, ki je vekomaj bil, ki vekomaj tudi ostane, le v svojem času si je privzel človeško naravo ter se toliko izpremenil, da nas je mogel odrešiti. Zato je pa tudi samo on »pot in resnica in življenje« (Jan. 14, 6.), samo njegovo ime nam je dano, da se moremo v njem zveličati. Torej mu »bodimo zvesti do smrti, in dal nam bo krono življenja.« (Raz. 2, 10.)

Val. Bernik.

Tretja postna nedelja.

1. Postni čas — čas poboljšanja.

III.

In poslednje tistega človeka je hujše, kakor prvo. Luk. 11, 26.

Naš Gospod Jezus Kristus popisuje v današnjem evangeliju žalostni stan tistega človeka, ki se je sicer izpreobrnil in zadobil odpuščanje grehov, pa se potem zopet od Boga ločil in povrnil v grešno življenje. Veliko bolj nevaren je zdaj njegov dušni stan, kakor pred izpreobrnjenjem, zato pristavi Zveličar: »In poslednje tistega človeka je hujše, kakor prvo.«

Vse to pa velja o kristjanu, ki sicer zakrament sv. pokore prejme, toda ne vredno. On zapusti sodni stol brez odpuščanja svojih grehov in pridene še zraven božji rop, in njegov dušni stan je veliko hujši, kakor poprej. Velja pa tudi o tistih, ki si sicer pri spovedi svoje srce očistijo ter iz nje izženó satana, pa čez kaj časa zopet zabredejo v stare grehe. Izgnani satan nima pokoja in vedno išče, kako bi zopet prišel v prejšnjo svojo hišo, v dušo človeško. Kakor hitro vidi, da taki spokorniki posebno ne pazijo, kako bi si milost sv. zakramenta

ohranili in se resnično poboljšali, koj jih zalezuje in zapeljuje v iste ali nove grehe, dokler res ne padejo vanje. Tako se satan vrne in gospoduje zopet v duši takega človeka.

Kaj pa je navadni vzrok, da toliko kristjanov zabrede v tak žalostni dušni stan in da jim je še celo zakrament svete pokore v pomnoženje njih grešne reve? Sv. Terezija trdi, da izvira od tod, ker mnogoteri brez pravega kesanja (in trdnega sklepa) prejema zakrament sv. pokore.

Da toliko ljudi po spovedi zopet greši, glejte, izvira od tod, ker nimajo resnične volje poboljšati se, ali z drugo besedo: ker jim manjka trdnega sklepa, in radi tega jih tudi mnogo nevedno prejema sv. zakramente ter zabrede še v hujši stan, kakor poprej.

Da bi se tega obvarovali, premišljajmo trdni sklep, ki je tretji pogoj za vredno prejemo sv. pokore. Razložim vam torej:

- a) pomen in potrebo,
- b) obseg trdnega sklepa.

I. Sklep, t. j. resna volja nič več ne grešiti, mora biti že združen s kesanjem, kajti brez njega se pravo kesanje niti misliti ne more, je torej nemogoče, in kdor pravi, da obžaluje svoje grehe, pa ni za trdno odločen, jih več ne storiti, tisti se laže. Zato sv. tridentinski zbor (sess. 14. c. 4.) oboje vkupno povzame in kesa od sklepa ne loči. To vam bo še bolj jasno iz naslednje razlage.

a) Sklep imam, ako si kaj naprej vzamem, torej da imam resnično voljo, nekaj storiti. Sama želja še ni sklep. Če kdo pravi: Rad bi šel enkrat v tisto mesto (N.), to še ni sklep, temveč želja. Ako pa si naprej vzame, rekoč: Jutri hočem iti v mesto, potem je storil sklep, ker ima k temu resno voljo. Enako bi to ne bil sklep, če n. pr. pijanec misli ali reče: Ko bi se že enkrat iznebil te strasti! — nečistnik reče: Kako bi bil vesel, če bi se bil zdržal tega greha! — Kakor hitro pa se jim svetuje: Tedaj le stori trden sklep, rabi vse pomočke, ogiblji se grešne priložnosti . . . potem nočejo nič več o tem vedeti. Taki ljudje imajo kvečjemu slabotno željo, pa ne sklepa, ker nimajo resne volje grehov se varovati. Če ima kdo resno voljo, kaj hudega storiti, ima on hudoben sklep; ako si pa resno naprej vzame, kaj dobrega storiti ali slabega se obvarovati, potem ima dober sklep.

Kdor hoče torej zakrament sv. pokore prejeti, mora dober sklep imeti, t. j. trdno, resnično voljo svoje življenje poboljšati, zanaprej več vsaj smrtnega greha ne storiti in voljo božjo vestno izpolnjevati. Torej nobenega smrtnega greha ne sme več želeči (storiti). Kdor bi pri svojem sklepu izvel le en velik greh ali imel voljo vsaj en velik greh še storiti, tisti bi

ne imel pravega sklepa, kakor je potreben k vredni prejemi zakramenta sv. pokore — nič manj kakor bi tisti ne imel pravega kesa, ki bi en smrtni greh izvzel ter se ga veselil. Kdor n. pr. reče: Gotovo ne bom več grešil, ali tega ne morem obljubiti, da bi svojega sovražnika pozdravil ter zanj molil, da bi več z dekletom sam ne govoril, nezasluženega dobička ne vlekell... ta nima trdnega sklepa, on ne dobi odpušcanja grehov.

b) Tak sklep pa je neizogibno potreben k vrednemu prejemu zakramenta sv. pokore, ako hočemo zadobiti odpušcanje. In v kesanju je ta sklep že zapopaden, on je pravzaprav le kesanje, klicor se to razteza na prihodnost. — Kdor ima kesanje, ta ima pravo žalost in stud nad storjenimi grehi, on jih sovraži ter želi, da bi jih nikdar ne bil storil. In če pomisli na prihodnost, da bi zopet utegnil priti v skušnjavo in grešno nevarnost, kako mu bo pri srcu? Če ima res stud nad grehi, bo trdno sklenil: za naprej nočem več grešiti. Iz tega je razvidno, da je kesanje stud nad storjenimi, sklep pa stud nad bodočimi grehi. Ako bi pa kdo imel voljo vprihodnje še kak greh storiti, potem bi imel dopadajenje nad grehom, torej ne pravega studa ali kesa — in zato bi ne dobil od Boga odpušcanja, kakor bi tudi oče ne odpustil otroku, ki bi mu rekel: Oče, žal mi je, da sem te razžalil, odpusti mi — pa pri prvi priloznosti te hočem zopet razžaliti.

A tak potrebni sklep, po katerem si človek naprej vzame, grešno življenje opustiti, poboljšati se in dobro delati, je zahteval B o g ž e v stari zavezi po preroku (Iz. 55, 7.), rekoč: »Hudobnež naj zapusti svojo pot in krivičnik svoje misli, in naj se vrne h Gospodu, in on se ga bo usmilil.« In na drugem mestu (1, 16.): »Umijte se, očistite se, hudobnost svojih misli spravite izpred mojih oči, nehajte napačno ravnati, učite se dobro delati.« Naj dober sklep za poboljšanje stori, priporoča Jezus prešestnici z besedami: »Tudi jaz te ne bom obsodil; pojdi in nikar več ne greši.« (Jan. 8, 11.) In 38letnemu bolniku reče po ozdravljenju: »Glej, ozdravljen si, nikar več ne greši, da se ti kaj hujšega ne zgodi.« (Luk. 5, 14.) Enako vemo iz današnjega evangelija, da je nov padeč v greh še hujši, kakor prvi. — Ti izreki tirjajo od grešnika, naj se izpreobrne, ako hoče zadobiti odpušcanje, tirjajo sklep poboljšanja, tirjajo trdno voljo greha in vseh priloznosti in nevarnosti v greh se varovati, ker brez trdne volje ni poboljšanja. — Pa tudi zdrava pamet nas uči, da je trden sklep poboljšati se za odpušcanje potreben. Že otrok mora staršem, ki jih je razžalil, obljubiti poboljšanje, da ga ne bodo kaznovali ter mu odpustili; zato ihti otrok: Nič več ne bom tega storil. Enako smo mi otroci proti Bogu; ako hočemo oditi njegovi kazni, moramo mu obljubiti popolno poboljšanje.

II. Ko smo tako spoznali pomen in potrebne lastnosti dobrega sklepa, bomo laže razumeli njegov obseg, ali kako daleč se mora raz-

te gati. To pa je zapopadeno že v drugih besedah: Kaj si mora človek naprej vzeti? Rekli smo že, da je sklep resnična volja poboljšati se in vse zapovedi božje zvesto izpolnjevati. Ali v tem stavku je dokaj zapopadeneža, na kar človek precej ne misli. Kdor ima trdni sklep, mora biti

a) pripravljen vseh — vsaj smrtnih — grehov se v prihodnje varovati, tako da nobenega več ne želi storiti. — Pravi spokornik mora imeti to mišljenje, da zanaprej ne bo hotel grešiti ne iz strahu pred časno škodo, ne iz hlepenja po časnem dobičku. Kdor nima te volje, njegov sklep ni odkritosrčen, saj splošen ne; tak sklep bi tudi spričeval, da njegovo kesanje ni bilo čez vse veliko in da torej ni moglo zadobiti odpuščanja grehov.

Ni potreba, da bi si grešnik domišljeval najhujša zla: muke, smrt, ter se potem vprašal: ali bi bil voljan greha se zdržati, če bi ga to čakalo? S tem bi si delal prevelik strah in obup. Zadostuje že, ako ima resno voljo v navadnih nevarnostih, ki jih že naprej previdi, grehov se varovati in od Boga pričakovati, da mu bo v nenavadnih podelil še posebno izvanredno milost, ketere Bog v veliki stiski nobenemu, ki vanj zaupa, ne odtegne.

b) Kdor ima trden sklep, morase ogibati nevarnosti in bližnje priložnosti h grehu. — Priložnost v greh je vse, kar človeka vabi in mika, ga v nevarnost postavi kak greh storiti. Bližnja priložnost pa je vse, kar ga tako zelo vabi, da bo skoraj gotovo v skušnjavi padel. Po nekaterih zgledih vam bo to bolj jasno. Dober mož gre semtertja v krčmo. Večkrat je že imel izkušnjave, posebno če je bilo več znancev skupaj, da bi se upijanil, pa je vendar še vselej to izkušnjavo premaгал in je preje šel domov. Za takega je obisk krčme pač priložnost k pijanosti, pa ne bližnja, temveč daljna priložnost (ker nevarnost upijaniti se vendar zanj ni prevelika, se navadno premaга, morda je samo parkrat grešil). Drug gospodar pa, če gre v krčmo, ima ravno to izkušnjavo, in kolikorkrat je bil ondi, vselej se je ali večkrat upijanil. Glejte, za tega je krčma bližnja priložnost k smrtnemu grehu, ker je zanj grešna nevarnost prav blizu, ker se skoro z gotovostjo sme sklepati: ako gre v krčmo, bo grešil po pijanosti. Tak mora torej skleniti, ne le več se upijaniti, temveč tudi ne več v krčmo iti. Dve osebi se večkrat sami shajata, in skoro vselej se pregrešita z nespodobnimi mislimi, željami, dejanji. Za ti je to shajanje bližnja priložnost h grehu, oni morata trdno skleniti ne se več shajati. Drug sliši, kolikorkrat cbišče gotovo hišo in njeno družbo, nemarno govorjenje, obrekovanje — ima nad tem dopadajenje, sam govori, in nasledek tega je, da privoli v nečiste misli in želje. Ta družba je torej zanj bližnja priložnost h grehu, za trdno mora skleniti ogibati se je.

Glejte, kdor nima takega sklepa, nima pravega, za spoved potrebneга sklepa, torej ne dobi odpuščanja. Kaj pa, če človek

bližnje priložnosti ne more kar tako zapustiti? N. pr. deklica sliši doma od staršev, družine grdo govorjenje — in ima zato izkušnjave zoper sveto čistost; ne more zapustiti hiše, ogibati se družine. Delavec v tovarni ali delavnici je v veliki nevarnosti pohujšan biti od drugih, ki kolnejo, nemarno govoré... ne more takoj zapustiti kraja, ker sicer nima kaj jesti. Kaj je takim storiti? Oni morajo trdno skleniti vseh pomočkov se poslužiti, ki jih jim bo spovednik nasvetoval, da bi se v nevarnosti obvarovali in slednjic, če nič ne pomaga, rajši časno škodo trpeti, to je tovarno zapustiti, kakor pa dušo pogubiti.

Pa marsikateri pravi: Gotovo ne bom več tega greha storil; lahko grem zopet v to krčmo, družbo, k osebi, bom že pazil, da se ne napijem, grdega ne mislim... storim... Prazne besede, moj dragi! Ako se trdno ne odločiš bližnje priložnosti se varovati, nimaš pravega kesa, resničnega sklepa, ne dobiš odpuščanja. Zakaj? Kdor se noče varovati grešne priložnosti, nima pravega studa nad grehom, temveč še dopadajenje in bo zopet vanj padel.

Kdor ljubi svoje življenje, varuje se vsake smrtne nevarnosti: priložnost h grehu pa je smrtna nevarnost za dušo; ako torej svojo dušo ljubiš, moraš bežati pred tako nevarnostjo, če ne, ti greha ne sovražiš. Kdor se ne ogiblje takih priložnosti, ali morda išče takih družb, hiš, obhoje, službe — pa misli, da se bo vkljub temu obvaroval greha, tisti se zelo moti in izpolnila se bo (Sir. 3, 27.) beseda: »Kdor nevarnost ljubi, bo se v njej pogubil.«

Saj ti, ki še vedno zahajaš v stare okoliščine, nisi pobožnejši kakor David, ne modrejši od Salomona, ne močnejši od Samsona; in ti možje so padli, ker se niso ogibali bližnje priložnosti. Tudi tebi bi se enako zgodilo.

In če se ti te ž k o zdi priljubljene kraje, hiše, osebe... zapustiti, pomisli, da je to neizogibno potrebno, kakor Jezus sam zatrjuje v znanih besedah: Ako te pohujša tvoje oko, uho... roka... noža... odsekaj... (Mat. 18, 9.) Naj ti bo katera reč še tako ljuba, odtrgaj se od nje, boljše je, kakor da bi bil z njo vred pogubljen.

c) Kdor ima trden sklep, mora rabiti tudi potrebne pomočke poboljšanja. — Če imamo resno voljo ne več grešiti, moramo se posluževati vseh pripomočkov, da si ohranimo milost božjo; kakor mora bolnik, ako hoče ozdraveti, rabiti vsa zdravila, ki mu jih predpisuje zdravnik. Če bi pripomočkov, ki nam jih svetuje naša pamet, vera, spovednik, ne hoteli rabiti, bil bi naš sklep slab in mi bi ne smeli odpuščanja pričakovati, kakor bi bila bolnikova volja ozdraveti brezuspešna, če bi ne hotel zdravil jemati. — Kakšni so ti pomočki, ne more se sploh določiti, temveč vsak posebej se mora ravnati po svètih spovednikovih, in kar je enkrat spoznal

koristno za svoj dušni stan, tega se mora poprijeti, sicer bi njegov sklep poboljšanja bil slepiven.

Bere se v življenju sv. Bernarda, da je k njemu prišel grešnik, ki se je prav pogosto pregreševal zoper šesto zapoved. Z žalostjo se mu obtoži, da je tako močno vdan tej pregrehi, da se mu je nemoogoče zdržati. Bernard mu predočuje nasledke tega greha za to in ono življenje, in da bi ga obvaroval pred povračanjem, naroči mu naslednji pripomoček: V čast bridkemu trpljenju Jezusovemu naj se tri dni zdrži tega greha in čez tri dni zopet pride k spovedi. Grešnik res pride ter pove, da se je v izkušnji zoper čistost takoj spomnil Jezusovih bolečin, katere je trpel ob bičanju, kronanju, na križu, in to ga je tako okrepčalo, da je premagal izkušnjo. Svetnik mu zdaj naroči, naj se zopet tri dni varuje v čast presv. Trojici in potem v čast blaženi Devici Mariji, sv. angelu varihu in tako naprej od treh do treh dni. Spokornik to stori in vedno laglje mu je bilo premagovati grešno navado, dokler se je ni popolnoma iznebil in posihmal spodobno živel.

Glejte, t a k sklep bi morali tudi vi storiti, tistih pomočkov se poslužiti, ki jih vam spovednik naznani. Posebno velja to za povračljive grešnike in pa one iz navade; tem ne zadostuje samo splošen sklep poboljšanja, temveč gotovega pripomočka, ki je ravno zoper njihove grehe potreben, naj se poslužujejo, zlasti večkratnega prejemanja svetih zakramentov. Kristjan, ti veš, da, če jih predolgo odlašáš, zopet padeš v prejšnje grehe in če takoj ne greš k spovedi, jih vedno več nakladaš. In zato, ker nisi imel trdne volje tega pomočka rabiti, tvoj sklep ni bil pravi, tvoje poboljšanje je nemoogoče.

Tako ste slišali, kolike pomembe je dober sklep in kako veliko reči obsega. Zato si prizadevajte, da bote tak sklep obudili vselej, kadar prejimate zakrament svete pokore, ker šele potem smete upati odpuščanja grehov. In če si slaboten ter se bojiš, da ga ne boš mogel držati in izpolniti, o, le zateci se prav zaupno k Jezusu, ki bo vse te spletke in zvijače hudobnega duha, s katerimi te on plaši, razdejal in te bo enako ozdravil, kakor mutca v današnjem svetem evangeliju. Tudi ti, ubogi grešnik, boš potem pri spovedi odkritosrčno in prav govoril in lepo osnažil svojo hišo. Le pazi, da se več ne povrneš v stare grehe, zato vsak dan ponavljaj svoje dobre sklepe ter prosi Boga za milost, da jih zvesto izpolnjuješ. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Evangelijskemu obsedeneu je podoben neodkritosrčni grešnik pri spovedi.

Jezus je izganjal hudiča in ta je bil mutast. In ko je bil hudiča izgnal, je mutec govoril. Luk. 11, 14.

O obsedencu v današnjem evangeliju pripoveduje sv. Lukež, da je bil mutast, a sv. Matevž (12, 22.) izrečno pristavi, da je bil tudi slep. Ta revež ni mogel toliko časa govoriti in gledati, dokler ni Jezus izgnal iz njega hudobnega duha. Nihče ni pa temu nesrečnežu bolj podoben, nego grešnik, ki pri spovedi ni odkritosrčen. Tudi ta je kakor obseden od mutastega in slepega hudobnega duha: 1. od mutastega, ki mu ne dá govoriti, in 2. od slepega, ki mu ne dá gledati, kar bi moral. In da je vsak grešnik, ki pri spovedi smrten greh vedoma in hoté zamolči, nekako obseden od mutastega in slepega hudobca, hočemo v naslednjem videti. — Ako bi bil morda tudi med vami, predragi v Kristusu, kak nesrečen obsedenec, kateremu hudobni duh ne dá govoriti in gledati pri spovedi, te prosim, Zveličar, pri čudežu, ki si ga danes storil, da se me poslužiš, da tega mutastega in slepega hudobnega duha izženem iz grešnika!

I. Ne zgodi se prereditokrat, da pride grešnik k spovedi ter reče: Teга greha se nisem še nikdar spovedal. Spovednik ga vpraša: Ali si ga imel za smrten greh? Odgovori: Da. Ali si ga vedoma in hoté vedno zamolčal? Da. Ali si vedel, da če tak greh zamolčiš, opraviš neveljavno in nevredno spoved? Da. Ali si hodil že dolgo tako k spovedi in prejemal morda tudi sv. obhajilo? Da. — O nesrečni grešnik! Ti si bil obseden od vraga, ki te je delal mutastega in slepega pri spovedi, da bi te bil pogreznil v brezno večnega pogubljenja. Kajti neodkritosrčnost pri spovedi je strašna pregreha, ki pahne človeka v pekel. Le poslušaj! Kaj so sveti zakramenti? Svetstva naše svete vere so. Sin božji jih je postavil v naše posvečenje. Nikoli jim ne moremo skazati dovolj časti, če jih prejemamo še tako vredno. Nevredno prejeti jih je pa greh, ki vpije v nebo za maščevanje. Zakramentalna spoved je pa ona cev, po kateri teče presveta kri Odrešenikova na naše grešne duše, da jih očisti grehov. A, neodkritosrčni grešnik, ti spreminjaš to nebeško zdravilo v strup za svojo dušo. Kako grda nehvaležnost do tvojega Zveličarja! Pa kako kruta neusmiljenost do tebe samega! Kar ti je namenjeno v večno zveličanje, obračaš si sam v pogubljenje. Kristus je namreč tako postavil zakrament svete pokore, da se moramo spovedati vseh in vsakega smrtnega greha. To je razvidno iz njegovih besed, ki jih je govoril apostolom: »Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.« (Jan. 20. 22. 23.) S temi bese-

dami je postavil vse spovednike za sodnike, kateri naj bi sodili, so li grešniki vredni odveze ali ne. Kako naj bi pa ti sodniki vedno prav sodili, ako jim vsak grešnik popolnoma ne razodene svojega dušnega stanja, ako se svojemu spovedniku odkritosrčno ne spove? Pogoje odkritosrčne spovedi moraš torej izpolnjevati, kristjan, ako naj bo odveza veljavna. Če se spoveš sicer vseh smrtnih grehov, zamolčiš pa nalašč le enega samega, ti ni odpuščen noben, prav noben greh. Sprejmeš morda odvezo, a odveza je neveljavna, spoved nevredna in svojim prejšnjim grehom si pridružil še novega: nevredni prejem zakramenta svete pokore. Da, v resnici, mutasti hudobec, ki te ima v svoji oblasti, te je pahnil v nov strašen smrten greh!

Toda, o grešnik, hudobni duh s tem še ni zadovoljen, da te je pahnil enkrat v pregreho neodkritosrčnosti, ne, ampak opetovano te zapelje potem še vanjo; ne naredi te samo enkrat mutasteга, ampak stori, da mutast ostaneš. Izvrši, kar je zapisano v današnjem evangeliju: gre in si privzame namreč sedem drugih duhov, ki so hujši od njega in ki se vgnezdijo v tebi. Kajti hudobni duh, ki te je že enkrat premotil, da si zamolčal smrten greh, te tako dobi v svojo oblast, da tisti greh potem zamolčiš še večkrat. In res se navadno zgodi, da se grešnik enkrat zamolčanega greha leta in leta ne spove, dasiravno prihaja morda vsako leto večkrat k spovedi. O nesrečni grešnik, ki nisi odkritosrčen v zakramentu sv. pokore!

A tudi to še ni vsa hudobija, v katero pahne mutasti vrag človeka. Neodkritosrčni grešnik kupiči greh na greh: nevredni spovedi sledi pri njem nevredni prejem sv. Rešnjega Telesa, božji rop. O neizrekljiva predrznost! Najsvetejšega, pred katerim se tresejo celo nebesa, se drzne tak grešnik sprejeti v svoje nevredno, grešno srce! Kristjan, kaj vendar misliš? Ali te ne spreleti groza in strah, ko ti mašnik poda angeljski kruh? Ali se ne bojiš, da bi šel v tem trenutku satan vate, kakor je šel v Judeževo srce pri zadnji večerji? — Sveti očet'e nam pričujejo, da se je v prvih časih Cerkve mnogim kristjanom tako zgodilo. Če te to ne prestraši, je izmrlo v tebi že vse versko čustvo.

Kako strašno je kaznoval Bog v stari zavezi vsako onečaščenje, vsako oskrunjenje božje službe in svojih svetih reči! Nadab in Abiu, s nova Aronova, sta Gospodu darovala kadilo z nesvetim ognjem in sta to storila zgolj v naglici; pa kaj se jima je pripetilo? S smrtjo ju je Bog kaznoval. — Oza se je samo dotaknil skrinje zaveze in sicer z najboljšim namenom, da bi namreč ne padla na zemljo; in glej, smrtna kazen ga je zadela od Boga. Koliko hujšo kazen zaslužiš pa ti, neodkritosrčni grešnik, pravim ti, ki ne prineseš h Gospodovemu oltarju nesvetega ognja, ampak pregrešno srce, in ki se ne dotakneš samo skrinje zaveze, ampak prejmeš živega Boga! Zaslužno kazen ti apostol Pavel napoveduje, rekoč: »Kdor nevredno je in pije, si sodbo je

in pije.« (I. Kor. 11, 29.) Kazen večnega pogubljenja te torej neizogibno čaka. Če je že vpila nedolžna kri Abelova z zemlje v nebo za maščevanje, koliko bolj mora šele vpiti oskrunjena kri Jezusa Kristusa za maščevanje zoper tebe, nesrečni grešnik! Ako ljubiš Boga in samega sebe, bodi torej vedno vseskozi odkritosrčen pri spovedi!

II. Kaj pa je vzrok, da marsikateri grešnik zamolči pri spovedi smrten greh? Vzrok je njegova napačna sramežljivost. »Kako naj se upam razodeti tako grdo pregreho duhovniku, ki me pozna, spovedniku, ki ima sedaj dobro mnenje o meni, svojemu dušnemu pastirju, ki kaj takega ne pričakuje od mene«, tako si misli grešnik in take misli ga zapeljejo do neupravičene sramežljivosti in od te do nemosti.

Pa ravno to je zvijača satanova, s katero lovi grešnika v svoje mreže. Ker je hudobni duh vedel, da je pri grehu sramežljivost in pri pokori zaupanje, piše sv. Krizostom, je ta red preobrnil in pokori dal sramežljivost, grehu pa zaupanje. Odtod prihaja, da se ne sramujemo grešiti, pač pa spovedati. Toda proč s to nesrečno napačno sramežljivostjo od spovedi, proč z njo h grehu! Pri grešniku naj bo, ne pri spokorniku! V spovednici mora biti vse odkritosrčno. »Kaj se sramuješ greha se spovedati,« pravi sv. Bernard, »ki se nisi sramoval ga storiti?« »Nihče mi ne reci,« pa piše sv. Avguštin, »v srcu hočem delati pokoro. Kajti ako hočeš, da se ti odpro nebesa, odpri svoja usta duhovniku!«

Sedaj pač vidiš, kristjan, da je neobhodno potrebno spovedati se greha, drugače ti ne more biti odpuščen. Kako naj pa vsled tega imenujem tvojo slabost? Zaslepljenost je, s katero prevleče satan tvoje oči, da ne vidiš spovednika z onim pogledom, s katerim bi ga moral.

Ti ga moraš namreč videti 1. kot spovednika, 2. kot človeka tvoje vrste, 3. kot svojega duhovnega očeta, 4. kot svojega dušnega zdravnika. Ako si ga v tem čvrtornem oziru predstavljaš, boš videl, da nimaš vzroka njemu nasproti greh zamolčati.

Duhovnik, kateremu se spoveduješ, je prvič tvoj spovednik, t. j. človek, katerega zakon narave, vse cerkvene in posvetne postave in Bog sam pod kaznijo večnega pogubljenja veže k neprelomljivemu molku. Spovednik je v tem oziru podoben malikom, o katerih pravi prerok, da imajo oči, pa ne vidijo, ušesa, pa ne slišijo, usta, pa ne govore, grlo, pa ne kriče. Greh, katerega njemu razodeneš, mora umreti v njegovem srcu, in če bi spovednik videl celi svet poginiti ali imel svoje življenje izgubiti, ne sme tvoje greha nikomur razodeti; on mora molčati o grehih še živih, pa tudi o grehih že umrlih spovedencev. Sv. Janeza Nepomučana so silili, mučili, utopili: grehov, katerih se mu je spovedala kraljica in katere so hoteli zvedeti, niso zvedeli od nje. Kar je pa storil in trpel sv. Janez, je dolžan

storiti in trpeti vsak spovednik. Ali se je tudi že kedaj sploh slišalo, da bi bil spovednik greh kateregakoli spovedenca kedaj komu razodel? Nikoli še. Pač so imeli spovedniki že bolezni, v katerih so bledli; pač so bili že spovedniki, katerim se je omračil um; toda niti v teh slučajih niso še nikdar razodeli spovedanih grehov. Bog tega ne pripusti. On sam čudovito varuje pečat molčečnosti na ustih slehernega spovednika in ne pripusti, da bi zakrament, ki je postavljen v zveličanje, postal kedaj vzrok pogube.

Spovednik je pa drugič človek tvoje vrste, o kristjan. Ali se morda bojiš po spovedanem grehu pri njem izgubiti čast in dobro ime? Nespametna bojazen! Dosedaj bi bil on morda lahko še mislil, da se svojih grehov ne spoveduješ odkritosrčno, ker se to žalibož ravno ne zgodi prereditkokrat. Takoj pa, ko se mu speveš velikega greha, grde hudobije, te mora imeti za odkritosrčnega spokornika, se mora spodbujati nad tvojo odkritosrčnostjo, se veseliti tvoje poštenosti in ti v srcu čestitati, da si premagal mutasteža in slepega hudobca. Nikakor te ne sme manj čislati, kakor preje, zaničevati te pa še seveda celo ne, ker ne sme pozabiti, da je tudi on sam človek, kakor si ti in da lahko ravno tisti greh, katerega si se mu ti obtožil, ali pa še večjega stori, če ga milost božja zapusti, kakor je tebe zapustila. Da, zakaj pa je Bog postavil za spovednike le ljudi in ne angelov? Zato, da se človek ne boji razodeti svojih grehov človeku, slabemu, kakor je sam. Spovednik se mora pa svojih grehov spovedati drugemu spovedniku tako, kakor se moraš ti svojih njemu. Če bi se pa ti bal spovedati njemu, bi se prav tako lahko on bal spovedati se drugemu spovedniku. Ali bi pa ne bil potem zakrament sv. pokore, to čistilno sredstvo grešnih duš, zaman postavljen? Zato rečem s sv. Avguštinom vsakemu grešniku: »Zakaj se sramuješ spovedati se mi svojih grehov? Jaz sem grešnik, kakor ti; jaz sem človek in imam na sebi vse, kar je človeškega. Spovej se torej kot človek človeku, kot človek in grešnik človeku in grešniku!«

Kaj je še nadalje spovednik? Tretič je tudi duhovni oče grešnikov, oče poln ljubezni in usmiljenja. Komu pač razodenemo svoje napake z večjim zaupanjem, nego svojemu ljubeznivemu očetu? Mislite si, predragi, hčer, ki je bila tako nesrečna, da je bila zapeljana, vendar je pa tako srečna, da ima očeta, ki jo srčno ljubi. Vprašam vas, ali se ne bo mogla odločiti, da se v svoji nesreči vrže očetu k nogam, mu razodene pregreho in ga prosi odpusčenja, pomoči in tolažbe? Da, to bo storila, če hoče ravnati pametno. In dobri oče bo premislil, da je grešiti človeško, se bo usmilil svoje hčere in porabil vsa sredstva, da jo potolaži in ji pomaga. Grešnik naj bi se pa bal svoje grehe, ki jih je storil kot slaboten človek, razodeti svojemu spovedniku, ki mu more dati kot ljubezniv oče le dober svet in izdatno pomoč! Ne recite mi tu, predragi verniki, da je

marsikateri spovednik včasih prestrog, kajti povem vam, da oče, ki ni nikoli strog proti svojim otrokom, ni njihov skrbni in ljubeči oče.

Slednjič je pa spovednik tudi dušni zdravnik grešnikov. Po ukazu in zgledu dobrega pastirja mora zapustiti 99 zvestih ovac in iti iskat eno izgubljeno. Kakor usmiljeni Samarijan mora vlivati v dušne rane svojega spovedenca olje in vino nadnaravnih zdravil in skrbeti za njegovo okrevanje. Kaj pa stori bolnik, ki ima smrtnonevarno bolezen? Ako je zdravniku ne razodene, mora umreti. Bode li tako nespameten, da bo raje umrl, nego jo razodel? Ne; on jo bo razodel in naj je še tako sramotna. Če tega ne stori, izvrši hudodelstvo zoper samega sebe. Vi, kristjani, bi pa ne hoteli spovedniku razodeti svojega grešnega stanja, ki vam mora prinesiti večno smrt, ako tega ne storite? Vi bi imeli raje pogubljenje, nego da bi se vam odprla nebeška vrata po obloženju? Odkrijte torej svojemu spovedniku dušne rane; on je vaš zdravnik, dal vam bo zdravilna sredstva ter sv. odvezo, ko zapazi pri vas resnično kesanje. Z Zveličarjem bo vsakemu kratko rekel: »Pojdi v miru in nikar več ne greši, da se ti kaj hujšega ne zgodi!« To bo vse. In vi imate pomisleke, tako milemu zdravniku razodeti svoje rane?

Pa za moj del, neodkritosrčni grešnik, recimo, da bi te tudi to, kar sem ti pravkar razlagal, ne moglo odvrniti od zamolčanja in te pripraviti do tega, da bi se spovedal svojega greha, za moj del, povem ti pa: Če se ne moreš popolnoma znebiti svoje sramežljivosti in boječnosti, se moraš pa premagati! Marsikateri bolnik se sramuje razodeti svojo ostudno bolezen, a premaša se in jo razodene. Tako moraš storiti tudi ti! Ni druge poti; izpovedati se moraš vseh in vsakega smrtnega greha ali pa boš pogubljen. To nas uči sv. vera. Če ti je ljubše, biti pogubljen, kakor pa premagati sramežljivost in bojazen, je tvoja stvar. Toda premisli, kaj delaš! Če pa nočeš pogubljenja, mi pa povej, kaj ti pomaga, da se ne obtožiš svojega greha ravno pri sedanji spovedi? Enkrat se ga boš moral vendarle izpovedati. Ali se ga mar ne bodeš sramoval tudi pri drugi spovedi? Ti se ga torej drugokrat zopet ne boš izpovedal in tako bo šlo nadalje. Če se ga pa drugokrat ne boš sramoval, zakaj se ga pač sramuješ danes? Danes gotovo nimaš toliko vzroka za to, kakor drugokrat. Kajti danes se ti je izpovedati le tega greha, drugokrat se boš moral pa še izpovedati, da si ta greh zamolčal, da si sv. odvezo nevredno prejel, zakrament sv. pokore oskrunil, nevredno prejel tudi sv. obhajilo in storil božji rop. To so pa pregrehe večje od drugih. — Naj mislim torej, kamor hočem, nikjer ne najdem pametnega vzroka greh zamolčati. Vsa tvoja bojazen in sramežljivost, o grešnik, je prazna, jalova, ničevna. Satan te je preslepil, da na duhovniku, kateremu se spoveduješ, ne spoznaš spovednika, človeka svoje vrste, duhovnega očeta in dušnega zdravnika.

Upam, da ste izprevideli, predragi v Kristusu, neizrekljivo škodo in nesrečo, pa tudi hudobijo neodkritosrčnosti pri spovedi in zato vas opominjam, da razodevate vedno svoje dušne boleznj prav odkritosrčno z otroškim srcem. Po ukazu sv. katoške Cerkve je vsak kristjan dolžan prejeti zakrament sv. pokore vsaj enkrat v letu. Čas, da to svojo dolžnost izpolnimo, se je približal pred enim tednom. Ker se pa cerkveni zapovedi zadosti le z dobro, vredno spovedjo, si prizadevajte, da bodo vaše spovedi res vseskozi odkritosrčne! Le pri takih spovedih dobite odpuščanje grehov, le take spovedi so vredni prejem zakramenta sv. pokore. Odprimo torej svoje srce spovedniku, da se nam enkrat odpro nebesa! Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Priložnostni govori.

Gena človeške duše.

(Pridiğa za postni čas.)

Kaj hoče človek dati v zameno za svojo dušo? Marka 8, 37.

Gotovo so se apostoli in učenci Kristusovi večkrat čudili, da je Kristus vedno resen in da se ni nikdar smejal; tem manj, da bi on sploh kdaj se vdal kakemu razposajenemu veselju. Pač še niso vedeli, kako mučne skrbi in misli je imel venomer v svojem srcu. Razkril jim je, kakor pripoveduje sv. Marka (8, 31.), kmalu popolnoma svoje srce. Začel jim je namreč razlagati, da mora veliko trpeti in da ga čaka obsodba na smrt. — Silno je moralo to iznenaditi apostole; kajti sv. Peter v svoji vdanosti kaj takega kar slišati ne more! Zaroti se, da se to Kristusu na noben način ne sme zgoditi. — Ali bi mi ne bili vsi takoj pritegnili Petru, ko se tako toplo zavzema za svojega Gospoda? — A kaj je moral Peter slišati: »Poberi se od mene, satan, ker ne misliš, kar je božje, ampak kar je človeško.«

Silno ostre in rezke besede! — Tako ostre in mučne, da je Kristus čutil potrebo podati pojasnilo! — Treba je namreč, da človek samega sebe zataji, treba je, da izgubi življenje, da izgubi cel svet, kadar se gre za a d u š o! — Kaj hoče vendar človek dati za svojo dušo? S kakšno ceno jo mora kupiti? Za koliko jo sme prodati? tako izzveni ta pouk Kristusov! — Zakaj gre namreč v smrt? Da odkupi človeške duše! — Kolikokrat v življenju se pač mi s sv. Petrom vred zmotimo, kadar tehtamo vrednost človeške duše? Kdo pa naj nas izučí, koliko je vredna naša duša? Na človeško sodbo se v tem oziru ni zanesti. »Mendaces filii hominum in stateris« (Pr. 61, 10.), »pri tehtanju ljudje goljufajo.« Zato je pametno, da se učimo od drugih. —

Vprašajmo se: 1. Koliko tehta človeška duša za hudiča, 2. koliko za Jezusa Kristusa, 3. koliko za Boga Očeta? Bog in hudobni duh se gotovo najbolj sovražita in si nasprotujeta! Videli pa bomo, da imata v tem oziru isto sodbo! Taka sodba bo pač gotovo resnična.

I. »Hudič hodi okrog kot rjoveč lev ter išče, koga bi požrl,« pravi sv. pismo. — Kaj pa išče? — Njegova divjačina je posebne vrste: On išče človeške duše. — Spremimo ga enkrat na tej poti! Nekdaj najde v samotni puščavi človeka, kateremu ne more prav blizu! Bil je Kristus v puščavi. Posti se namreč ter moli. Hudobni duh čaka mirno in potrpežljivo štirideset dni in štirideset noči, da bo prišla boljša prilžnost! Saj se vendar gre za neko neumrjočo dušo. Po štiridesetih dneh se mu bliža ter ga ogovori. Ker je morala ta duša biti izredno pobožna, si poišče hudobni duh primerno besedo iz sv. pisma, da bo bolj zaleglo! Zakaj tudi ne? saj se gre za neumrjočo dušo! Hudobni duh pcnuja prav nekaj malega, nekaj vsakdanjega kot izkupiček za dušo tega človeka. Podoben je onemu židu, ki hodi po kmetih nakupovat kake prav stare podobe, ki jih je kmet spravil kot staro šaro v podstrešje! Njegovo oko vidi neizmerno vredncst! A on ponudi kmetu nekaj krajcarjev, da bi vendar kmet ne začel slutiti in dvomiti!

A hudi duh je naletel! Za kruh te duše ni mogel dobiti. Ta se mora pač na vrednost duš nekoliko spoznati, si je mislil hudobni duh! Stavljaja torej višjo ponudbo. Podá se ž njim v tempelj, kajti sv. pismo pravi (Mat. 4, 5.): »Potem ga vzame hudič v sv. mesto in ga postavi vrh templja in mu reče: »Ako si božji Sin, vrzi se doli. Pisano je namreč: Svojim angelom bo zapovedal zavoljo tebe, in na rokah te bodo nosili, da ne zade-neš z nožo ob kamen.«

Težka in sitna je morala biti hudobnemu duhu ta pot! Vstopiti je moral v hišo božjo, v hišo svojega najhujšega, zmago-vitega nasprotnika, v hišo onega Boga, ki ga je pahnil iz večne in nepopisne sreče v brezno pekla! A kaj mu to? Gre se vendar za neumrjočo dušo, da, gre se zdaj za nešteto neumrjočih duš! Kajti hudobni duh je začel slutiti, da je to Sin božji in da je prišel kot odrešenik na svet, ki hoče ravno njemu iztrgati bogati plen milijonov in milijonov duš iz rok! Dva najhujša nasprotnika si torej stojita nasproti! »Vrzi se doli . . . pisano je . . .« itd. Hudobni duh je hotel s tem reči: Napačno si začel svcje poslanstvo med ljudmi! »Ne s p o s t o m, ampak d r u g a č e je treba ljudi zase dobiti. Vrzi se doli! — in vsi te bodo občudovali, kajti zgodilo se ti ne bo nič; saj ti vendar sv. pismo obeta, da te bodo angeli nosili na svojih rokah. Ne s ponižnostjo, ampak z zunanjim sijajnim nastcpom si boš pridobil slavo.« — Hotel je torej zanetiti napuh v Kristusu kot svoj čas v Adamu

in Evi! Sklicuje se ta hinavec pri tem celo na neki pobožni psalm (90.), torej na neko molitev, ki mu je gotovo nad vse zoprna! A kaj! Tu se gre za neumrjoče duše. A čudno! Kristusu je tudi slava in čast pred celim svetom, pred najvišjo oblastjo — stvar se je vendar vršila v Jeruzalemu — prazen nič v primeri z neumrjočo dušo! Kajti silno kratko, brez pomisleka je zavržel ponudbo hudobnega duha kot prazne smeti z besedami: »Ne izkušaj Gospoda, svojega Boga.«

Zdaj naenkrat izpremeni hudobni duh svoje ravnanje. Doselej je ponujal kruh, čast in slavo! Saj je vedel, da večino duš dobi za tako ceno! Da, poželjivost mesa in napuh sta nebroj duš vrgla v žrelo pekla! A tu s takimi ponudbami ne opravi nič! Zdaj se šele začne resno pogajati! Pred seboj ima strokovnjaka! Pred seboj ima tekmeca! Tega je treba najprej dobiti v past! Njegovo dušo je treba dobiti in s tem seveda je pot prosta do drugih duš! Zatorej začne zdaj res prave, velike cene ponujati. »Zopet ga vzame hudič na zelo visoko goro in mu pokaže vsa kraljestva sveta in njegovo veličastvo ter mu reče: Vse to ti dam, ako padeš predme in me moliš!« Ste čuli ponudbo? Koliko torej? »Vse to ti dam.« Vidite, da Kristusa omami, da mu v z a m e s a p o, da bi ne kupčeval, mešetaril, pogajal se, mu hoče dati »v s e«! Vse, kar je na svetu! Mahne z roko po svetu, po celem svetu, ter mu ponudi cel svet! Cel svet raje izgubi, kot eno samo dušo! Ali ne vidite, dragi v Gospodu, kako se hudobni duh strinja z božjo sodbo? Ali ni rekel pozneje Kristus sam: »Kaj pomaga človeku, ako cel svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?!« Satan je pač d u h in kot duh p o z n a vrednost duše! Kar pa kdo pozna, to tudi pravilno ceni! Za d u š o, in sicer za tujo dušo, ne z a s v o j o, je satan ponudil rade volje cel svet! Kaj bi on dal in ponujal, ko bi se mogel še enkrat samega sebe rešiti? Kaj torej, o človek, hočeš dati ti, ko nimaš ničesar, v zamenjavo za svojo dušo!

II. Pa poizvedujmo drugič, kako Kristus, živa resnica, ceni vrednost človeških duš! — Ravno pri tej izkušnji na visoki gori je Kristus izrekel svojo sodbo. Ponujal mu je satan cel svet. Nikakor ne mislite, kristjani, da je bila ta ponudba prazna! Izpoznal je hudobni duh brez dvoma velike duševne lastnosti Kristusove, vedel je, da je sposoben za kaj prav velikega! Kot je brez dvoma že večkrat duhovite, velike može zapeljal po poti slave in posvetne ničemurnosti ter jih na tem svetu visoko dvignil nad drugimi, samo da si zagotovi njihove duše, tako je nameraval s Kristusom. A tu mu pravi Kristus: »Poberi se od mene, satan!« Sramotno ga je zapodil! Poberi se! Tako vržemo ven iz svojih hiš goljufe, sovražnike, tatove, roparje, nadležneže. Kljub velikanski ponudbi celega sveta, kljub vsej hinavski prijaznosti hudobnega duha ima Kristus, ki je bil drugače posebljena ljubezen, tako hudo besedo za njega: »Poberi se!« Hotel je s tem reči: Goljuf nesramni!

Ponudba tvoja je ničeva! Za dušo pač cel svet ni primerna odkupnina! Ko bi bil satan drugače nastopil, ko bi mu bil iztrgal kako dušo, ko bi Kristus videl možnost izgubljeno dušo nazaj dobiti, bi pač bila stvar drugačna! Da, kadarkoli vidi Kristus pred seboj dušo, ki bi se mogla še rešiti, postane Kristus nakrat drugačen. Tedaj nima miru, tedaj nam postane nerazumljiv! Tedaj še satanovo družbo prenese, pred njim se poniža tako-rekoč, za katerega je sicer imel samo besedo: »Poberi se!« Z apostoli se je namreč družil kot z brati, ž njimi je počival, je hodil, je učil ljudstvo! »Ne hlapce, ampak prijatelje vas imenujem« — in med temi njegovimi vsakdanjimi prijatelji je bil eden — Iškarijot — »hudič!« »Nisem vas odbral dvanajst? in izmed vas je eden hudič!« (Jan. 6. 71.) Tako zakliče sam svojim apostolom. Kako se je Kristus trudil za to dušo! Kako dolgo je mirno prenašal njegovo družbo! Kako globoko se je pred Judežem Iškarijotom ponižal! »Bilo je po večerji,« pravi sv. Janez (13, 1—17), ko je že hudič vdihnil v srce Judu Iškarijotu, naj ga izda . . . Tu vstane Jezus od večerje, sleče oblačilo in vzame prt ter se prepaše. Potem vlije vodo v umivalnik in začne učenecem umivati noge. — Kaj, dragi kristjani, je čutilo Jezusovo Srce, ko je klečal pred Judežem ter mu ponižno umival noge, medtem ko je obenem sedel že satan v njegovem srcu! Vidite Kristusa nekako klečati pred satanom! Tu se je pač šlo za dušo, in sicer za dušo Judeža! O, da bi to dušo mogel iztrgati satanu, poklekne pred Judeža, poklekne nekako celo pred satana! Toda tega satana je moral Kristus celo poljubiti. »Kogar bom poljubil, ta je; zgrabite ga in odpeljite varno.« (Mark. 14, 14.) Te besede, ki jih je Judež farizejem govoril, je Kristus v duhu slišal. Vse pripusti Kristus! Vse mu je prazen nič; nevarnosti ne vpoštevava. On se pusti poljubiti. »S poljubom torej izdajaš Sinu človekovega.« (Luk. 22. 48.) On vidi le eno, to je dušo svojega apostola Judeža. »Večje ljubezni nima nihče, da kdo da svoje življenje za svoje prijatelje.« (Jan. 15, 13.) Pač res! Večje ljubezni ni bilo, kot je bila ljubezen Kristusova. Zdaj gre v smrt za svoje prijatelje, za nas, za cel svet ter uresniči svojo lastno besedo: »Jaz sem dober pastir; dober pastir da svojo dušo za svoje ovce.« (Jan. 10, 11.) Kaj je Kristus pasel? Za koga hoče biti pastir? Kaj je vendar na teh prijateljih, da se Kristus tako silno naveže na nje? Duše so, neumrjoče duše. Kaj morajo biti te duše vredne, da zapušča druga božja oseba nebesa, da pride na svet in da gre v smrt za nje, da se pusti križati!? In vse to za tuje duše, ne za svojo! Kaj hočeš, človek, ti dati v zameno za svojo dušo, ko je Kristus dal samega sebe za tuje, za naše duše?

III. Trpljenje Kristusovo nam pa, dragi kristjani, jasno kaže, kako B o g O č e sodi o vrednosti človeške duše. Zapustite z menoj v duhu za nekaj trenutkov to cerkev. Poglejmo v duhu za dva tisoč let nazaj. Spremimo našega Zveličarja tja v samoto na Oljisko goro ter čujmo ž njim nekoliko! Vstopimo v

ono hišo žalosti, strahu in smrtne groze. Sv. pismo piše na vhod onega žalostnega kraja sledeče besede: Začel se je žalostiti in se bati, potrta je bila njegova duša in studilo se mu je. Po tem svetem hramu odmeva beseda: »Moja duša je žalostna do smrti.« Obšla je Zveličarja, ki je bil sicer tako zamozavesten in miren, smrtna groza, tako da se je tresel. Ste že gledali, dragi kristjani, kako umira človek? Morda je bil vaš prijatelj, vaš sorodnik, vaš oče, vaša mati, vaš otrok. Niste se zgrozili nad tem obupnim bojem na življenje in smrt? Pred vami je človeška narava, ki je že popcplnoma oslabela, obnemogla! Neki neviden sovražnik jo stiska bolj in bolj, njeni upori so tako brezupni! Ni miru ni počitka, oko išče rešitelja, ki ga ni, prsi nočejo več dihati, kri zastaja . . . Kako iz srca radi bi pomagali! To nas še tolaži, da zavest ni več jasna, da ne čuti vse bolesti. Tu pa leži Odrešenik na tleh, ki je bil doslej popcplnoma zdrav, čvrst, ravno v najlepši moški dobi! Bil je 33 let star, na višku svojega življenja! Dotaknil se njega nikdo ni, tudi bolezen ne. Njega je vrgla na tla žalost in bridkost, obup. Tri ure se bori obupno, sam v temni noči, ž njo, ki se ga vedno tesneje oklene; nakrat se pokažejo krvave srače krvi, ki tečejo doli na zemljo! Krv se vedno ustrašimo, kjerkoli jo vidimo. Ne udarci, ne žebliji, ne trnji, ne biči niso izvabili te krvi, ampak notranja neizmerna bolešt. Kako grozne so morale biti te tri ure v votlini na Oljiskí gori, pričajo najjasneje njegove besede: »Oče, vse ti je mogoče; vzemi ta kelih od mene, pa ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti.« Kristus se torej obotavlja, hoče nazaj, obtiči na svojem potu, ki ga je že skoro dokončal. On, ki je z veseljem nastopil svojo pot kot orjak, ki je v orjaških korakih premeril določeno mu pot kot pravi sv. pismo, se prestraši ter noče naprej. Kakšna groza je morala biti v njegovem srcu, da mu je izvila besedo: »Oče, vzemi ta kelih od mene!« Slabo stoji naša stvar. Najboljši oče čuje iskreno prošnjo svojega toliko ljubljenege sina, naj ga reši takih muk. Kaj bi mi storili v takem slučaju ob postelji umirajočega? Prošnja sina na eni strani, na drugi strani naše neumrjoče duše. In te neumrjoče duše tehtajo več za Boga Očeta kot življenje lastnega Sina! Bog Oče ga ne usliši, zavrže njegovo prošnjo. Od tega trenutka bo na vekov veke donela visoka pesem ljubezni po celem stvarstvu: »Tako je Bog ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina!« To je torej vrednost človeške duše. Ni torej več nobenega dvoma. Dokazi so prejasni. Hudič je hotel dati v zameno cel svet za eno samo dušo. Kristus je pokleknil pred Judeža ter ga je poljubil, da bi rešil njegovo dušo. Bog Oče zavrže prošnjo lastnega Sina, da reši človeške duše. Kaj, o kristjani, naj mu torej damo v zameno za našo dušo? In vendar, o dragi kristjani, ni nobena stvar na svetu tako ničeva, tako nizka, da bi mi takoj ne dali svoje duše zanjo. Preiščimo svoje hiše do zadnjega kota in videli bomo: ni nobenih smeti, ki bi ne bile človeku več vredne kot neumrjoča duša.

Naši smrtni grehi nam jasno kažejo cene, ki jih mi nastavimo svojim dušam! Za denar, za dobiček se lahko med nami nešteto duš kupi. Da smo si par kronic zaslužili, smo dali večkrat mirno svojo dušo. Da smo mogli kratek čas v prijetni družbi ostati, smo dali svojo dušo. Prodali smo dušo svojo za žganje, za vino, za pivo! Da smo mogli par ur še spati, smo dali svojo dušo, ker nismo ob praznikih hodili k maši. Da smo mogli plesati, smo dali svoje duše. Da smo mogli krožnik mesa jesti, smo ob petkih dali svojo dušo. Skratka: med nami ima duša najmanjšo vrednost, velja prazen nič, vse drugo je nam več. Kaj ste pa vi, neumrjoče duše, nam tako žalega storile, da delamo z vami tako nespametno, brezsrčno in brezobzirno? Kaj je vaša pregreha? Kaj je vaša krivda? Skrajni čas pač je, da pre naredimo svojo sodbo o vaši vrednosti. Varali smo se, ogoljufali smo se. Prejasno so nam hudič, Kristus in Bog pokazali, za kakšne cene oni odkupujejo duše. V luči teh zgledov pač lahko odgovorimo Kristusu: Ni je cene na širnem svetu, za katero bi mogli dušo prodati. V tem postu hočemo odločno preklicati in uničiti vse one pogodbe, v katerih smo za nevredne cene svoje duše prodajali. Nazaj jo moramo dobiti, naj nas velja, kar hoče, in za celo bodočnost storimo trden sklep: Svoje duše ne prodamo za nobeno ceno več. Amen.

Dr. Lambert Ehrlich.

O izgubljenem rajju.

(Govor v ženskem delavskem društvu. — Konec.¹)

Lahko bi navedel sto in sto zgledov iz življenja svetnic. Toda mesto teh naj vam zadostujejo prepričevalne božje besede, ki so zapisane v bukvah Pregovorov (pogl. 31.) o sveti ženi: »Kje najti močno ženo? Njena cena je ko reči iz daljnega in od zadnjih pokrajin . . . Poišče si volne in prediva in dela po umetnosti svojih rok. Ona je kakor kupčeva ladja; iz daljnega si prinaša kruha. Še ponoči vstaja in daje pridobitka svojim domačim in jedi svojim deklam. Ogleda si njivo in jo kupi; od pridelka svojih rok zasadi vinograd. Z močjo si opasuje ledja in utrjuje svojo roko. Skusi in vidi, da je dobra nje kupčija; njena luč ponoči ne ugasne. Svojo roko steguje po težkih rečeh in njeni prsti prijemajo vreteno. Ne boji se za svojo hišo snežnega mraza; zakaj vsi njeni domači imajo dvojno oblačilo. Odeje si napravlja; tančica in škrlat je njeno oblačilo. Dela tanko platno in prodaja in pas daje Kananejcu . . . Pregleduje pota svoje hiše in ne je brez dela kruha.« Tako slavi in hvali sam Sv. Duh v sv. pismu pridno in delavno žensko. Taka pridna in delavna ženska je v resnici srečna. Njena hiša je raj.

¹ Gl. Duh. Pastir, l. 1913, str. 59.

Ako hočeš biti torej srečna, delaj pridno. Ženska, ki pase lenobo, ima v hiši sam nered, ki je podoben peklju. V takem peklju stanovati ni prijetno. V taki hiši gre vse narobe in v zlo. Ko vstopim v kako hišo, brž spoznam, ali je v njej raj ali pekel. — Ni dovolj pa, da si sama pridna in delavna, marveč moraš skrbeti, da bodo v hiši vsi pridni in delavni. Teško je na primer otroke dobro vzgojiti, ni pa tako težko otroke privaditi pridnosti in delavnosti. Ako se pa otroci navadijo pridnosti in delavnosti, je s tem že pčlovica dobre vzgoje dosežena. Otroci nimajo prave pameti, zato jih je treba k delu naganjati, ako hočemo, da bodo srečni. Dobro je za človeka, da nosi jarem že od mladosti, pravi sv. pismo. Predvsem moraš sama dajati v tem lep zgled. Kdor zjutraj v postelji poležava, ne more opraviti ne molitve, ne premišljevanja in se ne more udeležiti sv. maše. Ako pa zjutraj svoje molitve ne opraviš, si cel dan nemirna in zmedena in nisi srečna in zadovoljna. V potu svojega obraza moraš jesti svoj kruh — to je prvi pogoj za zadovoljnost in veselje.

2. Da bo pa tvoja hiša, tvoja sobica raj, ni dovolj, da si delavna, da trpiš, kakor je vsakemu zemljanu prisojeno (saj trpijo tudi hudobni duhovi v peklju). V tvoji hišici mora biti Bog. Beremo v sv. pismu, da se je Bog izprehajal po rajju. Bog mora biti tvoj prijatelj, ki se s teboj izprehaja. To je drugi pogoj, ako hočeš biti srečna. Ali imaš v svoji hiši kako znamenje božje pričujočnosti, v katero se moraš pogostoma ozirati, ali imaš podobo Matere božje in podobe svetnikov, ki te spominjajo Boga in ti kažejo pot do prave sreče in zadovoljnosti? Koliko je dandanes takih hiš, v katerih imajo vse mogoče posvetne, nesramne in nečimerne podobe, le svetih podob nimajo. Ko vstopim v tako hišo, brž spoznam, ali je v njej raj ali pekel.

3. To pa ni še dovolj! V tvoji hiši, v tvoji sobici mora biti strah božji, mora biti izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi. Ko je Adam prelomil božjo zapoved, se je tekel skrit v grmovje. Tako se godi z vsakim človekom. Kadar greši, ni več srečen. Skriva se pred ljudmi, ker mu vest ne da miru in se boji Boga, ki ga je razžalil. Le tisti, ki izpolnjuje božje in cerkvene zapovedi, nastopa lahko z odkritim čelom povsod, ker se nobenega ne boji. Grešnik je podoben plahi zveri, ki se skriva po gozdnem grmovju. Grešnik se zlasti boji smrti, ker se boji priti pred obličje božje. Kdor je kaj ukradel, osleparil ali kako drugo škodo napravil, je v večnem nemiru, dokler škode ne poravna in se z Bogom ne spravi.

4. V rajju je bilo drevo življenja. Kdor bi bil jedel od tega sadja, bi bil živel vekomaj. Pregnani iz raja ne moremo več najti tistega drevesa. Le Bog vé, kaj se je z njim zgodilo in kam je zginilo. Zato je prisojeno vsakemu človeku, da mora umreti. Namesto tega sadja pa nam je Bog dal drug sad, ki ima moč, da deli vsem večno življenje in da bodo naša trupla na

scodnji dan iz groba vstala. Ta sad je po razlagi sv. očetov najsvetejši zakrament. Kristus je rekel: »Kdor jé mójje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.« Izgnani iz raja nimamo druge pomoči, ako hočemo vekomaj živeti, kot da se poprimemo Zveličarja Jezusa Kristusa. Kdcr vanj veruje, bo živel in tudi če umrje, bo živel, ker ga bo poslednji dan obudil v življenje. Zaupajmo torej v Gospoda, sprejemajmo pogostoma njegovo sv. Rešnje Telo, da bomo živeli. Najsvetejši zakrament je tisti sad, ki nadomestuje sadje, ki je je rodilo drevo življenja v raju. Vsaki dan, če moreš, jej od tega sadu, da boš srečna in zadovoljna že na tem svetu, da bo tvoja hiša in tvoja sobica pozemljski raj. Koliko je dandanes raditega nesrečnih in nezadovoljnih, ker ne sprejemajo sv. zakramentov! Imajo sicer v obilici drugih pozemljskih dobrot, a kljub temu se vlačijo po cestah kot mrtve živali, ker ne jedó od drevesa življenja, ki je Kristus v najsvetejšem zakramentu. Potožil se je neki visok posveten dostojanstvenik, da se ga je začela prijematí velika žalost in černost. Njegov prijatelj pa mu je odgovoril: »Svetujem ti, da začneš pogosto hoditi v cerkev, da greš k sv. spovedi in prejmeš sv. zakramente.« Glejte, to je edini pravi nasvet za vse, ki jih tare posvetna žalost in černost.

5. Še na eno stran ne smemo pozabiti, ako hočemo, da bo naša hiša podobna raju. V raju je bilo tudi drevo spoznanja dobrega in hudega. Na tem drevesu je bilo prepovedano sadje, ki je za človeštvo toliko gorja rodilo. Ako hočeš, da bo tvoja hiša srečna, ne smeš gledati tega drevesa in ne smeš jesti od njegovega sadu. To je sad, ki ga ponuja hudobni duh, sad posvetnega veselja, posvetnega uživanja in mesene nasladnosti, ki pelje v pogubljenje. Bog nam je dal v zameno drugo drevo, katero smemo gledati in katerega sad smemo jesti kolikor hočemo, namreč **drevo sv. križa**. Ali imate, drage družtevnicе, v svojih hišah in v svojih sobicah **drevo sv. križa**? Ali se ozirate pogostoma v to drevo, ali premišlujete večkrat Jezusa križanega, ali jeste sad, ki ga rodi to drevo, t. j. milosti, ki nam jih je na križu zaslužil in ki jih deli vsem, ki vanj verujejo in ga ljubijo? Kako žalostno je, da nimajo v nekaterih hišah niti božjega razpela. Prevideval sem že v taki hiši, kjer so morali iti k sosedovim po božje razpelo. Skrbite torej, da bo to drevo spoznanja dobrega in hudega, ki nam je je Bog dal namesto onega v raju, v hiši na očitnem mestu, da se bodo vsi nanj ozirali. Pazite, da se ne priplazi v naše stanovanje kača, da ne začnete z njo klepetati, kakor Eva, govoriti prazne, ničemurne, nespodobno, prevzetne in bogokletne besede in da vam ne dá uživati svojega sadu, t. j. pregrešnega veselja in pregrešnih nasladnosti. Vaša hiša bi tako postala pekel.

6. Po sredi raja pa je tekla velika reka, ki je zemljo namakala. Ta reka pomenja milost božjo, ki namaka naše srce. Ako

boš vse to storila, kar ti veleva Bog, bo tvoja duša polna milosti in blagoslovljena boš med ženami! Podobna boš drevesu, ki rodi dober sad. Ta dobri sad so sv. čednosti in dobra dela. Prerok Ecehijel je videl reko, ki je tekla izpod praga svetišča proti jutru. Na obeh straneh je rastlo drevje, ki je vsak mesec cvetelo in rodilo sad. Tako boš tudi ti vsak mesec, da, celo vsak teden in vsak dan mogla pokazati kako dobro delo, ki si je storila, ali kako sv. čednost, v kateri si se vadila. Tvoja hiša bo raj, in vsi, ki bodo v njej, bodo rodili kakor ti, obilo dobrega in zlahtnega sadja.

* * *

Blagoslovljena hiša, v kateri stanuješ, blagoslovljena sobica, v kateri deluješ in počivaš, ako v vseh rečeh izpolnjuješ voljo božjo! Tu je tvoj raj, ako le hočeš. Sv. Rozalija, katere god praznujemo dne 4. septembra, je bila iz kraljeve rodovine. Poslušala pa je glas božji, ki jo je klical, zapustila očetovo bogato hišo in šla prebivat v neko podzemeljsko votlino. V tej podzemeljski votlini je živela dolgo vrsto let. Tam je v kamen vdolbla tale napis: »Jaz Rozalija, hči Sinibalda, gospoda Kviskine in Rož, sem hotela v tej votlini stanovati.« Po božjem navdihnjenju se je potem preselila v še bolj puščavo votlino. Zgodovina pravi, da je v tej votlini živela v nebeškem premišljevanju do smrti. Šla je v nebesa ovenčana z vencem večnih rož ljubezni in večnih lilij sv. devištva.

Kakor je tej sveti devici bila tista votlina raj, tako skrbi, draga kristjana, da bo tudi tvoja hiša, tvoje stanovanje raj, v katerem boš zadovoljno, veselo in srečno živela, da boš mogla iti na koncu svojega življenja, ovenčana s krono dobrih del in zaslug kakor nevesta, nasproti sv. jezemu nebeškemu ženinu Jezusu Kristusu v nebesa, kjer boš z njimi združena v večni ljubezni.

Dr. Egidij.

O pomenu III. reda sv. Frančiška za krščanske zakonske.

Ko je hodil približno pred 700 leti sv. Frančišek po Italiji od mesta do mesta, od sela do sela, povsod oznanjajoč sv. pokoro, tedaj ga je prosilo na njegovih misijonskih potovanjih mnogo, mnogo oseb obojega spola, da bi jih sprejel v svoja reda, katera je ustanovil. Prosili so ga imenovane milosti odrasli sinovi, odrasle hčere, katere je vezala velika dolžnost, da skrbijo za svoje priletne starše; prosili so ga imenovane milosti zakonski možje, zakonske žene, katere je vezala sv. dolžnost, da skrbijo za svoje otroke, da vzgojujejo v krščanskem duhu svoje otroke; prosili so ga imenovane milosti možje, ki so opravljali to ali ono javno službo, katere niso smeli zapustiti, ako niso

hoteli oškodovati blaginje mnogih, mnogih. Tisoči in tisoči so vrelí k sv. Frančišku na njegovih misijonskih potovanjih in so ga prosili, da bi smeli postati njegovi učenci, njegove učenke. Sv. Frančišek ni mogel in ni smel ugoditi prošnjam vseh prosilcev in prosilk, ampak je sprejel samo nekatere v svoja reda. Ostale je pohvalil zavoljo njihove hvalevredne namere in jih poslal na njihov dom z zagotovilom, da bode poskrbel zanje, da bodo lahko tudi med svetom živeli sveto in si pridobili krščanske popolnosti. Sv. Frančišek ni mogel in ni smel vseh prosilcev, prosilk sprejeti v svoja reda, ker bi bil s tem mnogim družinam škodoval, ker bi bil s tem mnogo družin razdružil, bi bil ločil otroke od staršev, starše od otrok, moža od žene, ker ne bi bil s tem preosnoval krščanskih družin na temelju sv. evangelija, ampak bi bil s tem mnogim krščanskim družinam razrušil temelj obstoja. Tistim, katerih ni smel, ni mogel sprejeti v svoja reda, je obljubil, da jim bode sestavil navodila, da bodo tudi med svetom lahko živeli nekako kot redovniki in redovnice. Tako je nastalo vodilo III. reda sv. Frančiška, katero je potrdil papež Honorij III. in katero je prikrojil pokojni papež Leon XIII. sedanjim časovnim potrebam.

Ljubljeni v Gospodu! Sv. Frančišku je bil III. red mogočno sredstvo, s katerim je prenovil obličje človeški družbi, s katerim je preosnoval na temelju sv. evangelija krščanske družine. Glejte ono prestvarjajočo, presnavljajočo moč, katero je imel III. red za časa sv. Frančiška, ono prestvarjajočo moč, ono presnavljajočo moč, pravim, bi imel III. red sv. Frančiška tudi dandanes, ako bi toliko zakonskih mož, toliko zakonskih žen stopilo v III. red, kolikor jih je stopilo za časa sv. Frančiška. A dandanašnje zakonske može in žene je težko, težko pripraviti do tega, da bi stopili v III. red. Sto in sto ničevih razlogov jim je treba izpodbili, preden jih dovedeš do tega, da postanejo tretjeredniki, tretjerednice. Toda vzrok temu, da se zakonski današnjih dni nič ne zanimajo za III. red, je to, ker ne poznajo njegove koristi za krščanske zakonske. Tudi med vami, krščanski možje, krščanske žene, jih je malo, ki so udje III. reda. A če bi tudi poznali, kako velike koristi je III. red za krščanske zakonske, menim, da bi se število tretjerednikov znatno pomnožilo med zakonskimi možmi in ženami v tej duhovniji. Zato menim, da bodem prav storil, ako vam danes izpregovorim par besedi: 1. kakega pomena je III. red sv. Frančiška za krščanske zakonske in 2. kakega pomena je III. red za krščansko vzgojo otrok.

I. Preden vam govorim, kakega pomena, koristi je III. red za krščanske zakonske, za krščanske družine, vam hočem izpregovoriti par besed, kako nesrečni so dandanes mnogokateri zakoni, kako vlada dandanes po premnogih družinah nezado-

voljnost, kako je dandanes med mnogokaterimi zakonskimi prepričanostmi, sovražstvo, nezastopnost. Toda, kje je iskati vzrokov, da med nekatere družine nikakor noče posejati solnce medsebojne ljubezni, zastopnosti in tudi ni nobenega upanja, da bi v bodoče posejalo? Vzrok temu žalostnemu in prepogostnemu pojavu v današnjih družinah je to, ker je že družina pri svoji ustanovitvi nosila v sebi kal nesreče, nezastopnosti. Kaj namreč dovede dandanes toliko in toliko mladih ljudi do tega, da si podajo desnico k zakonski zvezi? Znabiti čista, nesebična ljubezen, čisto, nesebično medsebojno nagnenje? Ne, ampak podla strast, sebičnost. In, koliko jih še vrhutega nevredno prejema zakramenta sv. zakona! Koliko jih zaradi nevrednega prejema zakramenta sv. zakona ne preme od Delivca vsega dobrega nobenih milosti, ki so lastne zakramentu sv. zakona, da bi mogli svoje veleodgovorne dolžnosti natanko izpolnjevati! Toda, da bi sedaj v zakonskem stanu popravili to, kar so zagrešili v samskem stanu, kar so zagrešili, ko so stopili v zakonski stan, s tem, da vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti. Kaj še! Na to še misliti ni. Vsled vednih prepričanosti, vednega sovražstva je stanovanje takih zakonskih bolj podobno peklu, kot pa stanovanju krščanskih zakonskih. Kakor so poprej v samskem stanu mnogokateri zakonski, ki se v zakonskem stanu vedno prepričujejo, zmerom iskali prilike, da so se sešli, tako sedaj v zakonskem stanu taki zakonski iščejo prilike, da se drug drugemu izognejo. Kakor je mnogokateri zakonski, ki se v zakonskem stanu vedno prepričujejo, dovedla podla strastna ljubezen v zakonski stan, tako sedaj v zakonskem stanu take zakonske vedno bolj razdružuje divje sovražstvo. Može takih zakonskih dvojic začnejo zahajati v gostilne, kjer popivajo, da pozabijo svoje brezmejno gorje. Žene pa zahajajo v vas k svojim prijateljicam, da potolažijo svoje žalostno srce. Pa taki ženini obiski povzročajo, da se žena navzame prepričanja, da slabšega moža ni na svetu, kot je njen mož in njeno srce se sčasoma popolnoma odtuji možu. Oh, kako nesrečne so pač take zakonske dvojice. Toda naj bo dovolj mojih besed o takih zakonskih.

Obrnimo svoje oči k zakonski dvojici, katere mož je bil že kot mladenič v III. redu sv. Frančiška. Tretji red ga je obvaroval v njegovem samskem stanu vseh onih strašnih grehov, ki izkopljejo toliko in toliko današnjim mladeničem grob njihovi časni in večni sreči. Za zakonsko družico si je poiskal dobro, delavno, pošteno, krepostno dekle. Z največjo vestnostjo se je pripravljaj s svojo nevesto na zakrament sv. zakona, pripravljaj z molitvijo in z dolgo spovedjo. Prepričan je bil, da je ves človeški trud zastoj, kjer Bog ne da svojega blagoslova. Takima poročencema je pač lahko vsakdo na dan njune poroke prekoval srečno bodočnost. Kakor poprej v samskem stanu, tako sedaj v zakonskem stanu začneta in končata vsak dan z molitvijo, nikdar ne opustita molitve pred in po jedi. Mož tretje-

rednik gre gotovo vsak mesec vsaj enkrat k sv. spovedi in k sv. obhajilu, kjer zajema moč, da lahko nosi bremena zakonskega stanu. Njegova vrla žena se ne pusti nadkriljevati od moža glede gorečnosti za pogostno prejemanje sv. zakramentov in gre tudi najmanj enkrat v mesecu k sv. zakramentom. Pri sv. obhajilu se poživi njena ljubezen do Boga, a poživi se tudi njena ljubezen in vdanost do moža. Spremlja svojega ljubljeneža moža po možnosti k tretjeredniškim mesečnim shodom in kmalu dozori v njej sklep, da hoče tudi ona postati tretjerednica. V to svrhu prosi moža dovoljenja, ker zakonska žena sme le z dovoljenjem svojega moža stopiti v III. red.

Vprašam vas, ali more predobri Bog taki zakonski dvojici odreči svoj blagoslov, svoje milosti? Ne. Obilen blagoslov rosi na tako tretjeredniško družino iz roke predobrega nebeškega očeta in taka družina, ki natanko živi po duhu vodila III. reda, je podoba tudi časne sreče, podoba pravega časnega blagostanja. Pa tudi mora vladati blagostanje v dobri tretjeredniški družini. Vzorna tretjeredniška družina ne izda niti vinarja po nepotrebem. Kako naj bi ga pa tudi izdala? V tretjeredniških družinah ne hodijo na mizo izbrane, dragocene, a vrhutega malovredne jedi, ne obiskujejo gostiln, ne izdajajo za ničemurno obleko denarja. Vse to jim namreč prepoveduje vodilo III. reda. Vodilo III. reda prepoveduje razkošje v obleki in zapoveduje, naj se tretjeredniki oblačijo svojemu stanu primerno. Vodilo tretjega reda zapoveduje preprostost in zmernost v jedi in pijači in prepoveduje hoditi po nevarnih zabavah in tako polaga temelj pravemu ljudskemu blagostanju.

Tretji red zamori v svojih udih veselje do onega, kar je nizko, grešno, ničemurno in zbuja zmisel za vse, kar je dobro, lepo, vzvišeno, zmisel za vestnost v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti, za darežljivost, usmiljenost do ubogih. Spominjam vas zveličane Benvenute Ankonske, ki je živela pred 600 leti. Bila je visokega, plemenitega rodu in je že v nežni mladosti stopila v III. red. Svojih dolžnosti kot tretjerednica ni samo v samskem stanu izpolnjevala z največjo natančnostjo, ampak tudi kot zakonska žena; a tudi dolžnosti, katere je imela kot žena, mati, gospodinja je izpolnjevala z največjo točnostjo in resnostjo. Vsa prešinjena od duha III. reda je vedno rada pomagala ubogim, vrata njene hiše so bila vedno odprta siromakom; sebe in svoje otroke je oblačila preprosto, da je tem laže bogato miloščino delila. Kadar so močile solze hvaležnosti siromakov njene darežlive roke, tedaj se je topilo njeno plemenito in usmiljeno srce največjega veselja. Glejte vzor prave matere, žene, gospodinjice. Take sadove obrodi III. red sv. Frančiška!

Seveda se pojavijo tupatam oblaki nesreče, bridkosti na obzorju in zakrijejo solnce sreče tretjeredniški družini. Tudi tako bogoljubno tretjeredniško družino obiše Bog s križi, z nadlogami, z bridkostmi. A taka bogoljubna tretjeredniška dru-

žina, dobro vedoča, odkod prihajajo bridkosti, dobro vedoča, da so bridkosti velike koristi za krščansko popolno življenje, govori s potrpežljivim Jobom, kadar jo Bog obišče z bridkostmi: »Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor se je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi češčeno Gospodovo ime.« (Job. 1, 21.)

II. Tretji red nudi krščanskim zakonskim sredstva, da lahko srečno živijo, da lahko živijo krščansko popolno življenje, po-
 laga krščanskim zakonskim temelj časne in večne sreče. Tretji red nudi krščanskim zakonskim vsa sredstva, da lahko vestno izpolnjujejo vse svoje odgovornosti polne dolžnosti, pomaga krščanskim staršem pri izpolnjevanju vseh njihovih dolžnosti. Posebno pa pomaga III. red krščanskim staršem pri vzgoji njihovih otrok, da vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti kot očetje, kot matere. Dobro vzgojeni otroci so največja sreča staršev, so krona družinske sreče. Kako pa pomaga tretji red staršem vzgajati otroke? Tretji red sv. Frančiška pomaga vzgajati staršem njihove otroke s tem, da navaja starše k onim čednostim, ki so nadvse potrebne krščanskim vzgojiteljem. Predvsem je potrebna krščanskim staršem-vzgojiteljem resnična, kremenita pobožnost, modra odločnost, da strejo v otroku že v prvih letih njegovo samovoljnost; nadalje morajo starši svoje otroke tudi k temu navajati, da si marsikdaj v življenju odrečejo tudi ono, kar samo na sebi ni slabo. Posebno pa si morajo starši prizadevati, da dajejo svojim otrokom lep zgled. Glejte, k vsem tem krepostim, ki so staršem-vzgojiteljem nadvse potrebne pri njihovi vzgoji otrok, navaja starše-vzgojitelje III. red sv. Frančiška!

(Konec prihodnjic.)

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Pod svobodnim solncem.** Povest davnih dedov. I. in II. knjiga. (F. S. Finžgarjevih Zbranih spisov I. in II. zvezek. Leposlovna knjižica X. in XI. zvezek. V Ljubljani 1912. Katoliška Bukvarna. Cena 3 K in 3 K 80 h, vez. 4 K in 4 K 80 h.)

Zares krasno! Tako sem vzkliknil, ko sem prebral Finžgarjev zgodovinski roman »Pod svobodnim solncem«. Prav imajo kritiki, ki pravijo, da smo dobili Slovenci v Finžgarju svojega Sienkiewicza! S takim mladostnim navdušenjem, kakor Finžgarjev roman, sem bral v zlati mladeniški dobi Fr. W. Weberjev »Dreizehn'inden« in Wallacejevega »Ben Hurja«.

S svojim zgodovinskim romanom je ustvaril Finžgar delo, ki je vredno, da se uvrsti med klasična dela svetovnega slovstva. Da se bo Finžgarjevo ime bleščalo poleg Prešerna med slovstveniki svetovne slave, to je tudi v resnici naše trdno prepričanje. Razveselil sem se, ko sem izvedel, da se je našel mož, ki hoče Finžgarjev roman brezdvomno Finžgarja vredno prevesti v nemščino! Prepričan sem, da bo tudi nemški prevod marsikak Slovenec vzel z zanimanjem v roke in ga prebiral s slastjo. De'lo mojstra, ki tako z lahkoto in vsestransko obvladuje slovenski jezik, kakor Finžgar, more dostojno prevesti na nemščino pač le mojster, kakršnega se je že tolikrat izkazal naš Funtek!

Finžgarjev roman bo brala s posebnim navdušenjem in z veliko koristjo naša slovenska mladina. Ne smelo bi pa biti med nami tudi nobenega izobraženca sploh, ki bi se ne seznanil z vsebino tega tako bogatega romana. Kako živo in nazorno nam je pisatelj naslikal dobo Justinijanovo, v kateri se vrši dejanje, nam predočil kraje, po katerih se premikajo slovenske in bizantinske čete! Kako mojstrsko je izklesal posamezne značaje, da se nam neizbrisno vtisnejo v spomin! Za Iztoka, Ireno, Ljubinico smo vsi navdušeni in jih spremljamo s sočutjem ter jim želimo vse sreče, Epafrodita občudujemo v njegovi neizčrpnih požrtvovalnosti in hvaležnosti pa tudi pretkanosti, Radovana — godca in pevca — se vselej razveselimo, kadar nastopi. S studom pa se obračamo od Azbada in Teodore ter pomilujemo Justinijana. Hunu Tunjušu privoščimo končno usodo, dasi mu priznavamo z Iztokom izredno spretnost in hrabrost v boju. Veselimo se, da ta zvitorepec ne bo več ščuval slovanskih bratov enega na drugega. Kako smo zadovoljni, da se posreči slednjic Iztoku zediniti Slovene in Ante, da skupno uničijo svoje sovražnike in spoznajo, kaka moč je v njih, ako nastopajo složno. Z neskaljeno radostjo končno pozdravljamo zvezo Iztoka, ki je sicer še pogan, z Ireno, navdušeno kristjano, ki bo gotovo kmalu privedla Iztoka in njegov narod do spoznanja krščanske resnice.

Prof. Fr. Rebl.

2. **Drobnice. Petra Bohinjca izbrani spisi.** I. zvezek. Kranj 1913. Založilo, natisnilo in izdalo »Tiskovno društvo v Kranju«. Cena broširani knjigi 1 K.

Peter Bohinjec je priznanó spreten delavec na našem književnem polju. Samorastel tip: izviren v snovi, markanten v pripovedi, koncinen v slogu, hladen v obrazovanju. Škoda, da ni našel pri svojem literarnem delu več solnčnih dni! Z »Drobnicami« je pričel izdajo svojih izbranih del. Poizkusiti hoče, koliko je napredovala zadnjih 25 let slovenska narodna zavest. »Drobnice« obsegajo nekaj mladinskih spisov Bohinjčevih. Prav ljubke, dobroumeljene povestice. Zanimiva je zlasti »Češka knežna«. Po obliki pa najslj-kovitejša »Ribji tat«. V prvi povestici »Sirotina« je pa slog in jezik odločno premalo izpiljen. Stavki kakor »deset krajcarjev je imel svojega imetja, k a t e r e je dobil od nekega voznika, k a t e r e m u je prinesel izgubljeno coklo, k a t e r o je našel na potu« — že tudi pred 25 leti niso bili več blagoglasni. Knjižico zlasti šolskim in društvenim knjižnicam prav toplem priporočamo.

Jos. Volc.

3. **Lurški prizori.** Za Šmarnice zbral in na svetlo dal Anton Žlogar, kanonik v Novem mestu. Str. 291. Novo mesto 1913. Tisek J. Krajec nasl. v Novem mestu. Cena 2 K, s poštnino 10 vin. več.

Med pripomočki, ki najbolj pospešujejo razvoj verskega življenja in prave pobožnosti, je najizdatnejše sredstvo goreče češčenje Matere božje. Zato tudi z veseljem pozdravimo vsako knjigo, ki pripomore k razširjenju slave nebeške kraljice, zlasti so nam pa dobro došle nove Šmarnice odličnega homiletičnega pisatelja kanonika Ant. Žlogarja, ki v prav izvirni, srečno izbrani obliki opisujejo dogodke, po katerih se je češčenje Marijino zadnji čas najbolj razširilo, namreč svetovnoznané dogodke v Lurdu. Akoravno imamo že knjige in tudi Šmarnice, ki govoré o češčenju naše ljube Gospe Lurške, vendar bodo nove Šmarnice vzbudile povsod največjo pozornost, ker obravnavajo Lurške dogodke z novega stališča; predočujejo nam Mater usmiljenja kot pomočnico v telesnih, zlasti pa v dušnih potrebah, ter kažejo, kako so po priprošnji Lurške Matere božje zadobljene milosti krivoverce vrnile k sv. Cerkvi, izpreobrnilé grešnike, mlačne kristjane privedle h gorečnosti in dobre vernike potrdile v njih vnemi. Milosti po priprošnji Lurške Matere božje so bili deležni, kakor kažejo zdravniško izpričani in po pisatelju skrbno izbrani zgledi, vsi stanovi in zastopniki raznih narodov, tudi Slovencev, kar nam zelo lepo pojasnjuje zadnje šmarnično premišljevanje. — Bogate vsebine ne moremo boljše označiti, kakor da opozorimo na naslove posameznih premišljevanj in dotičnih zgledov. Premišljevanja so tako-le naslovljena: I. Nebes Kraljica — naša mati. (Zgled: Slepa deklica.) — II. Marijina prikazovanja. (Oficirjeva objuba.) — III. Marijini otroci. (Hroma go-

spica.) — IV. Lurška duplina. (Božjastna gospica.) — V. Bernardka. (Dve bolni gospici.) — VI. Bernardkina pobožnost. (Gospa — ozdravljena raka.) — VII. Smehljanje preblažene Device. (Oslepeła gospica.) — VIII. Marijina obljuba. (Utoložena mati.) — IX. Bela obleka Naše Ljube Gospe Lurške. (Lurška Mati božja — otrokom pomaga.) — X. Preprosta obleka Naše Ljube Gospe Lurške. (Dve sestri — ozdravljeni.) — XI. Zlate rože na nogah Naše Ljube Gospe Lurške. (Bolni duhovnik.) — XII. Marijino oko — zre v nebó. (Slepi vojak — ozdravljen.) — XIII. Rožni venec Naše Ljube Gospe Lurške. (Na smrt bolna vdova — ozdravljena.) — XIV. Molitev za grešnike. (Spoved v Lurški duplini.) — XV. Naša Ljuba Gospa Lurška — in pokora. (Protestant — spreobrnjen.) — XVI. Čudežni studenec. (Na raku bolna gospodična — ozdravljena.) — XVII. Brezmadežno Spočetje. (Zdravnikova slepa gospa — spregleda.) — XVIII. Nasprotniki. (Slučaj — ali kazen.) — XIX. Lurd in duhovščina. (Ozdravljeni župnik.) — XX. Kaj govori veda? (Sodniško dokazano ozdravljenje.) — XXI. Čudeži in zdravniki. (Hrómec — ozdravljen.) — XXII. Škofov odlok. (Generalni vikar — ozdravljen.) — XXIII. Romarska svetišča v Lurdu. (Poljakinja — ozdravljena.) — XXIV. Bernardkina poznejša leta. (Mnogo jetičnih — ozdravljenih.) — XXV. Zakaj se je Marija prikazala v zadnjem veku — in sicer na Francoskem. (Milosti Naše Ljube Gospe Lurške — v Indiji.) — XXVI. Romanja. (Glušec ozdravljen — med sv. mašo.) — XXVII. Lurške procesije. (Ob jubilejski sv. maši — ozdravljena gospica.) — XXVIII. Zdravje bolnikov. (Dvojno ozdravljenje.) — XXIX. Lurška zmağa. (Dvojna zmağa.) — XXX. Lurška 50letnica. (Hrvatski deček — ozdravljen.) — XXXI. Lurd in Slovenci. (Pomoč vsled rabljenja lurške vode.)

Vse slike posameznih premišljevanj so združene v lepo celoto, iz katere odseva tako pomenljiva Lurška zgodovina, ki bo po branju novih Lurških Šmarnic nedvombeno zopet blagodejno vplivala na Slovence. — Da pobožnemu častilcu blažene Device Marije ni treba meseca majnika jemati še druge molitvene knjižice s seboj v cerkev, je pridejan Šmarnicam kratek molitvenik, v katerem so tudi litanije, kakor jih molijo posebno v Lurdu in se priporočajo seveda le za zasebno rabo.

Pri imenovanih »Šmarnicah« je sodeloval kot bivši duhovni tovariš kanonika Žlogarja sedanjí presvetli msgr. Andrej dr. Karlin, škof tržaško-koprski, ki je sestavil prvih dvanajst premišljevanj.

Prepričani smo, da se bode povsod, kjer se bodo brale in rabile nove Lurške Šmarnice, češčenje Brezmadežne širilo in bo imelo najlepših sadov.

A. S.

4. **Mati čudovita.** Šmarnice. Spisal dr. Josip Jerše, c. kr. profesor v Ljubljani. Str. 279. Ljubljana, 1913. Natisnila Katoliška Tiskarna. Samozaložba. Cena: vez. v platno 2 K, v usnje 3 K.

Lepo je število slovenskih Šmarnic, spisanih v proslavo Marijino. Prav častno mesto pa si bodo med njimi pridobile Šmarnice »Mati čudovita«, ki jih je spisal priljubljeni ljubljanski pridigar, profesor dr. Josip Jerše. Predmet Šmarnicam je prav srečno izbran; pisatelj nam predočuje Marijine prednosti in Marijine čednosti v lepi, zelo prikupljivi obliki. Z iskreno vnmemo nam slika Marijo, Mater božjo — Mater čudovito. Lepo nam pojasnjuje, kako je njena neizmerna čast, ker je Mati božja, vir vseh drugih visokih prednosti, darov, krasot in odlik. Iz tega vira izvirajo: njeno brezmadežno spočetje, njeno devištvo pred rojstvom, v rojstvu, devištvo po rojstvu do zadnjega trenutka njenega zemeljskega življenja, njena moč in njena čast. Marija je pa tudi dobra mati človeškega rodu. Kako prepričevalno pojasnjujejo to resnico premišljevanja »Pribežališče grešnikov« — »Zdravje bolnikov« — »Tolažnica žalostnih« — »Mati dobrega sveta« — »Pomoč kristjanov«! — Od 17. premišljevanja dalje nam slika pisatelj lepoto Marijinega srca, »ki je prelep vrt vseh čednosti«, tu občudujemo Marijino vero, upanje, ljubezen, modrost, potrpežljivost . . . V sklepnih premišljevanjih se nam pokaže nebeška Kraljica v zarji večne slave.

Vsa premišljevanja so sestavljena po trdnih naukih cerkvenih pisateljev in sv. očetov, katere pisatelj večkrat tudi navaja. Povsod pojasnjujejo

nauk primerni zgledi, zgodovinski dogodki, ali pa iz življenja vzete prispevke. — Zlasti z veliko govorniško vnmemo razklada pisatelj Marijine čednosti, z namenom, da bi bralci in poslušalci posnemali kreposti brezmadežne Device in jej postali vedno bolj podobni. Tudi zgledi vnmajo povsod k posnemanju in delovanju.

Kot dodatek je »Šmarnicam« pridejan kratek molitvenik iz knjige »Marija — Kraljica src«. Molitve so sestavljene v duhu pobožnosti bl. Grignona, apostola Marijinega, in kažejo gorka čustva pobožnosti in ljubezni do Marije.

Šmarnice »Mati čudovita« bodo ohranile privlačno moč tudi prihodnja leta. Priporočati jih moramo ne samo za šmarnično berilo, ampak tudi duhovnim voditeljem Marijinih družb in pridigarjem sploh, ker jim bodo pri izdelovanju govorov dobro služile. A. S.

B.

1. **Das Menschenleben im Lichte der Passion.** Zwei Zyklen Fastenpredigten nebst je einer Osterpredigt. Von P. Dr. Joseph von Tongelen O. S. Cam. 8^o (VIII. + 204). Freiburg, Herder 1913. Cena M. 2'40, vez. M. 3'—.

Postnih pridig v nemškem jeziku ne manjka, saj jih izide vsako leto veliko število. Vendar so večkrat za naše razmere malo porabljive; njihova slabost je navadno: nejasnost, fraza, bombastičen slog in gostobesednost, ki zakriva misli. Zadnjih par let, zlasti odkar so se začeli vršiti koristni homiletični tečajji, pa se opazuje velik napredek; nekateri so krenili na boljšo pot. Med temi je tudi p. dr. J. von Tongelen O. S. Cam. Lani je bil izdal prvo zbirko postnih govorov: »Der Heiland am Ölberg und die moderne Welt«,¹ kjer pojasnjuje današnja verska vprašanja v luči Zveličarjevega trpljenja. Kritika je splošno hvalila te postne govore kot originalne in našemu času primerne. — Letos pa je izšla druga njegova zbirka: »Das Menschenleben im Lichte der Passion« v dveh ciklih.

Prvi ima naslov: »Zveličar pred sodnim stolom in greh v človeškem življenju«. Obsega te-le govore: Jezus pred Anom in sramotenje svete vere — Jezus pred Kajfom in nevera — Jezus pred Pilatom in strah pred ljudmi — Jezus pred Herodom in želja po uživanju — Jezus ob stebri bičanja in nečistost — Jezus s trnjem kronan in napuh — Kako je Bog sodil greh na Golgati (za veliki petek). Kot primeren zaključek je zadnji govor za velikonočno nedeljo: Vstajenje Kristusovo — podoba našega dušnega vstajanja. Govornik jasno pokaže hudobijo onih grehov; to so govori res za življenje, pretresljivi. Porabiti bi se dali zlasti dobro tam, kjer se posebno širi nevera in nenravnost. — Povsod pa so porabljivi govori drugega cikla, ki ima naslov: »Križ noseči Zveličar in trpljenje v človeškem življenju«. Naslovi posameznih govorov pa so: Vdanost v križ — Potrpežljivost v križu — Stanovitnost na križevem potu — Simon iz Cirene in zaupanje v križu in trpljenju — Jokajoče žene in križ kot sprava za grehe — Marija na križevem potu in križ kot preizkušnja pravičnega — Po križu do poveljanja (za veliki petek). Postne govore zaključijo govor za velikonočno nedeljo: Vstajenje mrtvih — zadnji triumf nad trpljenjem. Pretresljiva sta zlasti govora o žalujočih ženah in o Mariji na križevem potu. Govori niso predolgi, približno za kake pol ure. Ti govori so res našemu času primerni, ko se povsod toži o pomanjkanju veselja in se naš rod tako boji trpljenja in ga tako težko prenaša. V teh govorih je govornik dobro pokazal, odkod in čemu trpljenje podal je veliko lepih misli, ki morejo tisočerim obrisati solze. Zato bo gotovo marsikdo segel po tej zbirki postnih govorov. Fr. H.

¹ Der Heiland am Ölberg und die moderne Welt. Sechs Fastenpredigten mit einer Karfreitagspredigt von P. Dr. Joseph von Tongelen O. S. Cam. 8^o (VIII.+90). Freiburg, Herder 1912. Cena M. 1'20, vez. M. 1'80.